

Monthly Oil & Gas Markets Analysis

پایش تحلیلی تحولات بازارهای نفت و گاز

شماره ۱۷۶ - اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

پژوهشکده اقتصاد انرژی

موسسه مطالعات بین المللی انرژی

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر^(ع)، روبروی پارک ملت، خیابان سلطانی(سایه)، پلاک ۶۵

تلفن: ۶۰-۲۲۰۲۹۳۵۱

فکس: ۲۲۰۵۴۸۵۳

صندوق پستی: ۴۷۵۷-۱۹۳۹۵

www.iies.org

اعضای هیات تحریریه: دکتر محمد صادق جوکار، دکتر غلامعلی رحیمی، دکتر بهروز نعمتی، دکتر مصطفی سالاری، دکتر تورج دهقانی، مهدی یوسفی، مهرزاد زمانی، دکتر ندا علم الهدی، دکتر داریوش وافی نجار، دکتر حسین یادگاری، دکتر شباهگ مهاجرانی، دکتر ملیکا آشوری، دکتر فریبا ریاحی، اعظم محمدباقری، مهدیه ابوالحسنی چیمه، کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق، سروش بغدادی

مدیر مسئول: دکتر غلامعلی رحیمی

سر دبیر: مهدی یوسفی

ناظر علمی: دکتر مهران امیر معینی

مدیر داخلی: سمیرا مرادی

طراحی و صفحه آرایی: نازنین شاهین

مجمع تشخیص مصلحت نظام

شورای عالی انرژی

سازمان انرژی اتمی ایران

سازمان انرژی اتمی ایران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نفت

شورای عالی امنیت ملی

شرکت ملی پتروشیمی

شرکت ملی پتروشیمی

شرکت ملی پتروشیمی

بیشتر می اندیشیم
تا بهتر تصمیم بگیرید

فهرست

گزارش های تحلیلی

بخش
دوم

جنگ تعرفه ها و تاثیر آن بر بازار نفت و اقتصاد جهان

حسین یادگاری

نوسانات تقاضای گاز در اروپا و نقش افزایش ظرفیت واردات ال ان جی و ذخیره سازی زیرزمینی در برون رفت از این بحران

مهديه ابوالحسنی چیمهء

نظام تجارت و تعرفه جهانی و تأثیرات و پیامدهای جنگ تجاری

سروش بغدادی

نقش گاز طبیعی در سناریوهای جاه طلبانه کاهش کربن

فریبا ریاحی
اعظم محمدباقری

گزارش رصد اندیشکده های معتبر بین المللی در ارتباط با صنعت نفت و گاز

شاهنگ مهاجرانی

تحولات بازار های نفت و گاز

بخش
اول

تحولات قیمت نفت در ماه مارس ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام برنت

مهرزاد زمانی

تحولات اقتصاد جهانی ماه مارس و آوریل ۲۰۲۵

ندا علم الهدی

بررسی وضعیت تولید جهانی نفت در ماه مارس ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین یادگاری

پیش بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

داریوش وافی نجار

بازار جهانی فرآورده های نفتی و عملیات پالایشی

ملیکا آشوری

بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

کیما سادات ناصرآبادی مطلق

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی

غلامعلی رحیمی
مهديه ابوالحسنی چیمه
حمیدرضا مصطفایی

بررسی تحولات تجارت گاز

کیما سادات ناصرآبادی مطلق

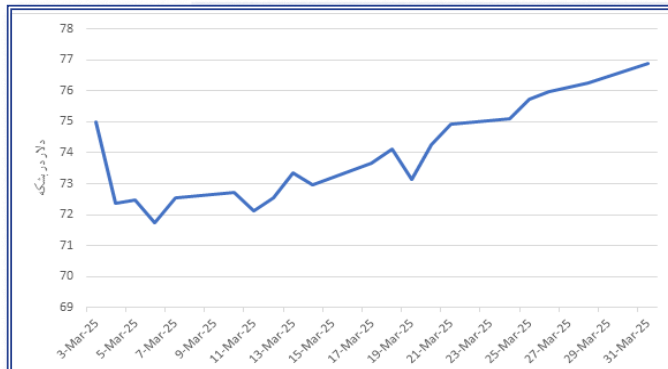
تحولات بازار های نفت و گاز

بخش
اول

تحولات قیمت نفت در ماه مارس ۲۰۲۵

مهم‌ترین رویداد

نمودار ۲: روند روزانه قیمت سبده اوپک در ماه مارس ۲۰۲۵

۲. عوامل تاثیرگذار بر قیمت نفت در ماه مارس ۲۰۲۵

مهمترین عوامل تاثیرگذار بر نوسانات قیمت نفت به تفکیک عوامل تضعیف‌کننده و تقویت‌کننده در ذیل ذکر شده است:

عوامل تقویت‌کننده:

۱. تلاشهای دولت ترامپ برای کاهش صادرات نفت ایران: از یک طرف اعلام شد که دولت آمریکا در حال بررسی طرحی برای بازرسی نفتکش‌های حمل‌کننده نفت ایران است و از سوی دیگر وزیر خزانه‌داری آمریکا گفت دولت آمریکا یک کمپین برای به صفر رساندن صادرات نفت ایران اعمال میکند؛

۲. حمله مجدد اسرائیل به غزه و پایان آتش بس موقت؛

۳. ارائه محرکهای جدید اقتصادی توسط چین؛

۴. الکساندر نوواک گفت: اوپک پلاس میتواند بعد از ماه آوریل با توجه به شرایط بازار، برنامه افزایش تولید خود را متوقف یا معکوس کند؛

۵. قزاقستان اعلام کرد که در سه ماه آینده برای جبران تخلیفات گذشته خود، تولید را کاهش خواهد داد؛

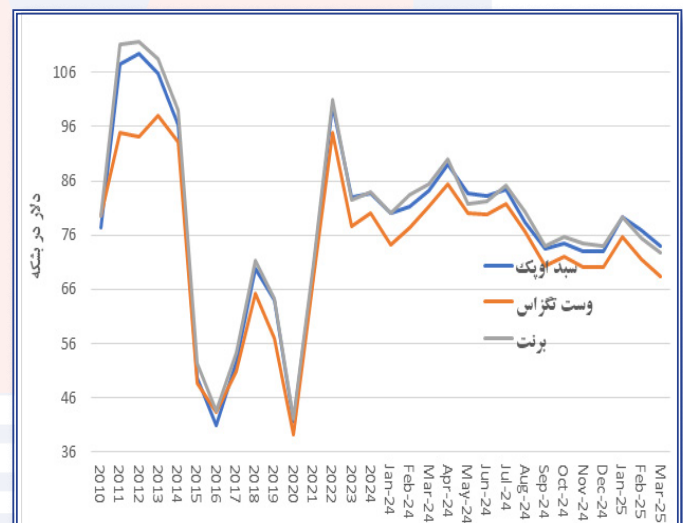
۶. تعلیق یک ماهه تعرفه‌ها بر واردات کالاهای مکزیکی

۱. روند قیمت نفت خام‌های شاخص

۱-۱. قیمت ماهانه نفت خام‌های شاخص

در ماه مارس ۲۰۲۵ قیمت نفت خام‌های شاخص نسبت به متوسط ماه قبل کاهش یافت. قیمت سبده اوپک با ۲/۸۱ دلار در بشکه کاهش نسبت به ماه قبل به ۷۴ دلار، قیمت نفت برنت با ۲/۷۱ دلار کاهش به ۷۲/۷۳ دلار در بشکه و متوسط قیمت نفت خام وست تگزاس با ۳/۲۹ دلار کاهش نسبت به متوسط ماه قبل به ۶۸/۲۴ دلار در بشکه رسید.

نمودار ۱: روندماهانه قیمت نفت برنت، سبده اوپک و وست تگزاس

۱-۲. قیمت روزانه نفت خام‌های شاخص

روند روزانه قیمت نفت خام‌های شاخص در ماه مارس ۲۰۲۵ با نوساناتی روند صعودی داشت. قیمت‌ها تا ۶ مارس روند نزولی داشت اما از ۶ مارس روند صعودی به خود گرفت. قیمت سبده اوپک در محدوده ۷۱/۷۴ دلار و ۷۶/۸۹ دلار در بشکه نوسان داشت و از ۷۴/۹۸ دلار در بشکه در سوم مارس به ۷۶/۸۹ دلار در بشکه در ۳۱ مارس رسید.

و کانادا؛

۷. ادامه سرمایه هوا در نیمکره شمالی و افزایش تقاضا برای نفت حرارتی؛

۸. ادامه بحران روسیه و اوکراین؛

۹. انجمن نفت آمریکا (API) اعلام کرد که در هفته منتهی به ۲۸ فوریه ذخیره سازی های نفت خام آمریکا ۱/۴۵۵ میلیون بشکه کاهش یافته است؛

۱۰. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ ذخیره سازی های میان قططیرها ۱/۳ میلیون بشکه کاهش یافت و سطح آن به ۱۱۹/۲ میلیون بشکه رسید؛

۱۱. در ماه فوریه PMI بخش صنعت منطقه یورو با ۱ واحد افزایش به ۴۷/۶ رسید، PMI بخش صنعت چین با ۰/۷ واحد افزایش به ۵۰/۸ رسید، PMI بخش صنعت آمریکا با ۰/۵ واحد افزایش به ۵۲/۷ رسید، PMI بخش صنعت آلمان با ۱/۵ واحد افزایش به ۴۶/۵ رسید، PMI بخش خدمات چین با ۰/۴ واحد افزایش به ۵۱/۴ رسید؛

۱۲. در ماه فوریه نرخ تورم منطقه یورو با ۰/۱ درصد کاهش به ۲/۴ درصد رسید؛

۱۳. در ماه ژانویه دستورهای خرید کارخانه ای در آمریکا ۱/۷ درصد رشد داشت در حالیکه در ماه قبل رشد آن ۰/۷- درصد بود؛

۱۴. در هفته منتهی به ۲۸ فوریه درخواستها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۲۱ هزار درخواست رسید که ۲۱ هزار درخواست کمتر از هفته قبل بود؛

۱۵. در ماه فوریه موازنه تجاری چین به ۱۷۰ میلیارد دلار رسید که ۶۶ میلیارد دلار نسبت به ماه قبل افزایش داشت؛

۱۶. تضعیف ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۲۸ فوریه ۱۰۶/۷۶ بود که در هفته منتهی به ۷ مارس به ۱۰۴/۸۴ رسید.

۱۷. اداره اطلاعات انرژی آمریکا با اشاره به کاهش صادرات ایران و ونزوئلا پیش بینی خود را از مازاد عرضه در سال ۲۰۲۵ کاهش داد؛

۱۸. حوثی های یمن اعلام کردند که پس از دو ماه وقفه،

حمله به کشتی ها را از سر خواهند گرفت؛

۱۹. نخست وزیر کانادا اعلام کرد که در صورت تشدید تنش های تجاری، کانادا صادرات خود را به آمریکا محدود خواهد کرد؛

۲۰. ادامه حملات پهبادی اوکراین به تاسیسات نفتی روسیه؛

۲۱. تشدید تحریم های آمریکا علیه روسیه با عدم تمدید معافیت دلاری برای برخی بانکهای روسیه؛

۲۲. وزیر خزانه داری آمریکا اعلام کرد که آمریکا در اعمال تحریم های اضافی علیه روسیه برای وادار کردن این کشور برای پذیرش توافق صلح تردید نخواهد کرد؛

۲۳. در ماه فوریه نرخ رشد تورم آمریکا به ۲/۸ درصد رسید که ۰/۲ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۴. در ماه ژانویه رشد تولیدات صنعتی در آلمان به ۲ درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۱/۲- درصد بود؛

۲۵. در فصل چهارم ۲۰۲۴ رشد تولید ناخالص داخلی ژاپن به ۰/۶ درصد رسید در حالیکه رشد آن در فصل قبلی ۰/۳ درصد بود؛

۲۶. در ماه ژانویه گردش نیروی کار و فرصتهای شغلی در آمریکا به ۷/۷۴۰ میلیون رسید که ۲۳۲ هزار بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۷. در ماه فوریه تورم هند با ۰/۷ کاهش به ۳/۶۱ درصد رسید؛

۲۸. بانک مرکزی کانادا نرخ بهره این کشور را ۰/۲۵ درصد کاهش داد و آن را ۲/۷۵ درصد اعلام کرد؛

۲۹. در ماه ژانویه نرخ رشد تولیدات صنعتی در منطقه یورو به ۰/۸ درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۰/۴- درصد بود.

۳۰. در هفته منتهی به ۷ مارس درخواست ها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۲۰ هزار درخواست رسید که ۲ هزار درخواست کمتر از ماه هفته بود؛

۳۱. در هفت روز منتهی به ۱۱ مارس خالص وضعیت خرید بورس بازان در بازار نایمکس با ۱۰ هزار قرارداد افزایش به ۱۶۴ هزار قرارداد رسید؛

۸. ورود برخی پالایشگاه‌ها به دوره تعمیر و نگهداری؛

۹. احتمال از سرگیری صادرات نفت شمال عراق؛

۱۰. ادامه نگرانی نسبت به گسترش جنگ تجاری بین آمریکا و چین؛

۱۱. در ماه فوریه نرخ بیکاری در آمریکا با ۰/۱ درصد افزایش به ۴/۱ درصد رسید؛

۱۲. در هفت روز منتهی به ۴ مارس خالص خرید بورس بازان در بازار نایمکس به ۱۵۴ هزار رسید که ۱۷ هزار قرارداد کمتر از هفته گذشته بود؛

۱۳. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ تولید نفت خام آمریکا به مقدار ۶ هزار بشکه در روز افزایش یافت و سطح آن به ۱۳/۵۰۸ میلیون بشکه رسید؛

۱۴. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ ذخیره سازی های نفت خام منطقه کوشینگ آمریکا به مقدار ۱/۱ میلیون بشکه افزایش یافت؛

۱۵. در فصل چهارم ۲۰۲۴ رشد تولید ناخالص داخلی منطقه یورو به ۰/۲ درصد رسید در حالیکه در فصل سوم ۰/۴ درصد بود؛

۱۶. کاهش PMI بخش خدمات آلمان، منطقه یورو و آمریکا در ماه فوریه؛

۱۷. عربستان قیمت فروش نفت خود را برای بازار آسیا کاهش داد؛

۱۸. آژانس بین المللی انرژی در پیش بینی خود از رشد تقاضا برای سال ۲۰۲۵ به مقدار ۷۰ هزار بشکه در روز تجدید نظر نزولی کرد؛

۱۹. پذیرش آتش بس ۳۰ روزه توسط اوکراین و موافقت روسیه با آن و بیشتر شدن احتمال توافق صلح بین روسیه و اوکراین و لغو تحریم های روسیه؛

۲۰. اجرایی شدن ۲۵ درصد تعرفه اضافی بر واردات فولاد و آلومینیوم توسط دولت ترامپ و ادامه نگرانی نسبت به تشدید جنگ تجاری بین آمریکا و سایر کشورها؛

۲۱. افزایش تولید اوپک پلاس در ماه فوریه؛

۳۲. در ماه فوریه رشد تولیدات صنعتی آمریکا به ۰/۷ درصد رسید که ۰/۴ درصد بیشتر از ماه ژانویه بود؛

۳۳. در ماه فوریه نرخ تورم منطقه یورو به ۲/۳ درصد رسید که ۰/۲ درصد کمتر از ماه گذشته بود؛

۳۴. تحریم های جدید آمریکا علیه ایران از جمله تحریم یک تی پات چین برای اولین بار؛

۳۵. دستور اجرایی ترامپ مبنی بر اینکه هر کشوری که نفت ونزوئلا را وارد کند مشمول تعرفه ۲۵ درصدی خواهد شد؛

۳۶. ترامپ اعلام کرد که از ۲ آوریل بر تمام واردات خودرو و قطعات آن تعرفه ۲۵ درصدی اعمال خواهد کرد؛

۳۷. تهدیدات ترامپ علیه ایران مبنی بر بمباران تاسیسات هسته ای ایران در صورت عدم توافق؛

عوامل تضعیف کننده:

۱. اوپک پلاس اعلام کرد که از اول آوریل برنامه افزایش تدریجی تولید خود را اجرایی خواهد کرد؛

۲. اجرایی شدن مرحله دوم تعرفه های آمریکا بر واردات کالاهای چینی از ۴ مارس و اقدام تلافی جویانه چین؛

۳. گفتگوی تلفنی ترامپ و پوتین و موافقت پوتین با آتش بس ۳۰ روزه؛

۴. سازمان OECD در گزارش جدید خود اعلام کرد که تعرفه های آمریکا باعث کاهش رشد اقتصادی در آمریکا، کانادا و مکزیک شده و بر تقاضای نفت اثر منفی خواهد داشت؛

۵. ادامه نگرانی نسبت به وضعیت تقاضای جهانی و مازاد عرضه در بازار در ماههای آتی؛

۶. افزایش احتمال توافق صلح بین روسیه و اوکراین و لغو تحریم های روسیه؛

۷. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ ذخیره سازیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۳/۶ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۴۳۳/۸ میلیون بشکه رسید؛

۳۴. در فصل چهارم ۲۰۲۴ رشد تولید ناخالص داخلی آمریکا به ۲/۴ درصد رسید که ۰/۷ درصد کمتر از فصل سوم ۲۰۲۴ بود؛

۳۵. در ماه مارس شاخص اطمینان مصرف کننده در آمریکا به ۹۲/۹ رسید که ۸/۲ واحد نسبت به ماه گذشته کاهش داشت

۳. جمع‌بندی

قیمت نفت در ماه مارس ۲۰۲۵ نسبت به ماه فوریه ۲۰۲۵ کاهش یافت. مهمترین دلیل کاهش قیمت، سیاست‌ها و اقدامات رئیس‌جمهور آمریکا در زمینه افزایش تنش تجاری با سایر کشورها از جمله چین بود که نگرانی را نسبت به رکود اقتصاد جهانی و کاهش تقاضای نفت افزایش داد. از طرف دیگر اوپک پلاس نیز علیرغم کاهش قیمت‌ها اعلام کرد که برنامه افزایش تولید خود را از اول آوریل ۲۰۲۵ اجرایی خواهد کرد. با این حال اقدامات دولت آمریکا برای فشار حداکثری بر ایران و نااطمینانی نسبت به توافق صلح بین روسیه و اوکراین از کاهش بیشتر قیمت نفت جلوگیری کرد.

۲۲. پیش‌بینی روند نزولی نفت توسط معامله‌گرانی نظیر vitol و gunvor در کنفرانس سراویک؛

۲۳. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۷ مارس ۲۰۲۵ ذخیره سازهایی نفت خام آمریکا به مقدار ۱/۴ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۴۳۵/۲ میلیون بشکه رسید؛

۲۴. انجمن نفت آمریکا (API) اعلام کرد که در هفته منتهی به ۷ مارس ذخیره سازهایی نفت خام آمریکا ۱/۴۵۵ میلیون بشکه کاهش یافته است؛

۲۵. در ماه فوریه نرخ تورم چین به ۰/۷- درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۰/۵- درصد بود؛

۲۶. در ماه ژانویه موازنه تجاری آلمان به ۱۶ میلیارد یورو رسید که ۴ میلیارد یورو نسبت به ماه قبل کاهش داشت؛

۲۷. در ماه فوریه نرخ رشد تولیدات صنعتی در آمریکا به صفر درصد رسید در حالیکه رشد آن در ماه گذشته ۰/۶- درصد بود؛

۲۸. در ماه ژانویه نرخ رشد تولید ناخالص داخلی بریتانیا به ۱ درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۱/۵- درصد بود؛

۲۹. در ماه فوریه وام‌های جدید اعطاء شده در چین به ۱۰۱۰ میلیارد یوآن رسید که ۴۰۰۰ میلیارد یوآن کمتر از ماه قبل بود؛

۳۰. در هفته منتهی به ۱۴ مارس ۲۰۲۵ تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با یک دکل افزایش به ۴۸۷ دکل رسید؛

۳۱. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۴ مارس ذخیره سازی‌های نفت خام آمریکا ۱/۷۴۵ میلیون بشکه افزایش یافته است؛

۳۲. فدرال رزرو نرخ بهره آمریکا را بدون تغییر نسبت به قبل در سطح ۴/۵۰ درصد اعلام کرد؛

۳۳. نااطمینانی نسبت به توافق صلح بین روسیه و اوکراین بعد از آنکه ترامپ اعلام کرد که اگر پوتین توافق صلح را نپذیرد تحریم‌های روسیه را بیشتر خواهد کرد و بر همه کشورهای واردکننده نفت روسیه تعرفه وضع خواهد کرد؛

پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام برنت

مهرماه زمانی

ترامپ بسیار پر رنک است. از بعد بنیادی تراز بازار نفت با افزایش عرضه روبروست به خصوص از طرف اعضا اوپک که ظاهراً به دنبال افزایش سهم بازار خود هستند و از سوی دیگر با انتظار کاهش تقاضا، مازاد عرضه رو به ازدیاد است و همین فشار کاهش بر قیمت نفت وارد می کند.

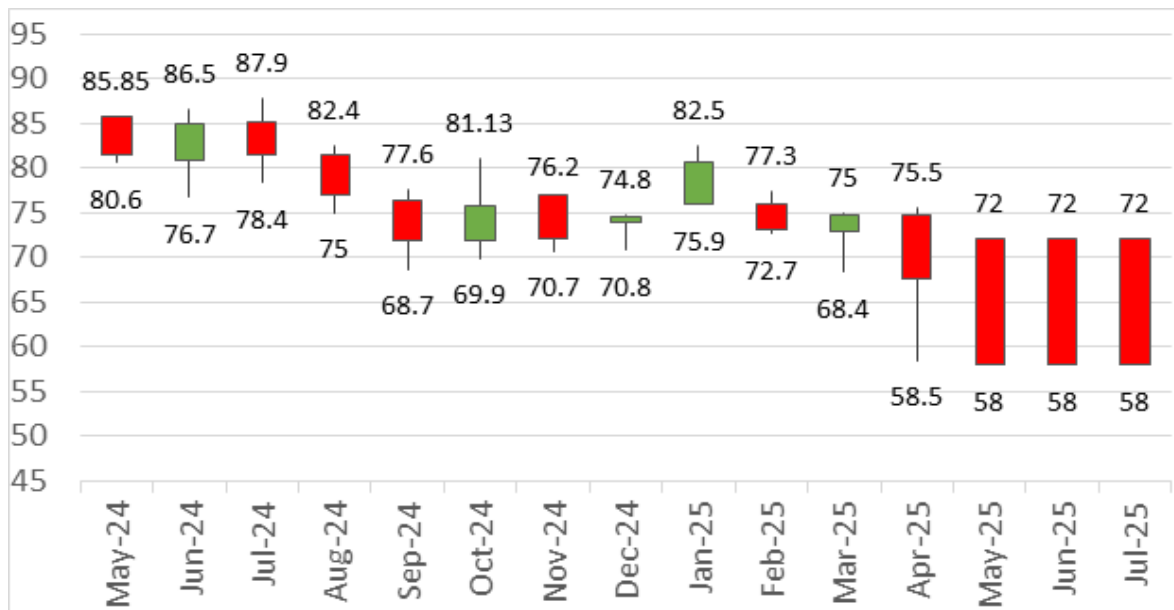
« پیش بینی قیمت

با در نظر گرفتن عوامل تشریح شده انتظار بر این است که قیمت نفت برنت در ماه های آینده در دامنه نوسانی ۵۸ تا ۷۲ دلار در بشکه نوسان کند.

« بررسی روند قیمت در ماه گذشته

در چند هفته گذشته اکثر بازارهای مالی و از جمله نفت با نوسانات زیادی روبرو بودند و در مجموع روند کاهش بر آن ها حاکم بود. جنگ تعرفه ای که ترامپ به راه انداخته است بر کلیه عوامل بنیادی سایه افکنده و نااطمینانی زیادی در بازارها ایجاد کرده است. قیمت نفت برنت در مسیر نزولی به ۵۸ دلار در بشکه تنزل یافت ولی با اعلام تعویق ۹۰ روزه افزایش تعرفه ها با افزایش قابل ملاحظه ای در عرض چند ساعت به ۶۶ دلار رسید. این نوسانات تا زمان رسیدن به توافق تعرفه ای به خصوص بین آمریکا و چین در بازارهای مالی ادامه خواهد داشت. اظهارات کارشناسان و مقامات اقتصادی در مورد کاهش رشد اقتصادی در فصول آینده انتظارات کاهش تقاضا را افزایش داده است. آمار اقتصادی منتشر شده هنوز نشانه ای از کاهش رشد اقتصادی را نمایان نمی کنند ولی نقش انتظارات به دنبال سیاست های

نمودار ۱: روند گذشته و پیش بینی ماهانه قیمت نفت خام برنت

تحولات اقتصاد جهانی ماه مارس و آوریل ۲۰۲۵

فناطلم الهندی

این موتور کند شود، رشد هم افت خواهد کرد. S&P Global پیش‌بینی کرده است که رشد جهانی در سال ۲۰۲۵ به جای ۲.۵٪، فقط ۲.۲٪ خواهد بود. تنش‌های تجاری و ابهام‌های مرتبط با آن نشان‌دهنده تداوم نوسانات در بازارهای مالی هستند. اصلاح قیمت‌ها در بازار سهام پس از اعلام اولیه تعرفه‌های متقابل در تاریخ ۲ آوریل، شدید و فراگیر بود. هرچند وقفه‌ای که در تاریخ ۹ آوریل رخ داد، باعث شد بازارها به‌طور موقت واکنش مثبتی نشان دهند و تا حدی بازگشت داشته باشند، اما شرایط کلی بازار همچنان ناپایدار باقی مانده و تمایل به پذیرش ریسک کاهش یافته است.

با توجه به افزایش نگرانی‌ها نسبت به کاهش احتمالی تمایل سرمایه‌گذاران خارجی به خرید اوراق خزانه آمریکا، جهش نرخ بازده اوراق در اوایل آوریل نشانه‌ای نگران‌کننده تلقی شد. اگرچه خطر حاد و فوری ایجاد یک حلقه منفی بین آشفتگی بازار و رکود اقتصادی در کوتاه‌مدت کاهش یافته، اما مشکلات مزمن ناشی از نوسانات سیاست‌گذاری در آمریکا، ابهامات مرتبط با آن و اثرات منفی اقتصادی بر سایر کشورها احتمالاً ادامه خواهد داشت.

در به‌روزرسانی ماه آوریل پیش‌بینی‌های مرکز S&P Global از رشد اقتصاد جهانی در سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ تجدیدنظر نزولی شده که بازتابی از مسائل فوق است. پیش‌بینی رشد واقعی تولید ناخالص داخلی (GDP) جهانی برای سال ۲۰۲۵ از ۲.۵٪ به ۲.۲٪ کاهش یافته است. در اکتبر ۲۰۲۴، پیش از انتخابات آمریکا، این

در اوایل آوریل، رئیس‌جمهور آمریکا اعلام کرد که قرار است تعرفه‌های بسیار سنگینی روی واردات کالاها از کشورهایی مانند چین، کانادا و مکزیک اعمال کند. برخی از این تعرفه‌ها حتی به ۲۴۵ درصد هم می‌رسیدند. این یعنی کالاهای وارداتی از این کشورها به‌شدت گران می‌شدند.^۱ این اقدام شبیه به «اعلان جنگ اقتصادی» تلقی شد و بازارها بلافاصله واکنش نشان دادند. سرمایه‌گذاران نگران شدند که این تصمیم می‌تواند زنجیره تأمین جهانی را مختل کند؛ باعث افزایش قیمت‌ها برای مصرف‌کنندگان شود؛ روابط تجاری بین کشورها را تخریب کند. در آمریکا شاخص داو جونز در کمتر از دو روز بیش از ۴۰۰۰ واحد سقوط کرد.^۲ این بزرگ‌ترین افت دو روزه در تاریخ بازارهای آمریکا بود. در آسیا شاخص Nikkei ژاپن حدود ۸٪ افت کرد و سیستم‌های محافظتی بازار (که در شرایط بحران، معاملات رو متوقف می‌کنند) فعال شدند. شاخص KOSPI کره جنوبی هم حدود ۵.۷٪ افت داشت. در اروپا نیز شاخص‌های مهم مثل STOXX ۶۰۰ و FTSE ۱۰۰ کاهش چشمگیری داشتند.^۳

صنعت کالاهای لوکس، مثل مد و زیورآلات، ضربه بزرگی خوردند. شرکت‌هایی مثل LVMH اعلام کردند که فروش سالانه‌شان حدود ۵٪ کم شد، چون مشتریان در بازارهایی مثل چین و آمریکا احساس ناامنی اقتصادی کرده اند و خریدشان را کاهش داده اند.^۴

این شرایط باعث شد، نهادهای اقتصادی پیش‌بینی کنند که روند رشد اقتصاد جهانی کند خواهد شد. چون تجارت بین‌المللی موتور اصلی رشد اقتصادی کشورهاست. وقتی

1. Donald25-: the new virus that's devastating the world economy, The Times, April 2025.

2. U.S. stocks see biggest -2day wipeout in history as market loses 11\$ trillion since Inauguration Day. MarketWatch, April 2025

3. U.S. stocks are volatile as selloffs sweep through global markets, NPR's international desk, KWIT, April 2025

4. How will LVMH and its luxury competitors cope with tariffs? The Times, April 2025

۵. در تاریخ ۹ آوریل ۲۰۲۵، رئیس‌جمهور دونالد ترامپ اعلام کرد که تعرفه‌های «متقابل» جدیدی که قرار بود از آن روز بر کالاهای وارداتی از کشورهای دارای کسری تجاری بالا با آمریکا اعمال شود، به مدت ۹۰ روز به حالت تعلیق درمی‌آید. این تصمیم شامل همه کشورها به جز چین می‌شد.

اقتصاد جهانی نیز احتمالاً به کمتر از ۲٪ خواهد رسید که (غیر از دوران همه‌گیری کرونا) ضعیف‌ترین رشد از سال ۲۰۰۹ تاکنون خواهد بود.

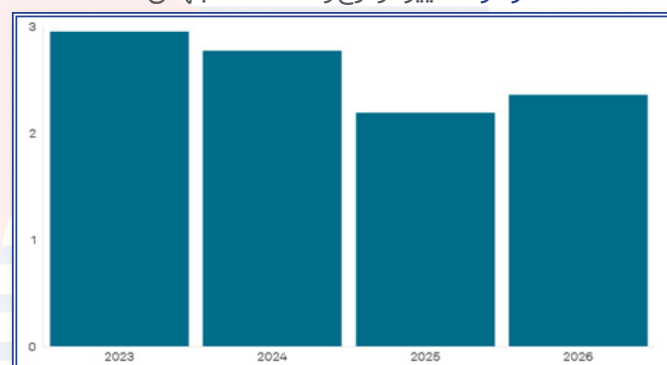
افزایش تعرفه‌های آمریکا در روز موسوم به "روز رهایی (Liberation Day)" بسیار شدیدتر از حد انتظار بود. هرچند این افزایش‌ها بعداً به‌طور موقت متوقف و با نرخ تعرفه سراسری ۱۰٪ برای مدت ۹۰ روز جایگزین شدند اما همین شوک اولیه باعث چندین دور اقدامات تلافی‌جویانه بین چین و آمریکا شد، به‌طوری‌که نرخ تعرفه‌های متقابل بین این دو کشور به بیش از ۱۰۰٪ رسید. میانگین نرخ تعرفه مؤثر (ETR) در آمریکا اکنون به ۲۳٪ رسیده که بالاترین سطح از سال ۱۹۰۹ است و به‌مراتب بیشتر از ۱۸٪ است که در ماه مارس پیش‌بینی شده بود.

پیش‌بینی سیاست تجاری آمریکا در حال حاضر بسیار دشوار است، اما فرض فعلی ما این است که نرخ مؤثر تعرفه آمریکا بر واردات از چین برای مدتی بالای ۱۰۰٪ باقی بماند و سپس در سال آینده به حدود ۶۰٪ کاهش یابد. در مورد سایر شرکای تجاری، فعلاً همچنان فرض شده که نرخ مؤثر تعرفه آمریکا در سطح ۱۵٪ باقی بماند، همان‌طور که در گزارش چشم‌انداز ماه مارس هم آمده بود.^۱

OECD پیش‌بینی کرد رشد جهانی از ۳.۲٪ در سال ۲۰۲۴، به ۳.۱٪ در ۲۰۲۵ کاهش پیدا می‌کند. در گزارش اقتصاد جهانی بیان می‌شود که در سال ۲۰۲۴ همچنان مقاوم باقی ماند و در نیمه دوم سال با نرخ سالانه معادل ۳.۲٪ رشد کرد. با این حال، شاخص‌های اخیر فعالیت اقتصادی نشان می‌دهند که چشم‌انداز رشد جهانی در حال تضعیف است. در برخی کشورها، اعتماد کسب‌وکارها و مصرف‌کنندگان کاهش یافته است. فشارهای تورمی همچنان در بسیاری از اقتصادها پابرجا هستند. همزمان، ابهام در سیاست‌گذاری‌ها زیاد بوده و ریسک‌های قابل‌توجهی همچنان باقی مانده‌اند. یکی از نگرانی‌های اصلی، تشدید واگرایی و تکه‌تکه شدن اقتصاد جهانی است. در صورتی که نرخ تورم بیش از حد انتظار افزایش یابد، ممکن است بانک‌های مرکزی

پیش‌بینی نزدیک به ۳٪ بود. پیش‌بینی رشد برای سال آینده نیز از ۲.۷٪ به ۲.۴٪ کاهش یافته است. در این دو سال، رشد پیش‌بینی‌شده اقتصاد جهانی، ضعیف‌ترین نرخ از زمان بحران مالی جهانی در سال‌های ۲۰۰۸-۲۰۰۹ خواهد بود، مگر در دوره‌ای که پاندمی کووید-۱۹ بر اقتصاد تأثیر گذاشت. ریسک‌ها عمدتاً در مسیر نزولی قرار دارند.

نمودار ۱: تغییر در نرخ رشد اقتصاد جهانی

Source : Global economic outlook: April 2025, S&P Global, 16 April 2025.

Fitch Ratings رشد اقتصاد جهانی را ۰.۴ درصد کم کرده است. آمریکا و چین که بزرگ‌ترین اقتصادهای دنیا هستند، هر یک با ۰.۵ درصد کاهش رشد مواجه خواهند شد. شرکت فیچ ریتینگز (Fitch Ratings) پیش‌بینی‌های خود از رشد اقتصاد جهانی را به دلیل شدت گرفتن شدید جنگ تجاری جهانی، به‌طور قابل‌توجهی کاهش داده است. در یک به‌روزرسانی ویژه از گزارش فصلی «چشم‌انداز اقتصادی جهانی»، این نهاد پیش‌بینی رشد جهان در سال ۲۰۲۵ را به میزان ۰.۴ درصد کاهش داده و رشد چین و آمریکا را هر کدام ۰.۵ درصد کمتر از نسخه ماه مارس برآورد کرده است.

رشد سالانه اقتصاد آمریکا در سال ۲۰۲۵ همچنان مثبت و برابر با ۱.۲٪ پیش‌بینی شده، اما انتظار می‌رود طی سال به شدت کاهش یابد و در سه‌ماهه چهارم سال به تنها ۰.۴٪ نسبت به سال قبل برسد. رشد اقتصادی چین نیز پیش‌بینی می‌شود که در سال جاری و سال آینده به زیر ۴٪ کاهش یابد، در حالی که رشد منطقه یورو در سطحی پایین‌تر از ۱٪ باقی خواهد ماند. رشد

1. Deep Cuts to Growth Forecasts as Global Trade War Escalates, Fitch Ratings, 16 April 2025

جدول ۱: تولید ناخالص داخلی واقعی در کشورها و مناطق منتخب

۲۰۲۶ف	۲۰۲۵ف	۲۰۲۴ف	۲۰۲۳	Real GDP
۳٫۳	۳٫۳	۳٫۲	۳٫۳	جهان
۱٫۸	۱٫۹	۱٫۷	۱٫۷	اقتصادهای پیشرفته
۲٫۱	۲٫۷	۲٫۸	۲٫۹	ایالات متحده آمریکا
۱٫۴	۱	۰٫۸	۰٫۴	منطقه یورو
۰٫۸	۱٫۱	-۰٫۲	۱٫۵	ژاپن
۴٫۵	۴٫۶	۴٫۸	۵٫۲	چین
۶٫۵	۶٫۵	۶٫۵	۸٫۲	هند
۱٫۲	۱٫۴	۳٫۸	۳٫۶	روسیه
۳٫۲	۲٫۶	۲٫۸	۵٫۱	ترکیه
۲٫۲	۲٫۲	۳٫۷	۳٫۲	برزیل
۴٫۱	۳٫۳	۱٫۴	-۰٫۸	عربستان سعودی
۲٫۸	۳٫۱	۳٫۷	۵	ایران
۴	۳	۲٫۵	-۰٫۲	پاکستان
۳	۳٫۲	۳٫۱	۲٫۹	نیجریه
۴٫۱	۵٫۵	۴	۵٫۱	قزاقستان

Source : World Economic Outlook, World Bank, Jan 2025

۲.۱. بررسی اقتصادهای توسعه یافته

۲.۱.۱. آمریکا

اقتصاد آمریکا در حال حاضر با کندی رشد مواجه است. مؤسسه S&P Global پیش‌بینی رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) در سال ۲۰۲۵ را به ۱.۳٪ کاهش داده است.^۱ با اعمال تعرفه‌های جدید در ماه آوریل، نگرانی‌ها درباره‌ی تأثیر منفی بر رشد، تورم و اشتغال افزایش یافته‌اند. با این حال، برخی تحلیل‌گران معتقدند که آمریکا می‌تواند از ورود به رکود اقتصادی جلوگیری کند.^۲ اما اقتصاددانانی مانند آدام پوزن هشدار داده‌اند که

مجبور شوند سیاست‌های پولی محدودکننده‌تری اتخاذ کنند که این خود می‌تواند منجر به نوسانات شدید در قیمت‌گذاری دارایی‌ها در بازارهای مالی شود. از سوی دیگر، اگر توافق‌هایی حاصل شود که منجر به کاهش تعرفه‌ها از سطح فعلی شوند، این موضوع می‌تواند به رشد قوی‌تری در اقتصاد جهانی منجر شود.^۳

گزارش مهم صندوق بین‌المللی پول (IMF) که قرار است در ۲۲ آوریل منتشر شود، می‌تواند حاوی نکات بسیار مهمی باشد و می‌تواند مسیر سیاست‌های اقتصادی دولت‌ها را مشخص نماید که در گزارش بعدی اقتصاد جهانی حتماً به آن پرداخته خواهد شد.

1. OECD Economic Outlook, Interim Report March 2025, OECD, March 2025

2. Global economic outlook: April 2025, S&P Global, 16 April 2025

3. The Conference Board Economic Forecast for the US Economy, The Conference Board, April 2025

بازارهای مالی واکنش منفی به تعرفه‌ها نشان داده‌اند. شاخص S&P ۵۰۰ در ماه مارس وارد فاز اصلاحی شد و بیش از ۱۰٪ افت کرد. در آوریل نیز کاهش‌های بیشتری در پی تعرفه‌های گسترده دیده شد که به کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران منجر شده است.^۵ فدرال رزرو در شرایط دشواری برای تصمیم‌گیری درباره نرخ بهره قرار دارد، چرا که تورم بالا و عدم قطعیت اقتصادی، قدرت مانور آن را محدود کرده‌اند.^۶

اقتصاد آمریکا در مارس و آوریل ۲۰۲۵ با عدم قطعیت‌های جدی مواجه است. سیاست‌های تعرفه‌ای تهاجمی، خطر رکود تورمی، کاهش اعتماد مصرف‌کنندگان و بی‌ثباتی در بازارها را افزایش داده‌اند. با وجود برخی نشانه‌های مقاومت در بازار کار و مصرف، تحلیل‌گران بر لزوم دقت

احتمال ورود آمریکا به رکود تورمی (stagflation) حدود ۶۵٪ است.^۱ همچنین طبق نظرسنجی رویترز، احتمال رکود در ۱۲ ماه آینده به ۴۵٪ رسیده که بالاترین میزان از دسامبر ۲۰۲۳ است.^۲

بازار کار آمریکا در ماه مارس قوی ظاهر شد و ۲۲۸ هزار شغل جدید ایجاد شد. اما پیش‌بینی می‌شود که تعرفه‌های جدید و اقدامات تلافی‌جویانه باعث از بین رفتن حدود ۷۷۰ هزار شغل تا پایان سال ۲۰۲۵ شود و نرخ بیکاری نیز افزایش یابد.^۳

در مورد تورم، بانک مرکزی آمریکا (فدرال رزرو) نگران روند کند کاهش آن است. نرخ بهره فعلاً در محدوده ۴.۲۵٪ تا ۴.۵۰٪ باقی مانده و ممکن است کاهش آن به تعویق بیفتد.^۴

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی کشور ایالات متحده آمریکا نشان داده شده است

جدول ۲: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی آمریکا

آمریکا	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره صندوق فدرال (مؤثر) (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۷	۵۵٫۴	۲٫۴	۴٫۷۵-۵	۴٫۱	-۸۴٫۳
اکتبر ۲۰۲۴	۴۷٫۸	۵۵٫۳	۲٫۶	۴٫۷۶	۴٫۱	-۷۳٫۸
نوامبر ۲۰۲۴	۴۸٫۸	۵۷	۲٫۷	۴٫۳۶	۴٫۲	-۷۸٫۱۹
دسامبر ۲۰۲۴	۴۸٫۳	۵۸٫۵	۲٫۹	۴٫۳۳	۴٫۱	-۹۸٫۴۳
ژانویه ۲۰۲۵	۴۹٫۴	۵۶٫۸	۳	۴٫۳۳	۴	-۱۳۰٫۶۵
فوریه ۲۰۲۵	۵۱٫۶	۵۲٫۸	۲٫۸	۴٫۳۳	۴٫۱	-۱۲۲٫۶۶
مارس ۲۰۲۵	۴۹٫۸	۵۴٫۳	۲٫۴	۴٫۳۳	۴٫۲	-
آوریل ۲۰۲۵	۵۰٫۲	۵۴٫۴	-	۴٫۳۳	-	-

Source: 1- PMI, Trading Economics, Investing

2- United States Inflation Rate, Trading Economics.

3- www.federalreserve.gov

4- Balance of Trade, Trading Economics, Investing

5- Trade Balance, ceicdata & Trading Economics

1. Trump tariffs have the US at risk of a stagflationary recession it will be ill-equipped to fight, economist says, business insider, April 2025

2. Tariffs to trigger sharp US economic slowdown; chance of recession jumps to 45: Reuters Poll, Reuters, 17 April 2025

3. U.S. adds 228K jobs in March amidst market volatility: How investors should read the numbers. J.P. Morgan, 7 April 2025

4. State of U.S. Tariffs: April 2025, 15, The Budget Lab, 15 April 2025

5. Manufacturers brace for pain amid Trump tariffs, Axios, 18 April 2025

6. With inflation progress slow, Fed's Daly says rate cuts may need to wait, Reuters, 18 April 2025.

و هوشیاری در ماه‌های آینده تأکید دارند.^۱

۲.۲.۱. منطقه یورو

شده (HICP) در سال ۲۰۲۵ به طور متوسط ۲٫۳٪ باشد. این کاهش به دلیل کاهش قیمت‌های انرژی و تقویت یورو است که به کاهش فشارهای تورمی کمک کرده است.^۴

در واکنش به چشم‌انداز ضعیف اقتصادی، بانک مرکزی اروپا هفتمین کاهش نرخ بهره خود از ژوئن ۲۰۲۴ را انجام داده است و نرخ سپرده را به میزان ۲۵ واحد پایه به ۲٫۲۵٪ کاهش داده است. این تسهیل پولی شدید به منظور تحریک هزینه‌کرد و سرمایه‌گذاری در مواجهه با چالش‌های ناشی از تعرفه‌های ایالات متحده و کاهش اعتماد به کسب‌وکارها صورت گرفته است.^۵ منطقه یورو با ریسک‌های خارجی قابل توجهی به‌ویژه به دلیل تعرفه‌های ایالات متحده بر کالاهای اتحادیه اروپا روبه‌رو است. این موانع تجاری موجب ایجاد عدم اطمینان زیاد شده است که بر صادرات و روحیه اقتصادی تأثیر منفی گذاشته است.^۶ در حالی که بانک مرکزی اروپا اقدامات لازم را از طریق

بانک مرکزی اروپا (ECB) پیش‌بینی رشد تولید ناخالص داخلی منطقه یورو در سال ۲۰۲۵ را به ۰٫۹٪ کاهش داده است که از پیش‌بینی قبلی ۱٫۱٪ در دسامبر ۲۰۲۴ کمتر است. این تغییر به دلیل تأثیرات منفی تعرفه‌های ایالات متحده و بی‌ثباتی‌های ژئوپلیتیکی بر سرمایه‌گذاری و اعتماد مصرف‌کنندگان است.^۲

همچنین، سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) پیش‌بینی رشد منطقه یورو در سال ۲۰۲۵ را به ۱٫۰٪ کاهش داده است که از ۱٫۳٪ در دسامبر قبلی پایین‌تر است. این کاهش به دلیل ضعف سرمایه‌گذاری و افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیکی است که به‌ویژه پیش‌بینی رشد اقتصادی آلمان را به ۰٫۴٪ کاهش داده است.^۳ تورم در منطقه یورو در حال کاهش است و پیش‌بینی می‌شود که شاخص قیمت‌های مصرف‌کننده هماهنگ

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی منطقه یورو نشان داده شده است.

جدول ۳: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی منطقه یورو

منطقه یورو	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون یورو)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۴٫۸	۵۰٫۵	۱٫۷	۳٫۶۵	۶٫۳	۱۱۶۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۴۵٫۹	۵۱٫۲	۲	۳٫۴	۶٫۳	۸۶۱۰
نوامبر ۲۰۲۴	۴۵٫۳	۴۹٫۲	۲٫۲	۳٫۴	۶٫۳	۱۶۴۰۰
دسامبر ۲۰۲۴	۴۵٫۲	۵۱٫۴	۲٫۴	۳٫۱۵	۶٫۳	۱۵۵۰۰
ژانویه ۲۰۲۵	۴۵٫۱	۵۱٫۶	۲٫۵	۲٫۹	۶٫۲	۱۰۳۰
فوریه ۲۰۲۵	۴۷٫۳	۵۰٫۷	۲٫۳	۲٫۹	۶٫۱	-
مارس ۲۰۲۵	۴۸٫۷	۵۰٫۴	۲٫۲	۲٫۶۵	-	-
آوریل ۲۰۲۵	۴۸٫۶	۵۱	-	۲٫۴	-	-

1. Tariffs to trigger sharp US economic slowdown; chance of recession jumps to %45: Reuters Poll, Reuters, , 17 April 2025

2. ECB cuts interest rate again as Trump tariffs hit growth outlook, The Times, 17 April 2025

3. OECD trims eurozone growth outlook as global trade tensions bite, Euronews, March 2025

4. Winter 2024 Economic Forecast: A delayed rebound in growth amid faster easing of inflation, European Commission, feb 2025

5. ECB cuts rates as tariffs to hits already weak growth, Reuters, 17 April 2025

6. European Central Bank cuts interest rates for the seventh time as global trade tensions escalate, APNews, 17 April 2025

واقعی در سال مالی ۲۰۲۵ به ۱/۳٪ برسد و در سال تقویمی ۲۰۲۵، افزایش ۱/۵٪ پیش‌بینی شده است.^۴ تورم همچنان یک نگرانی باقی‌مانده است و پیش‌بینی می‌شود تورم اصلی حدود ۲٪ نسبت به سال گذشته باشد. بازار کار شاهد رشد دستمزدها بوده است، به‌ویژه در مذاکرات دستمزد بهار ۲۰۲۵ که انتظار می‌رود این افزایش از سال‌های گذشته بیشتر باشد.^۵

تنش‌های تجاری با ایالات متحده باعث ایجاد عدم قطعیت‌هایی شده است. ایالات متحده تعرفه‌هایی بر محصولات ژاپنی وضع کرده است، از جمله تعرفه ۲۵٪ بر واردات خودرو و کامیون و تعرفه ۱۰٪ بر سایر محصولات. ژاپن در حال بررسی دادن امتیازات، از جمله افزایش واردات سویا و برنج برای کاهش این تعرفه‌ها است.^۶ نظرسنجی تانگان رویترز گزارش داد که علیرغم بهبود احساسات در میان تولیدکنندگان در آوریل، انتظار می‌رود که این احساسات در ماه‌های آینده به دلیل عدم

تسهیل پولی برای حمایت از اقتصاد انجام داده است، کریستین لاگارد، رئیس بانک مرکزی اروپا، بر لزوم انجام اصلاحات ساختاری و تدابیر مالی به‌منظور افزایش بهره‌وری و تاب‌آوری در منطقه یورو تأکید کرده است. بانک مرکزی اروپا موضعی محتاطانه دارد و اعلام کرده که تصمیمات سیاستی آینده وابسته به داده‌ها خواهد بود و به شرایط اقتصادی متغیر واکنش نشان خواهد داد.^۱

۳.۲.۱ ژاپن

تولید ناخالص داخلی واقعی ژاپن در سه‌ماهه اول ۲۰۲۵ به میزان ۵/۴٪ نسبت به سال گذشته رشد داشته است و این رشد مشابه سه‌ماهه قبلی بوده است.^۲ گزارش اقتصادی منطقه‌ای بانک ژاپن در آوریل ۲۰۲۵ نشان داد که تمامی نه منطقه اقتصادی گزارش داده‌اند که بهبودی اقتصادی ملایم مشاهده شده است، هرچند برخی مناطق نشانه‌هایی از ضعف دارند.^۳ مؤسسه تحقیقاتی دایو پیش‌بینی کرده است که رشد تولید ناخالص داخلی

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی ژاپن نشان داده شده است.

جدول ۴: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی ژاپن

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	ژاپن
-۱۹۰۲	۲/۴	۰/۱۱۲	۲/۵	۵۳/۹	۴۹/۶	سپتامبر ۲۰۲۴
-۲۹۸۳	۲/۵	۰/۱۲	۲/۳	۴۹/۳	۴۹	اکتبر ۲۰۲۴
-۷۴۴	۲/۵	۰/۱۲	۲/۹	۵۰/۲	۴۹	نوامبر ۲۰۲۴
۸۸۶	۲/۴	۰/۱۲	۳/۶	۵۱/۴	۴۹/۵	دسامبر ۲۰۲۴
-۱۸۴۶۰	۲/۵	۰/۱۲	۴	۵۰/۹	۴۹/۶	ژانویه ۲۰۲۵
۴۱۵۵	۲/۴	۰/۱۲	۳/۷	۵۳/۱	۴۸/۹	فوریه ۲۰۲۵
۳۸۳۱	-	۰/۱۹	۳/۶	۴۹/۵	۴۸/۴	مارس ۲۰۲۵
-	-	-	-	۵۰	۴۸/۴	آوریل ۲۰۲۵

1. Lagarde comments at ECB press conference, Reuters, 17 April 2025.

2. Japan GDP, Focus Economics, April 2025.

3. Regional Economic Report (Summary), Bank's branches in Japan, BOJ, April 2025.

4. Japan's Economy: Monthly Outlook, Daiwa, March 2025

5. Japan's Economy: Monthly Outlook, Daiwa, April 2025.

6. Japan considering soybean, rice concessions in US tariff talks, Yomiuri reports, Reuters, 19 April 2025

۳.۱. بررسی اقتصاد سه کشور چین، روسیه و هند به عنوان کشورهای نوظهور

۱.۳.۱. چین

در ماه‌های مارس و آوریل ۲۰۲۵، اقتصاد چین نشان‌دهنده مقاومت قابل توجهی بود و رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) در سه‌ماهه اول سال به ۵.۴٪ رسید که فراتر از انتظارات بود.^۳ این عملکرد با افزایش ۶.۹٪ صادرات و ۶.۵٪ افزایش تولید صنعتی تقویت شد. با این حال، چشم‌انداز اقتصادی با چالش‌هایی روبه‌رو بود، از جمله تشدید تنش‌های تجاری با ایالات متحده، رکود در بخش املاک و فشارهای مداوم کاهش تورم.^۴ اقتصاد چین در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۵ به ۳۱.۸۸ تریلیون یوان (تقریباً ۴.۴ تریلیون دلار) رسید و صادرات در ماه مارس به‌تنهایی ۱۳.۵٪ افزایش یافت.^۵ با وجود کاهش ۶٪ واردات، مازاد تجاری همچنان قوی ماند و نشان‌دهنده قدرت صادرات کشور بود. بخش صنعتی با رشد ۶.۵٪ پیشرو در رشد بود، در حالی که بخش خدمات

قطعی‌های تجاری کاهش یابد.^۱ با وجود رشد اقتصادی ملایم، احساسات مصرف‌کنندگان تحت تأثیر افزایش قیمت‌ها، به‌ویژه برای کالاهای اساسی مانند غذا قرار گرفته است. دولت ژاپن هشدار داده است که عدم قطعیت‌های ناشی از سیاست‌های تجاری ایالات متحده می‌تواند بر مصرف داخلی تأثیر بگذارد.^۲ به طور خلاصه، اقتصاد ژاپن در ماه‌های مارس و آوریل ۲۰۲۵ شاهد رشد ملایم بوده است که از افزایش دستمزدها و بهبودهای منطقه‌ای حمایت شده است. با این حال، تنش‌های تجاری خارجی و نگرانی‌های تورمی داخلی چالش‌هایی برای پایداری اقتصادی به‌وجود آورده‌اند.

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی چین نشان داده شده است.

جدول ۵: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی چین

چین	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۹٫۸	۵۰٫۳	۰٫۴	۳٫۴۵	۵٫۱	۸۱٫۷۱
اکتبر ۲۰۲۴	۵۰٫۱	-	۰٫۳	۳٫۱	۵	۹۵٫۲۷
نوامبر ۲۰۲۴	۵۰٫۱	۵۲	۰٫۲	۳٫۱	۵	۹۷٫۴۴
دسامبر ۲۰۲۴	۵۰٫۳	۵۱٫۵	۰٫۱	۳٫۱	۵٫۱	۱۰۴٫۸۴
ژانویه ۲۰۲۵	۵۰٫۱	۵۲٫۲	۰٫۵	۳٫۱	۵٫۱	-
فوریه ۲۰۲۵	۴۹٫۱	۵۱	-۰٫۷	۳٫۱	۵٫۴	۱۷۰٫۵۲
مارس ۲۰۲۵	۵۰٫۵	۵۱٫۴	-۰٫۱	۳٫۱	۵٫۲	۱۰۲٫۶۴
آوریل ۲۰۲۵	-	۵۱٫۹	-	-	-	-

1. Japan manufacturers turn cautious about business outlook due to Trump tariffs: Reuters poll, Reuters, 16 April 2025.

2. Japan cautions about uncertainty from Trump trade policies, Reuters, 18 April 2025.

3. China's Economy Beats Expectations in Q2025 1 – Can Momentum Last? China Briefing, 16 April 2025.

4. China Q1 GDP growth tops expectations, but US tariff shock looms large, Reuters, 16 April 2025

5. China's Economy Beats Expectations in Q2025 1 – Can Momentum Last? China Briefing, 16 April 2025.

ارتقاء مصرف در بخش‌هایی مانند الکترونیک می‌شود. کنگره ملی مردم چین که در ماه مارس برگزار شد، هدف رشد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۵ را حدود ۵٪ تأیید کرد و بر تقویت تقاضای داخلی و توسعه مبتنی بر نوآوری تأکید داشت.^۹ اقتصاد چین در اوایل سال ۲۰۲۵ رشد قوی‌ای نشان داد که عمدتاً ناشی از صادرات و تولید صنعتی بود. با این حال، تشدید تنش‌های تجاری با ایالات متحده و چالش‌های ساختاری در بخش‌های داخلی تهدیدات قابل توجهی را به همراه دارد. سیاست‌های مالی فعال دولت به منظور تثبیت اقتصاد در جریان است، اما اثربخشی این اقدامات به تغییرات محیط تجاری جهانی و اصلاحات اقتصادی داخلی بستگی دارد.

۲.۳.۱. هند

اقتصاد هند در سال مالی منتهی به مارس ۲۰۲۵ با رشد حدود ۶.۴ درصدی همراه بود که نسبت به رشد ۸.۲ درصدی سال گذشته کاهش داشت. این کاهش بیشتر به دلیل افت رشد در سرمایه‌گذاری‌های ثابت و موجودی کالاها بوده، با وجود اینکه مخارج بخش خصوصی و دولتی افزایش یافته است. همچنین، رشد بخش تولید نیز به شکل قابل توجهی کند شده است.^{۱۰} بانک توسعه آسیایی پیش‌بینی کرده که اقتصاد هند در سال مالی ۲۰۲۵ (منتهی به مارس ۲۰۲۶) با رشدی معادل ۶.۷ درصد مواجه خواهد شد که دلیل اصلی آن افزایش مصرف داخلی و سرمایه‌گذاری است.^{۱۱} نرخ تورم خرده‌فروشی در هند در مارس ۲۰۲۵ به پایین‌ترین سطح خود در پنج سال اخیر رسید و به

به میزان ۵.۳٪ رشد کرد.^۱ سرمایه‌گذاری در بخش تولید با رشد ۹.۱٪ روبه‌رو بود.^۲ سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها به میزان ۵.۸٪ افزایش یافت.^۳ سرمایه‌گذاری در بخش املاک به‌طور پیوسته با کاهش ۹.۹٪ روبه‌رو شد. در عین حال، صنایع فناوری پیشرفته شاهد رشد ۶.۵٪ در سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت بودند، که نشان‌دهنده خوش‌بینی به بخش‌های نوآوری محور است.^۴

در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۵، درآمدهای مالی دولت ۱.۱٪ نسبت به سال گذشته کاهش یافت و به ۶ تریلیون یوان (۸۲۱.۵۴ میلیارد دلار) رسید. درآمدهای مالیاتی با کاهش ۳.۵٪ روبه‌رو شد، در حالی که درآمدهای غیرمالیاتی به میزان ۸.۸٪ افزایش یافت. برای حمایت از هدف رشد سالانه ۵٪، چین کسری بودجه‌ای با رکورد ۴٪ از تولید ناخالص داخلی تعیین کرد که نگرانی‌هایی را در مورد افزایش بدهی عمومی و خطرات مالی ایجاد کرد.^۵

جنگ تجاری فزاینده با ایالات متحده تهدیدات جدی را به همراه دارد.^۶ ایالات متحده تعرفه‌هایی تا ۱۴۵٪ بر صادرات چین اعمال کرده و پکن نیز اقدامات تلافی‌جویانه انجام داده است.^۷ پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهند که صادرات چین در سال ۲۰۲۵ به میزان ۱۰٪ کاهش خواهد یافت و رشد تولید ناخالص داخلی به ۳.۴٪ کاهش خواهد یافت.^۸ همچنین، فیچ رتبه اعتباری کشور را به دلیل افزایش سطح بدهی‌های عمومی و خطرات مالی کاهش داده است.

در پاسخ به چالش‌های اقتصادی، دولت اقدامات محرک مالی را در پیش گرفته است که شامل یارانه‌هایی برای

1. China posts %5.4 GDP growth in first quarter, beating forecasts, Aljazeera, 15 April 2025.

2. National Economy was Off to a Good Start in the First Quarter. National Bureau of Statistics of China, 15 April 2025

3. China's Economy Beats Expectations in Q2025 1 – Can Momentum Last? China Briefing, 16 April 2025.

4. China's Economy Beats Expectations in Q2025 1 – Can Momentum Last? China Briefing, 16 April 2025

5. China's fiscal revenue falls %1.1 in January-March, Reuters, 18 April 2025.

6. Deep Cuts to Growth Forecasts as Global Trade War Escalates, Fitch Ratings, 16 April 2025.

7. China Q1 GDP growth tops expectations, but US tariff shock looms large, Reuters, 16 April 2025.

8. UBS lowers forecast for China 2025 GDP growth to %3.4 on tariff hikes, Reuters, 15 April 2025.

9. China's Economy Beats Expectations in Q2025 1 – Can Momentum Last? China Briefing, 16 April 2025.

10. India Fiscal Year GDP Growth, Trading Economics, 2025

11. ADB Forecasts India's Economy to Grow %6.7 in FY2025, ADB, 9 April 2025

که اندکی کمتر از پیش‌بینی قبلی این مؤسسه در ماه فوریه (۶.۶ درصد) است. مودیز این بازنگری را با در نظر گرفتن تعرفه‌های «غیرقابل پیش‌بینی» ایالات متحده انجام داده که به گفته این مؤسسه، برنامه‌ریزی تجاری را مختل می‌کند، سرمایه‌گذاری را متوقف می‌سازد و ریسک رکود جهانی را افزایش می‌دهد. در گزارش مودیز با عنوان «تعرفه‌ها و آشفتگی تجاری» آمده است که این تعرفه‌ها فعالیت‌های تجاری جهانی را تحت فشار قرار می‌دهند، تقاضا برای صادرات منطقه‌ای را کاهش می‌دهند و اعتماد کسب‌وکارها را تضعیف می‌کنند؛ و این مسئله در نهایت به کاهش سرمایه‌گذاری در منطقه آسیا-اقیانوسیه منجر می‌شود. پیش‌بینی بازنگری‌شده رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) با در نظر گرفتن سناریویی شامل تعرفه‌های جهانی ۱۰ درصدی و تعرفه ۱۴۵ درصدی بر واردات از چین انجام شده است.^۴

در شرایطی که بازارهای جهانی بی‌ثبات هستند، سرمایه‌گذاران داخلی و بین‌المللی به دنبال گزینه‌های امن‌تری در داخل هند هستند. سرمایه‌گذاری مؤسسات داخلی ادامه دارد و همین عامل به کاهش اثر خروج

۳.۳۴٪ کاهش یافت. این افت به دلیل کاهش قابل توجه قیمت مواد غذایی، به‌ویژه کاهش ۷.۰۴٪ قیمت سبزیجات نسبت به سال گذشته بوده است.^۱

این کاهش تورم به بانک مرکزی هند (RBI) اجازه داد تا نرخ بهره کلیدی خود را در آوریل ۲۰۲۵ به میزان ۲۵ واحد پایه کاهش دهد و آن را به ۶.۰٪ برساند. این دومین کاهش پی‌پی نرخ بهره بود و سیاست پولی نیز به حالت «حمایتی» تغییر کرد تا از رشد اقتصادی در برابر ریسک‌های جهانی حمایت شود.^۲

هند با چالش‌هایی از سوی سیاست‌های تعرفه‌ای ایالات متحده مواجه شده است. آژانس مودیز به همین دلیل پیش‌بینی رشد اقتصاد هند در سال ۲۰۲۵ را به حدود ۵.۵-۶.۵٪ کاهش داد. این تعرفه‌ها می‌توانند بر صادرات هند در بخش‌هایی مانند جواهرات، تجهیزات پزشکی و منسوجات تأثیر بگذارند.^۳ با این حال، به دلیل تنوع صادراتی و وابستگی نسبتاً پایین هند به بازار آمریکا، اقتصاد این کشور تا حد زیادی از این اثرات در امان باقی مانده است. اقتصاد هند در سال تقویمی ۲۰۲۵ می‌تواند در بازه‌ای بین ۵.۵ تا ۶.۵ درصد رشد کند،

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی هند نشان داده شده است.

جدول ۶: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی هند

هند	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۵۶٫۷	۵۸٫۹	۵٫۴۹	۶٫۵	۷٫۸	-۲۰۸۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۵۷٫۴	۵۷٫۹	۶٫۲۱	۶٫۵	۱۰٫۱	-۲۷۱۰۰
نوامبر ۲۰۲۴	۵۷٫۳	۵۹٫۲	۵٫۴۸	۶٫۵	۸	-۳۷۸۴۰
دسامبر ۲۰۲۴	۵۷٫۴	۶۰٫۸	۵٫۲۲	۶٫۵	۸٫۳	-۲۱۹۴۰
ژانویه ۲۰۲۵	۵۶٫۴	۵۹٫۳	۴٫۳۱	۶٫۵	۸٫۲	-۲۲۹۹۰
فوریه ۲۰۲۵	۵۷٫۱	۶۱٫۱	۳٫۶۱	۶٫۲۵	۷٫۹	-۱۴۰۵۰
مارس ۲۰۲۵	۵۷٫۶	۵۷٫۷	۳٫۳۴	۶٫۲۵	-	-۲۱۵۴۰
فوریه ۲۰۲۵	۵۸٫۱	۵۸٫۵	-	۶	-	-

1. India's retail inflation slips to over -5-year low, opens door to more rate cuts, Reuters, 15 April 2025.

2. Expert views on India central bank cutting rates, Reuters, 9 April 2025.

3. Moody's Analytics cuts India's 2025 growth forecast by 30 basis points citing US tariff impact Reuters, 10 April 2025.

4. Moody's Ratings revises forecast of India's 2025 GDP growth to %6.5-5.5. Business Standard, 16 April 2025

۳.۳.۱. روسیه

رشد اقتصادی روسیه در اوایل سال ۲۰۲۵ کند شده است. بانک مرکزی روسیه رشد تولید ناخالص داخلی را بین ۱ تا ۲ درصد پیش‌بینی می‌کند، که نسبت به رشد ۴.۱ درصدی در سال ۲۰۲۴ کاهش یافته است.^۴ در ماه مارس، بخش تولید صنعتی به پایین‌ترین سطح خود از سال ۲۰۲۲ رسید که دلیل اصلی آن کاهش تقاضای داخلی و خارجی بود.^۵ تورم همچنان یکی از دغدغه‌های اصلی اقتصاد روسیه است. نرخ تورم سالانه در مارس به ۱۰.۳ درصد رسید که پنجمین ماه متوالی افزایش و بالاترین سطح از زمان اثرات اولیه جنگ اوکراین محسوب می‌شود.^۶ برای مقابله با این وضعیت، بانک مرکزی نرخ بهره کلیدی را در سطح تاریخی ۲۱ درصد، با وجود فشارهای ولادیمیر پوتین برای کاهش نرخ به منظور تحریک اقتصاد نگه داشته است.^۷

روبل روسیه در سال ۲۰۲۵ تقویت چشمگیری داشته

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی روسیه نشان داده شده است.

جدول ۷: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی روسیه

روسیه	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۵۲٫۱	۵۲٫۳	۸٫۶	۱۷٫۵۹	۲٫۴	۱۲۶۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۴۹٫۵	۵۰٫۵	۸٫۵	۱۸٫۹۶	۲٫۳	۹۲۰۰
نوامبر ۲۰۲۴	۵۰٫۶	۵۱٫۶	۸٫۹	۲۱	۲٫۳	۱۲۵۰۰
دسامبر ۲۰۲۴	۵۰٫۸	۵۱٫۲	۹٫۵	۲۱	۲٫۳	۱۰۱۰۰
ژانویه ۲۰۲۵	-	-	۹٫۹	۲۱	۲٫۴	۷۱۶۰
فوریه ۲۰۲۵	۵۳٫۱	۵۴٫۶	۱۰٫۱	۲۱	۲٫۴	-
مارس ۲۰۲۵	۵۰٫۲	۵۰٫۵	۱۰٫۳	۲۱	-	-
فوریه ۲۰۲۵	۴۸٫۲	۵۰٫۱	-	-	-	-

1. India File: Investors look homeward for safe harbours, Reuters 16 April 2025.

2. Narendra Modi's Government Rolls out Tax Cuts to Stimulate Slowing Growth, Financial Times, Feb 2025.

3. India forecasts above average monsoon rains in boost to crop output, economy, 15 April 2025

4. Russia holds key rate at %21 despite Putin request not to chill the economy, Reuters 21 March 2025.

5. Russian economy slows sharply, with more turmoil on horizon, Reuters 8 April 2025.

6. Russia Inflation Rate, Trading Economics, April 2025.

7. Russia holds key rate at %21 despite Putin request not to chill the economy Reuters 21 March 2025.

نتیجه گیری و جمع بندی:

در دوم آوریل ۲۰۲۵، دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا روزی را با عنوان "روز رهایی" اعلام کرد و تعرفه‌های سنگینی را بر واردات وضع نمود تا وابستگی اقتصادی به خارج کاهش یابد. این اقدام شامل تعرفه‌ی پایه ۱۰ درصدی بر تمام کشورها و تعرفه‌هایی بسیار سنگین‌تر (مانند ۲۴۵٪ بر کالاهای چینی) برای کشورهایی با کسری تجاری بالا با آمریکا بود. این سیاست‌ها باعث سقوط شدید بازارهای سهام در جهان شد. شاخص داوجونز در عرض ۴۸ ساعت، ۴۰۰۰ واحد افت کرد که بزرگ‌ترین سقوط از زمان بحران کرونا بود. سرمایه‌گذاران نگران رکود و تورم همزمان شدند و اعتماد عمومی به پایین‌ترین سطح در ۳۰ سال اخیر رسید. سازمان جهانی تجارت اعلام کرد روابط تجاری بین چین و آمریکا عملاً قطع شده و پیش‌بینی می‌شود تجارت کالا بین این دو کشور تا پایان سال ۲۰۲۵ تا ۸۰٪ کاهش یابد. این مسئله نشانه‌ای از شکل‌گیری بلوک‌های تجاری جداگانه در سطح جهان بود.^۷

نهادهای بین‌المللی پیش‌بینی رشد اقتصاد جهانی را به شدت کاهش دادند:

- کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (آنکتاد) رشد ۲.۳٪ را برای سال ۲۰۲۵ پیش‌بینی کرد.^۸
- صندوق بین‌المللی پول (IMF) هشدار داد که سیاست‌های تعرفه‌ای آمریکا باعث تضعیف رشد و افزایش تورم خواهد شد، اما احتمال وقوع رکود جهانی را رد کرد.^۹

● S&P Global پیش‌بینی رشد اقتصادی سال ۲۰۲۵ را از ۲.۵٪ به ۲.۲٪ کاهش داد که پایین‌ترین میزان از زمان

است؛ از ابتدای سال تاکنون بیش از ۴۰ درصد در برابر دلار آمریکا تقویت شده و در اواسط آوریل به کمتر از ۸۱ روبل در برابر هر دلار رسید.^۱ علت اصلی این موضوع کاهش شدید واردات است که به دلیل نرخ بهره بالا و افزایش هزینه‌های تأمین مالی تجارت، در فوریه ۱۳ درصد کاهش یافته است.^۲

اقتصاد روسیه که به‌شدت وابسته به صادرات انرژی است، با افت قیمت نفت مواجه شده است. قیمت نفت اورال به حدود ۵۱ دلار در هر بشکه رسیده، که بسیار پایین‌تر از پیش‌بینی بودجه ۲۰۲۵ (۷۰ دلار) است.^۳ این کاهش بر درآمدهای دولتی که حدود ۳۰ درصد آن از نفت و گاز تأمین می‌شود، فشار وارد کرده است. رکود جهانی و تعرفه‌های تجاری جدید آمریکا نیز بر کاهش تقاضای نفت تأثیرگذار بوده‌اند.^۴

بانک توسعه دولتی روسیه (VEB) بیش از ۱۳ میلیارد دلار برای توسعه پروژه مس بایمسکایا در منطقه چوکوتکا اختصاص داده است. پیش‌بینی می‌شود این پروژه، تولید مس روسیه را تا ۲۵ درصد و تولید طلا را تا ۴ درصد افزایش دهد و حدود ۶ هزار فرصت شغلی ایجاد کند.^۵ دارایی‌های نقدی «صندوق ثروت ملی روسیه» در آوریل به حدود ۳.۳ تریلیون روبل کاهش یافته است، در حالی که در ژانویه ۳.۸ تریلیون روبل بود. این کاهش، فشارهای مالی دولت و نیاز به تأمین کسری بودجه را نشان می‌دهد. از زمان آغاز جنگ در اوکراین، دولت روسیه هر سال با کسری بودجه حدود ۲ درصد تولید ناخالص داخلی مواجه بوده است.^۶

1. Russian rouble strengthens past 81 vs U.S. dollar, up %40 since start of 2025, Reuters, 18 April 2025.

2. Russian Economy and Sanctions Brief – March 2025, FRF, * April 2025.

3. Russian oil prices are sliding. That's not enough to stop Putin's war machine — yet. Business Insider, 17 April 2025.

4. One unexpected side effect of Trump's tariffs, VOX, 15 April 2025.

5. Russia's VEB to invest 13.4\$ bln in copper mine in country's far east, Reuters, 19 April 2025.

6. BOFIT Forecast for Russia 2027–2025, BOFIT, March 2025

7. 1 big thing: The U.S.-China decoupling arrives, Axios, 16 April 2025.

8. Global economic growth could slow to %2.3 due to trade tensions, says UN trade agency, Reuters 16 April 2025.

9. US tariffs will weaken global economy and trigger inflation but not a global recession, IMF says, AP News, 17 April 2025.

بحران مالی ۲۰۰۹ (غیر از دوران کرونا) است.^۱
تعرفه‌های ناگهانی باعث اختلال در زنجیره تأمین جهانی شدند و فشارهای تورمی را افزایش دادند. صندوق بین‌المللی پول هشدار داد که این اقدامات می‌توانند هزینه‌ها را بالا ببرند و تنها به‌تدریج باعث تقویت تولید داخلی شوند. نگرانی درباره رکود همراه با تورم به یکی از مسائل اصلی سیاست‌گذاران و بازارها تبدیل شد.^۲
اقتصاد جهانی در حال حاضر با عدم قطعیت بالایی مواجه است. کشورها باید راه‌هایی برای مقابله با سیاست‌های حمایت‌گرایانه بیابند، مانند گسترش شراکت‌های تجاری جدید یا تقویت تولید داخلی. ماه‌های آینده تعیین خواهد کرد که آیا این اختلالات منجر به رکود جهانی خواهند شد یا با واکنش‌های هماهنگ می‌توان آثار منفی آن‌ها را کاهش داد.

1. Global economic outlook: April 2025, S&P Global, 16 April 2025.

2. US tariffs will weaken global economy and trigger inflation but not a global recession, IMF says, ApNews, 17 April 2025.

OIL PRICE

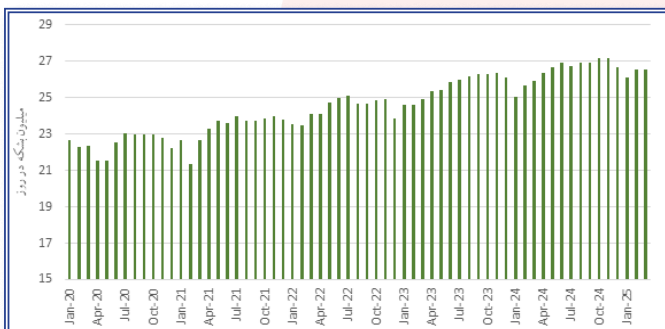
بررسی وضعیت تولید جهانی نفت (ماه مارس ۲۰۲۵)

مهندسی انرژی

۱-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۲۶/۵۵ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه فوریه و ۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

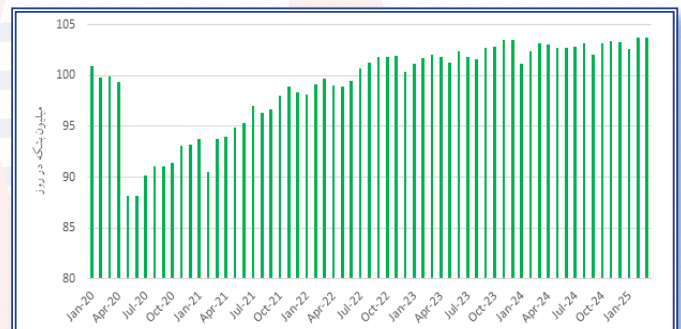
نمودار ۳: روند ماهانه تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

۱. روند تولید جهانی

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید جهانی سوختهای مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۱۰۳/۷۴ میلیون بشکه در روز رسید که ۱۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه فوریه و ۹۸۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۱: روند ماهانه کل تولید جهانی سوختهای مایع

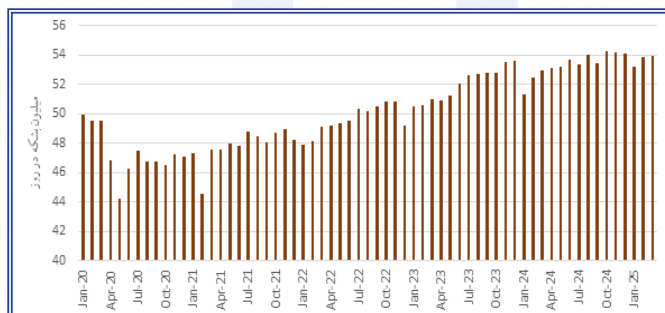
۱-۱. تولید جهانی نفت خام

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید جهانی نفت خام به ۷۷/۱۹ میلیون بشکه در روز رسید که ۳۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه فوریه و ۹۵۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

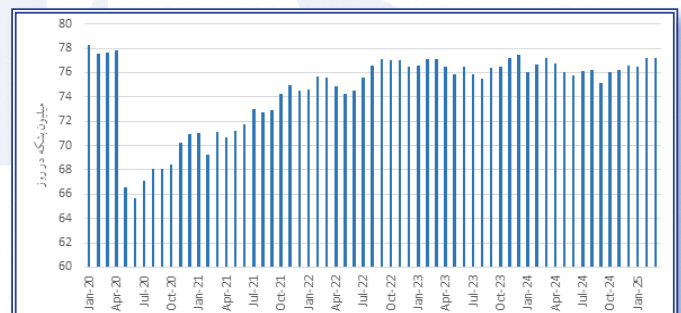
۲. روند تولید غیر اوپک پلاس

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید غیر اوپک پلاس به ۵۳/۹۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۵۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه فوریه و ۵۹۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۴: روند ماهانه کل تولید غیر اوپک پلاس

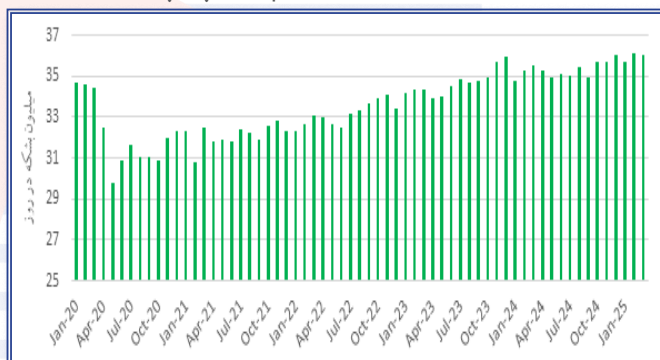
نمودار ۲: روند ماهانه تولید جهانی نفت خام

۲-۱. تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید نفت خام غیر اوپک پلاس به ۳۶/۰۸ میلیون بشکه در روز رسید که ۱۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه فوریه و ۷۶۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

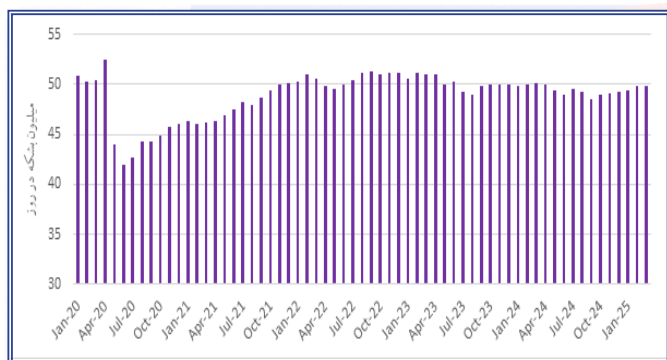
نمودار ۵: روند تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

۳. روند تولید اوپک پلاس

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید اوپک پلاس به ۴۹/۸۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه فوریه و ۳۹۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

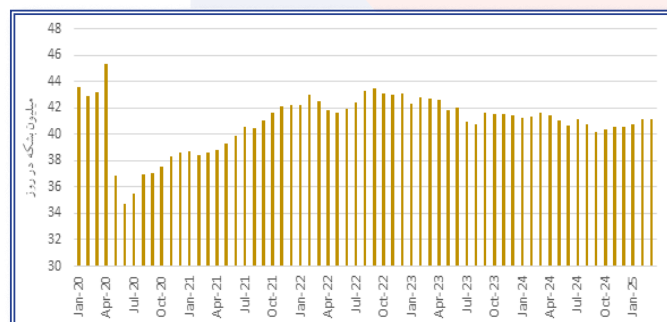
نمودار ۷: روند ماهانه کل تولید اوپک پلاس

۳-۱. تولید نفت خام اوپک پلاس

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید نفت خام اوپک پلاس به ۴۱/۱۱ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه فوریه و ۲۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۸: روند تولید نفت خام اوپک پلاس

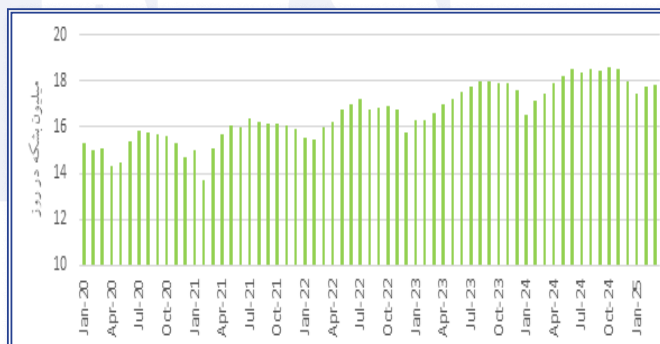
۳-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی اوپک پلاس

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی اوپک پلاس به ۸/۷۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۳۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه فوریه و ۲۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

۲-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس

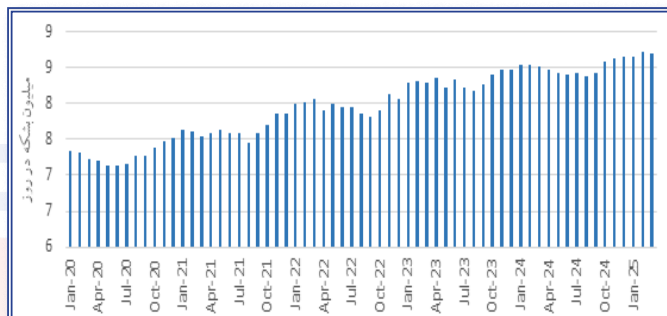
در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس به ۱۷/۸۵ میلیون بشکه در روز رسید که ۶۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه فوریه و ۱۷۰ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۶: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس

تولید آمریکا با ۲۳۰ هزار بشکه در روز بیشترین افزایش را داشت و تولید برزیل با ۱۷۰ هزار بشکه در روز کاهش، بیشترین کاهش را داشت.

نمودار ۹: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی اوپک پلاس

۴. جمع‌بندی

در ماه مارس ۲۰۲۵ کل تولید جهانی سوخت‌های مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی به ۱۰۳/۷۴ میلیون بشکه در روز رسید که ۱۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه فوریه بود. تولید اوپک پلاس ۴۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت اما در مقابل تولید غیر اوپک پلاس ۵۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. در بین تولیدکنندگان اوپک پلاس تولید قزاقستان با ۲۲۰ هزار بشکه در روز کاهش بیشترین را کاهش داشت این در حالی است که تولید عربستان ۲۵۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. در بین تولیدکنندگان غیر اوپک پلاس،

تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین پاککاری

می یابد. تقاضای ژاپن در این سال در مقایسه با سال ۲۰۲۴ در حدود ۴۰ هزار بشکه در روز کاهش خواهد یافت. براساس برآورد گزارش ماه آوریل دبیرخانه اوپک، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ با افزایش حدود ۱/۳ میلیون بشکه در روز به ۱۰۵/۰۵ میلیون بشکه در روز می رسد. این رقم در حدود ۰/۴ میلیون بشکه در روز بیشتر از برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا می باشد. بخش عمده افزایش تقاضا نیز متعلق به کشورهای غیر OECD خواهد بود. داده های اولیه ماه فوریه ۲۰۲۵ نشان می دهد که کل ذخیره سازی های تجاری نفت OECD در حدود ۱۶ میلیون بشکه نسبت به ماه ژانویه کاهش یافت و به سطح ۲۷۴۶ میلیون بشکه رسید. این ذخایر در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۴ در حدود ۳۰ میلیون بشکه کاهش و در مقایسه با میانگین پنج ساله

۱. وضعیت تقاضا

بر اساس گزارش ماه آوریل ۲۰۲۵ اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ با افزایش ۹۰۰ هزار بشکه در روز در مقایسه با سال ۲۰۲۴ به حدود ۱۰۳/۶۴ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. براساس این گزارش، در سال ۲۰۲۵ مصرف نفت کشورهای غیر OECD در حدود ۹۵۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت. مصرف چین در سال ۲۰۲۵ در حدود ۲۲۰ هزار بشکه در روز و مصرف هند در حدود ۲۸۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد داشت. بیشترین رشد تقاضا در هند در بخش حمل و نقل و افزایش تقاضای گاز مایع (ال پی جی) حمایت شده است. همچنین تقاضای خاورمیانه در سال ۲۰۲۵ در حدود ۱۲۰ هزار بشکه در روز افزایش

جدول ۱: مقایسه آخرین پیش بینی (در ماه آوریل) مراجع دوگانه از تقاضای جهانی نفت در سال های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶

رشد نسبت به ۲۰۲۵	۲۰۲۶	رشد نسبت به ۲۰۲۴	۲۰۲۵	
۱/۰۴	۱۰۴/۶۸	۰/۹	۱۰۳/۶۴	اداره اطلاعات انرژی آمریکا
۱/۲۸	۱۰۶/۳۳	۱/۳	۱۰۵/۰۵	دبیرخانه اوپک

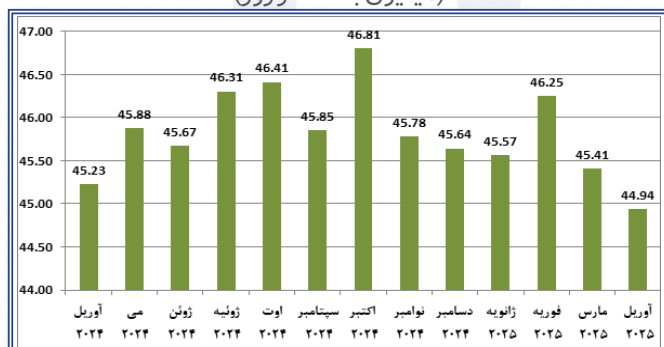

جدول ۲: تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ و پیش بینی سال ۲۰۲۶ (میلیون بشکه در روز)

سال ۲۰۲۶	سه ماهه چهارم ۲۰۲۶	سه ماهه سوم ۲۰۲۶	سه ماهه دوم ۲۰۲۶	سه ماهه اول ۲۰۲۶	سال ۲۰۲۵	سه ماهه چهارم ۲۰۲۵	سه ماهه سوم ۲۰۲۵	سه ماهه دوم ۲۰۲۵	سه ماهه اول ۲۰۲۵	
۲۵,۱	۲۵,۲	۲۵,۴	۲۴,۹	۲۴,۶	۲۵,۰	۲۵,۲	۲۵,۳	۲۴,۹	۲۴,۶	آمریکا
۲۰,۵	۲۰,۷	۲۰,۸	۲۰,۴	۲۰,۱	۲۰,۵	۲۰,۷	۲۰,۷	۲۰,۴	۲۰,۰	ایالات متحده امریکا
۱۳,۶	۱۳,۶	۱۴,۱	۱۳,۶	۱۲,۹	۱۳,۵	۱۳,۷	۱۴,۰	۱۳,۶	۱۲,۸	اروپا
۷,۲	۷,۴	۶,۹	۷,۰	۷,۶	۷,۲	۷,۴	۶,۹	۷,۰	۷,۵	آسیا پاسیفیک
۴۵,۸	۴۶,۳	۴۶,۴	۴۵,۵	۴۵,۱	۴۵,۷	۴۶,۲	۴۶,۳	۴۵,۵	۴۴,۹	OECD کل
۱۷,۲	۱۷,۳	۱۷,۳	۱۶,۹	۱۷,۱	۱۶,۹	۱۷,۱	۱۷,۱	۱۶,۷	۱۶,۹	چین
۶,۰	۶,۲	۵,۷	۶,۱	۶,۰	۵,۸	۵,۹	۵,۵	۵,۸	۵,۸	هند
۱۰,۲	۱۰,۰	۱۰,۰	۱۰,۵	۱۰,۲	۹,۹	۹,۷	۹,۷	۱۰,۳	۱۰,۰	سایر آسیا
۷,۰	۷,۱	۷,۱	۷,۱	۷,۰	۶,۹	۶,۹	۷,۰	۶,۹	۶,۸	آمریکای لاتین
۹,۱	۹,۲	۹,۴	۸,۸	۹,۰	۸,۹	۹,۱	۹,۲	۸,۷	۸,۸	خاورمیانه
۴,۸	۵,۱	۴,۷	۴,۵	۴,۸	۴,۷	۵,۰	۴,۶	۴,۴	۴,۷	افریقا
۴,۱	۴,۲	۴,۱	۳,۹	۴,۱	۴,۰	۴,۲	۴,۰	۳,۹	۴,۰	روسیه
۱,۳	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۴	۱,۳	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۴	سایر اوراسیا
۰,۸	۰,۹	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۹	۰,۸	۰,۸	۰,۸	سایر اروپا
۶۰,۵	۶۱,۳	۶۰,۴	۶۰,۰	۶۰,۳	۵۹,۳	۶۰,۲	۵۹,۱	۵۸,۸	۵۹,۲	کل غیر OECD
۱۰۶,۳	۱۰۷,۶	۱۰۶,۸	۱۰۵,۵	۱۰۵,۴	۱۰۵,۰	۱۰۶,۴	۱۰۵,۳	۱۰۴,۳	۱۰۴,۲	جهان
۱,۳	۱,۲	۱,۵	۱,۲	۱,۲	۱,۳	۱,۳	۱,۵	۱,۱	۱,۳	تغییرات تقاضا

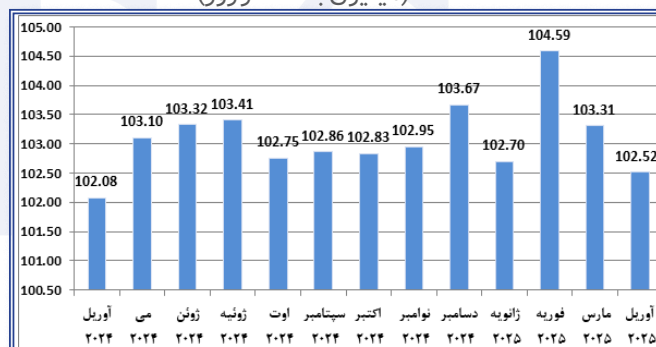
منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

نمودار ۲: تقاضای نفت کشورهای OECD آوریل ۲۰۲۴ تا آوریل ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

نمودار ۱: روند ماهیانه تقاضای جهانی نفت آوریل ۲۰۲۴ تا آوریل ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

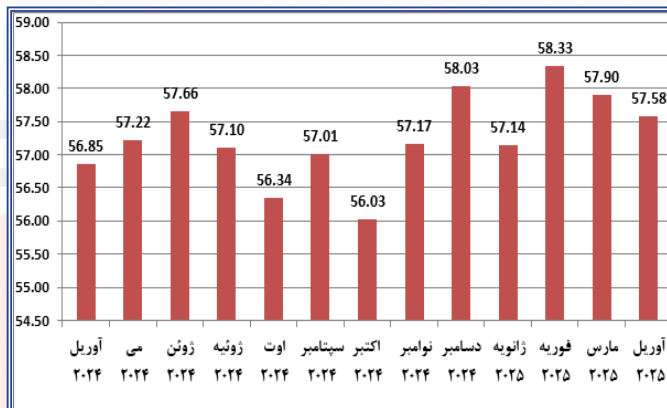
منبع: EIA

در حدود ۷۱ میلیون بشکه کاهش یافته است. در ماه فوریه ۲۰۲۵، ذخایر نفت خام OECD بیش از ۱۱ میلیون بشکه افزایش و ذخایر فرآورده بیش از ۲۷ میلیون بشکه کاهش یافت. از نظر تعداد روزهای پوشش مصرف، ذخایر تجاری OECD در ماه فوریه ۲۰۲۵ در مقایسه با ماه ژانویه با ۰/۳ روز کاهش به ۶۰/۹ روز رسید.

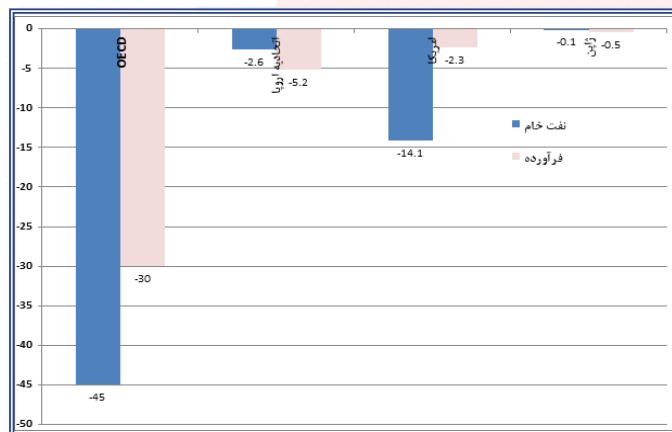
۲-۴. ذخیره سازی های نفتی

نمودار ۳: تقاضای نفت کشورهای غیر OECD، آوریل ۲۰۲۴ تا آوریل ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

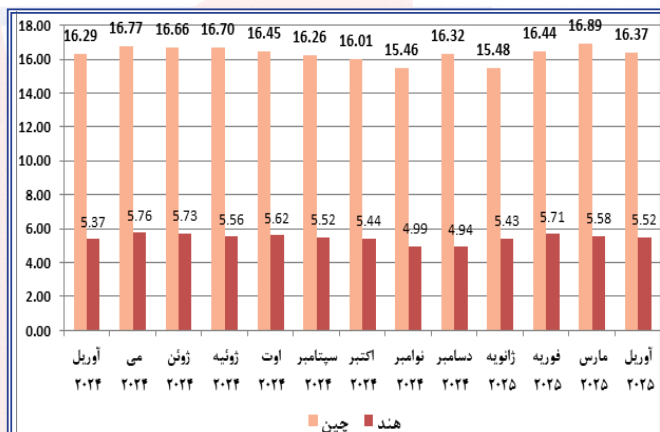
منبع: EIA

نمودار ۵: تغییرات حجم ذخیره سازی نفت در جهان، فوریه ۲۰۲۵ نسبت به فوریه ۲۰۲۴ (میلیون بشکه)

منبع: نشریه اپک ۲۰۲۵

نمودار ۴: تقاضای نفت چین و هند، آوریل ۲۰۲۴ تا آوریل ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

جدول ۳: ذخیره سازی تجاری کشورهای عضو OECD، (میلیون بشکه)

تغییر فوریه ۲۰۲۵ به فوریه ۲۰۲۴	فوریه ۲۰۲۴	تغییر فوریه ۲۰۲۵ به ژانویه ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	ژانویه ۲۰۲۵	دسامبر ۲۰۲۴	
-۴۵/۰	۱,۳۶۷	۱۱/۱	۱,۳۲۲	۱,۳۱۰	۱,۲۸۵	نفت خام
۱۶/۰	۱,۴۰۹	-۲۷/۳	۱,۴۲۵	۱,۴۵۲	۱,۴۶۷	فرآورده های نفتی
-۳۰/۰	۲,۷۷۶	-۱۶/۱	۲,۷۴۶	۲,۷۶۲	۲,۷۵۲	مجموع ذخایر تجاری
-۰/۴	۶۱/۳	-۰/۳	۶۰/۹	۶۱/۲	۶۱/۲	تعداد روزهای پوشش مصرف

منبع: نشریه اپک ۲۰۲۵

جدول ۴: ذخایر تجاری و استراتژیک نفت آمریکا (میلیون بشکه)

تغییر فوریه ۲۰۲۵ به فوریه ۲۰۲۴	فوریه ۲۰۲۴	تغییر فوریه ۲۰۲۵ به ژانویه ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	ژانویه ۲۰۲۵	دسامبر ۲۰۲۴	
-۱۴,۱	۴۴۷,۹	۱۰,۰	۴۳۳,۸	۴۲۳,۸	۴۱۳,۷	نفت خام
۶,۶	۲۴۰,۲	-۴,۳	۲۴۶,۸	۲۵۱,۱	۲۳۸,۶	بنزین
۱,۴	۱۱۷,۸	۰,۷	۱۱۹,۲	۱۱۸,۵	۱۳۰,۳	فرآورده میان تقطیر
-۴,۲	۲۸,۹	۱,۲	۲۴,۷	۲۳,۵	۲۲,۹	نفت کوره
۵,۳	۳۹,۹	۲,۹	۴۵,۲	۴۲,۳	۴۳,۹	سوخت جت
-۲,۳	۷۷۳,۸	-۱۵,۴	۷۷۱,۵	۷۸۶,۹	۸۲۳,۶	مجموع ذخیره سازی فرآورده
-۱۶,۵	۱,۲۲۱,۷	-۵,۴	۱,۲۰۵,۲	۱,۲۱۰,۶	۱,۲۳۷,۳	مجموع فرآورده و نفت خام
۳۴,۳	۳۶۱,۰	۰,۲	۳۹۵,۳	۳۹۵,۱	۳۹۳,۶	ذخایر استراتژیک نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جدول ۵: ذخیره سازی نفت خام و فرآورده در ژاپن (میلیون بشکه)

تغییر فوریه ۲۰۲۵ به فوریه ۲۰۲۴	فوریه ۲۰۲۴	تغییر فوریه ۲۰۲۵ به ژانویه ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	ژانویه ۲۰۲۵	دسامبر ۲۰۲۴	
-۰,۱	۶۵,۹	۱,۴	۶۵,۸	۶۴,۵	۵۹,۹	نفت خام
-۰,۸	۱۰,۸	-۱,۵	۱۰	۱۱,۵	۱۰,۷	بنزین
۱,۹	۷,۵	-۰,۱	۹,۴	۹,۵	۹,۵	نفتا
-۱,۷	۲۴,۴	-۳,۱	۲۲,۷	۲۵,۸	۲۷,۴	فرآورده میان تقطیر
۰,۱	۱۱,۷	-۰,۶	۱۱,۸	۱۲,۴	۱۲,۲	نفت کوره
-۰,۵	۵۴,۴	-۵,۴	۵۳,۹	۵۹,۲	۵۹,۸	مجموع ذخایر فرآورده
-۰,۶	۱۲۰,۳	-۴	۱۱۹,۷	۱۲۳,۷	۱۱۹,۸	مجموع ذخایر فرآورده و نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جمع بندی

و پیش بینی می شود ۱/۲۵ میلیون بشکه در روز افزایش یابد. رشد تقاضا در این منطقه بیشتر توسط چین، هند و سایر کشورهای آسیایی و با حمایت بیشتر از کشورهای خاورمیانه و آمریکای لاتین حمایت می شود. علاوه بر این، انتظار می رود رشد امسال با تقاضای قوی بخش حمل و نقل هوایی و زمینی و همچنین فعالیت های صنعتی، ساختمانی و کشاورزی در کشورهای غیر OECD تقویت شود. به طور مشابه، انتظار می رود افزایش ظرفیت و حاشیه سود بخش پتروشیمی در کشورهای غیر OECD،

پیش بینی رشد تقاضای جهانی نفت برای سال ۲۰۲۵ در حدود ۱/۳ میلیون سال در روز است که نسبت به ارزیابی ماه قبل ۱۵۰ هزار بشکه در روز کاهش داشته است که منعکس کننده داده های دریافت شده برای سه ماهه اول و همچنین تعرفه های اخیرا اعلام شده ایالات متحده است. رشد تقاضا در کشورهای غیر OECD ۹۰ هزار بشکه در روز نسبت به ارزیابی ماه قبل کاهش یافته

عمدتاً در چین و خاورمیانه، همچنان به رشد تقاضای نفت کمک کند. پیش‌بینی دبیرخانه اوپک نشان می‌دهد که تقاضای جهانی نفت در سه ماهه اول سال ۲۰۲۵ به ۱۰۴/۱۶ میلیون بشکه در روز و متوسط سال ۲۰۲۵ به ۱۰۵/۰۵ میلیون بشکه در روز برسد.

|| منابع و مأخذ:

- 1- OPEC Monthly Oil Market Report, April 2025.
- 2- OPEC Monthly Oil Market Report, March 2025.
- 3- EIA, Short-Term Energy Outlook, April 2025.

پیش‌بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

خلاصه مدیریتی

آوریل، می و ژوئن ۲۰۲۵ به ترتیب به ۲۷۵۸، ۲۷۳۵ و ۲۷۶۳ میلیون بشکه برسد. دلیل این روند تاحد زیادی تغییر در میزان برداشت از ذخایر، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در شرایط جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به ماه‌های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن بوده است.

همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI^۲ کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تحولات ژئوپلیتیک (همانند تأثیر وضع تعرفه‌های ترامپ و اثرات ناشی روند لغو تحریم‌های ایران و توافقات روسیه و اوکراین برای آتش بس یا صلح) و همچنین میزان و شدت تغییرات دمایی حاصل از تغییر فصول و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد.

۱- بررسی وضعیت تاریخی عرضه و تقاضای جهانی نفت

بررسی تحولات عرضه و تقاضای نفت و پیش‌بینی روند آن در آینده مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. در این گزارش برای پیش‌بینی متغیر عرضه نفت از داده‌های تولید ماهیانه EIA و برای تقاضای نفت از داده‌های ماهیانه مصرف (شامل میزان فرآورده عرضه

چکیده

پیش‌بینی ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه منتهی به ژوئن ۲۰۲۵^۱ ارائه می‌شود. همچنانکه در گزارش قبل پیش‌بینی شده بود، عرضه و تقاضای نفت (منتهی به آوریل ۲۰۲۵) در ماه فوریه و مارس بازار با افزایش تقاضای نفت نسبت به ماه ژانویه مواجه بود. بر اساس آمارهای منتشر شده، تقاضای نفت بازار به ترتیب برابر با ۱۰۴/۵۹ و ۱۰۳/۳۱ میلیون بشکه در روز بود و عرضه نیز در این دو ماه به ترتیب برابر ۱۰۳/۷۳ و ۱۰۳/۷۴ بود که ۸۶۰ هزار بشکه مازاد تقاضا در ماه فوریه و ۴۳۰ هزار بشکه مازاد عرضه نفت در ماه مارس را نشان می‌داد.

نتایج پیش‌بینی عرضه و تقاضای نفت در سه ماهه آوریل، می و ژوئن ۲۰۲۵ نشان می‌دهد که بازار مواجه با افت تقاضای نفت در ماه آوریل و در دو ماه بعد شاهد افزایش تقاضای نفت خواهد بود. پیش‌بینی تقاضای نفت در این سه ماه به ترتیب برابر با ۱۰۲/۷۴، ۱۰۳/۵۸ و ۱۰۴/۹۸ میلیون بشکه در روز برآورد گردیده است. همچنین عرضه نفت نیز در این سه ماه به ترتیب برابر با ۱۰۳/۶۷، ۱۰۳/۷۵ و ۱۰۴/۲۳ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی گردیده است. بدین ترتیب در دوماه آوریل و می، بازار نفت به ترتیب با ۹۳۰ و ۱۷۰ هزار بشکه در روز با مازاد عرضه نفت و در ماه ژوئن با ۷۵۰ هزار بشکه مازاد تقاضا مواجه خواهد بود. همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری بازار نفت در سه ماهه

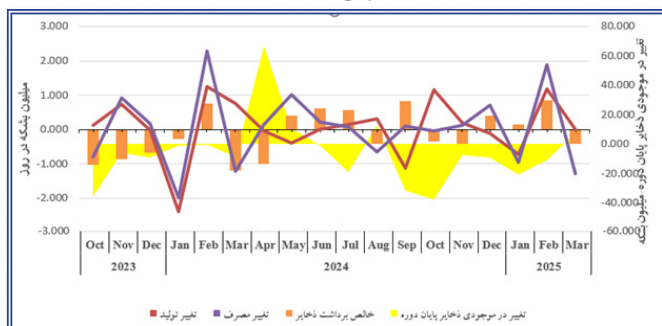
۱. نتایج مبتنی بر خروجی مدل کوتاهمدت انرژی جهانی (IWEM(IIES World Energy Model) ارائه گردیده است

2. Purchasing Managers Index

۳. در اینجا منظور از عرضه، تولید (production) در گزارش EIA است که شامل: نفت خام، میعانات، مایعات واحدهای گاز طبیعی، سایر مایعات، اختلاف حجم حاصل از فرآوری پالایشگاه و سایر مایعات حساب نشده است و منظور از تقاضای نفت هم مصرف نفت است با دو مفهوم: ۱- برای کشورهای OECD همان فرآوردهای نفتی عرضه شده و برای سایر کشورها مصرف داخلی و ظاهری نفت آنهاست که شامل مصرف داخلی، سوخت و تلفات پالایشگاه و ذخیره سازی است (عینا تعریف ارائه شده از (DOE/EIA-۱۰۹۰). در این مقاله اختلاف تقاضا با عرضه بعنوان مازاد/کسری تقاضای بازار نفت در نظر گرفته شده است. بنابراین وقتی بعنوان مثال گفته می‌شود مازاد تقاضا منظور اضافه تقاضای حاصل از این اختلاف است.

نمودار ۲: وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام در ماه‌های مختلف از اکتبر ۲۰۲۳ تا مارس ۲۰۲۵

مأخذ: IWEQ (منبع اولیه آمار EIA)

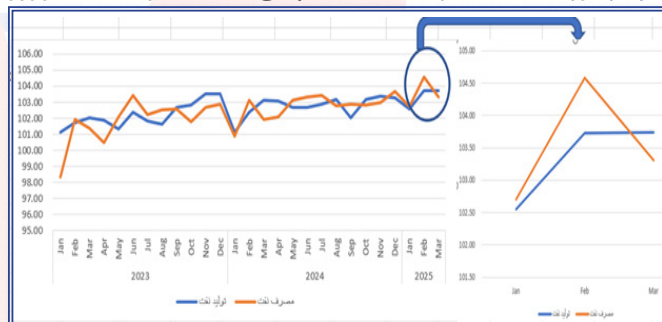
و مازاد عرضه بازار به میزان ۴۳۰ هزار بشکه در روز که در فوق ذکر شد، میزان تغییر در ذخایر تجاری بازار نفت نسبت به ماه قبل نیز برابر با ۷/۱۳ میلیون بشکه بوده است که بدین ترتیب با افزایش نسبت به ماه قبل مواجه بوده است.

۲- پیش‌بینی کوتاه‌مدت عرضه و تقاضای نفت (مبتنی بر مدل IWEM)

این گزارش که با هدف ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت تهیه گردیده است علاوه بر بهره‌گیری از نتایج مدل‌های Var^2 ، واریانس شرطی (آرچ)، گارچ و تارچ^۳ و همچنین مدل‌های هموارسازی نمایی^۴ از تکنیک‌های ترکیبی با لحاظ تأثیرات ناپرامتریک اثر متوسط ماه‌های مشابه سال‌های قبل نیز استفاده شده است و تلاش شده است تا حد امکان پیش‌بینی‌ها از دقت لازم برخوردار باشند اما در هر حال با توجه به طیف وسیع عوامل اثر گذار بر بازار بویژه عوامل ناشناخته و غیر قابل پیش‌بینی بویژه در حوزه ژئوپلیتیک و علی‌الخصوص

شده به بازار) استفاده شده است همچنین از اختلاف مصرف با تولید نفت بعنوان کسری/مازاد تقاضا (خالص برداشت از ذخایر) استفاده شده است. نمودار ۱ ذیل وضعیت عرضه و تقاضای جهانی نفت را طی دوره ابتدای ماه ژانویه ۲۰۲۳ تا پایان ماه مارس ۲۰۲۵ نشان می‌دهد. در ماه مارس ۲۰۲۵ با کاهش تقاضای نفت به میزان ۱/۲۸ میلیون بشکه و ثبات نسبی عرضه نفت مواجه بودیم و به همین دلیل نیز در این ماه بازار با مازاد عرضه به میزان ۴۳۰ هزار بشکه در روز مواجه بود. در فوریه ۲۰۲۵ عرضه و تقاضای بازار نفت به ترتیب ۱۰۳/۷۳ و ۱۰۴/۶ بود که با ۸۶۰ هزار بشکه در روز مازاد تقاضای نفت مواجه بود. در مقاطع کوتاه مدت دلیل تفاوت‌های میان عرضه و تقاضا اغلب به دلیل ناهمگونی انتظارات و تفاوت در سرعت تعدیل و واکنش تقاضا و بخصوص عرضه نسبت به یکدیگر و به عوامل بازار است.

نمودار ۱: روند ماهیانه عرضه-تقاضای جهانی نفت-میلیون بشکه در روز

Source: IWEQ (EIA از اولیه های داده)

نمودار ۲ وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام طی سال‌های دوره اکتبر ۲۰۲۳ تا مارس ۲۰۲۵ را نشان می‌دهد. در ماه مارس، علاوه بر تغییرات در میزان عرضه و تقاضا

۱. در تعریف ما عرضه فقط شامل تولید آنهم با تعریفی که در پاورقی ۴ ص ۱ ذکر شده است میشود. تولید در بعد ماهیانه هر چه باشد به بازار عرضه شده است، یا برای تقاضای نهایی و پالایشگاهی و یا برای تقاضای ذخیره سازی و بهر حال اثر خود را در بازار داشته است (کاهش یا افزایش قیمت). تغییر در ذخیره در آمارهای EIA در تقاضا/مصرف آمده است که نتیجه آن اختلاف حاصل میان این دو بوده است اگر در عرضه هم اضافه شود در واقع بازار در تراز خواهد بود. در حوزه تحلیل بازار نفت کاهش ذخیره زمانی اتفاق می‌افتد که بازار با «کمبود عرضه» مواجه باشد. در تئوری بازار نفت تخلیه ذخیره بازار نفت می‌تواند واکنش‌های معکوس با عرضه را در بازار به دنبال داشته باشد (بعنوان مثال افزایش قیمت نفت).

2. Vector Autoregressive

3. Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (ARCH), Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (GARCH), Threshold Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (TARCH)

4. Exponential Smoothing Models

تقاضا به دلیل تعدیل رشد تقاضای نفت فوریه (ناشی از شوک حاصل از تعطیلات ماه ژانویه) بود.

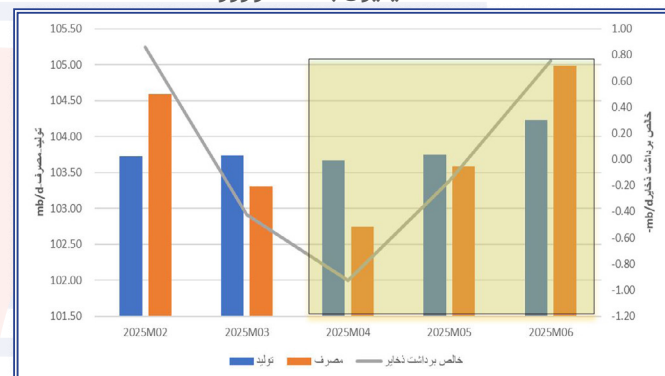
پیش‌بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت طی سه ماهه منتهی به ژوئن ۲۰۲۵ در نمودار ۳ و ۴ و جدول ۱ ارائه گردیده است. پیش‌بینی مدل کوتاه مدت IWEM حاکی از کاهش در تقاضا و ثبات نسبی عرضه بازار جهانی نفت در ماه آوریل است. بطوری که تقاضا و عرضه در این ماه به ترتیب به ۱۰۲/۷۴ و ۱۰۳/۶۷ م.ب.ر خواهد رسید که بدین ترتیب با ۹۳۰ هزار بشکه کسری در تقاضا (اضافه عرضه نفت) در بازار مواجه خواهد بود. در دو ماه می و ژوئن ۲۰۲۵ نیز بازار شاهد افزایش در میزان عرضه و تقاضای نفت خواهد بود که نتیجه این تغییرات بر اساس نتایج پیش‌بینی، در ماه می شاهد تداوم مازاد عرضه به میزان ۱۷۰ هزار بشکه در روز و در ماه ژوئن شاهد مازاد تقاضا به میزان ۷۵۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پیش‌بینی به ترتیب به ۲۷۳۵، ۲۷۵۸ و ۲۷۶۲ میلیون بشکه برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر تجاری نفت تا حد زیادی در ارتباط با میزان برداشت‌ها از ذخایر به دلیل عوامل پیش‌بینی نشده، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به ماه‌های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن بوده است.

همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های

در منطقه خاورمیانه، اختلاف در پیش‌بینی امری طبیعی است.

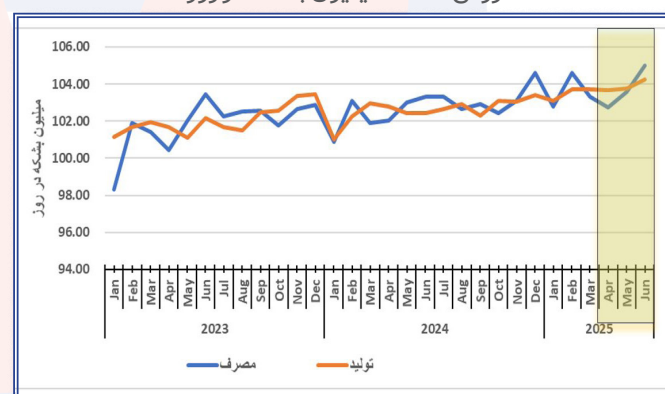
در گزارش پیش‌بینی عرضه و تقاضای نفت در ماه قبل همچنانکه ذکر شد در ماه مارس ۲۰۲۵ بازار شاهد افت

نمودار ۳: پیش‌بینی بازار نفت و خالص برداشت ذخایر نوسانات بازار نفت-میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

نمودار ۴: پیش‌بینی عرضه و تقاضای بازار نفت طی ماه‌های آوریل تا ژوئن ۲۰۲۵-میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

جدول ۱: مقادیر پیش‌بینی عرضه، تقاضا، خالص برداشت ذخایر و موجودی ذخایر تجاری آخر دوره مبتنی بر مدل IWEM-میلیون بشکه در روز

ماه	تولید	مصرف	خالص برداشت ذخایر	موجودی ذخایر تجاری در پایان دوره-میلیون بشکه
۲۰۲۵م۰۲	۱۰۳/۷۳	۱۰۴/۵۹	۰/۸۶	۲,۷۱۱
۲۰۲۵م۰۳	۱۰۳/۷۴	۱۰۳/۳۱	-۰/۴۳	۲,۷۱۸
۲۰۲۵م۰۴	۱۰۳/۶۷	۱۰۲/۷۴	-۰/۹۳	۲,۷۳۵
۲۰۲۵م۰۵	۱۰۳/۷۵	۱۰۳/۵۸	-۰/۱۷	۲,۷۵۸
۲۰۲۵م۰۶	۱۰۴/۲۳	۱۰۴/۹۸	۰/۷۵	۲,۷۶۳

مأخذ: IWEQ

۹۳۰ و ۱۷۰ هزار بشکه در روز است. در ماه ژوئن نیز علیرغم افزایش عرضه نفت اما پیش‌بینی حاکی از مازاد تقاضای است. میزان مازاد تقاضای نفت در این ماه برابر با ۷۵۰ هزار بشکه در روز برآورد گردیده است.

همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پایانی سال به ترتیب به ۲۷۳۵، ۲۷۵۸ و ۲۷۶۲ میلیون بشکه برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر همچنانکه ذکر شد بیشتر مربوط به میزان برداشتها از ذخایر، حفظ حاشیه امنیت عرضه و اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به هر ماه بوده است.

رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI^۱ کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تأثیر اعمال تعرفه بر کالاهای وارداتی آمریکا از سوی ترامپ و و اثرات ناشی روند لغو تحریم‌های ایران و توافقات روسیه و اوکراین برای آتش بس یا صلح) و همچنین میزان و شدت افزایش دما و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد.

جمع بندی و نتیجه‌گیری

بررسی تحولات عرضه و تقاضای نفت و پیش‌بینی روند آن در آینده مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. هدف این گزارش ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت است. در این گزارش با بهره‌گیری از مدل‌های مختلف (مبتنی بر مدل کوتاه‌مدت IWEM) و تکنیک‌های ترکیبی و با لحاظ تأثیرات ناپرامتریک اثر متوسط ماه‌های مشابه سال‌های قبل، پیش‌بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه آوریل، می و ژوئن ۲۰۲۵ انجام شد. پیش‌بینی‌ها حاکی از کسری در تقاضای بازار نفت در دوماه آوریل و می به میزان به ترتیب

1. Purchasing Managers Index

بازار جهانی فرآورده‌های نفتی و عملیات پالایشی (مارس ۲۰۲۵)

ملینا آشروری

آوریل اجرا شد، واردات بنزین در سواحل شرقی آمریکا در اواخر ماه افزایش یافت. کرک اسپرد سوخت جت در ماه مارس در بازار آمریکا ۳/۶۵ دلار کاهش داشت و به میانگین ۲۰/۶۵ دلار در هر بشکه رسید. کرک اسپرد گازوئیل نیز در ماه مارس به کمترین مقدار خود در پنج ماه اخیر (۱۵/۳۰ دلار) رسید که ۵/۲۷ دلار نسبت به ماه گذشته کاهش نشان می‌دهد.

۲- بازار اروپا

کرک اسپرد بنزین در روتردام که بالاترین مقدار ثبت شده در پنج ماه اخیر بود، کاهش یافت و به ۱۳/۴۲ دلار در هر بشکه رسید. همینطور نسبت به سال گذشته در همین ماه ۲۹/۶۳ دلار در هر بشکه کاهش نشان می‌دهد. کرک اسپرد سوخت جت در روتردام به‌طور میانگین ۱۷/۳۳ دلار در هر بشکه می‌باشد که ۲/۱۶ دلار نسبت به ماه گذشته و ۶/۵۷ دلار نسبت به سال گذشته کاهش داشته است. همچنین کرک اسپرد گازوئیل در ماه مارس به‌طور میانگین ۱۷/۶۵ دلار در هر بشکه بود که ۳/۳۸ دلار نسبت به ماه گذشته کاهش داشت و نسبت به سال گذشته در همین ماه ۹/۰۳ دلار کمتر می‌باشد.

چکیده

در ماه مارس، حاشیه سودهای پالایشی در تمام بازارها کاهش یافت. در خلیج مکزیک، کرک اسپرد تمامی فرآورده‌ها به غیر از بنزین کاهش یافت. در روتردام، بازار فرآورده‌های نفتی به‌طور کلی تضعیف شدند که این روند ضعف در حاشیه سود فرآورده‌ها - به خصوص گازوئیل- مشهود بود. در بازار سنگاپور، افزایش واردات فرآورده از خاورمیانه و روند افزایشی عرضه در منطقه، همچنین تقاضای پایین‌تر از حد انتظار بنزین و افزایش صادرات سوخت جت از چین بر حاشیه سود بازار آسیا فشار وارد کرد.

«روند تغییرات قیمت فرآورده‌ها

۱- بازار امریکا

کرک اسپرد بنزین در بازار آمریکا در ماه مارس به روند رو به رشد خود ادامه داد و نسبت به ماه گذشته به میزان ۳/۹۰ دلار افزایش داشت و به میانگین ۲۸/۲۲ دلار در هر بشکه رسید که نسبت به سال گذشته ۱۱ دلار کاهش داشت. همچنین، طبق گزارش پلاتس، به علت اجرای تعرفه ۱۰ درصدی بر واردات انرژی از کانادا که از دوم

جدول ۱: قیمت فرآورده بازار خلیج مکزیک فوریه و مارس ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ / دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات فوریه / مارس	مارس ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	
۷۳/۸۷	۷۴/۰۲	-۶/۸۳	۶۹/۴۳	۶۶/۲۴	نفتا
۹۵/۸۴	۱۰۶/۲۱	۰/۶۷	۹۶/۲۲	۹۵/۵۵	بنزین سوپر
۸۷/۵۶	۹۴/۴۲	-۰/۸۸	۸۶/۸۲	۸۷/۷۰	بنزین معمولی
۹۳/۸۹	۹۸/۸۱	-۶/۳۶	۸۸/۶۵	۹۵/۰۱	سوخت جت
۸۹/۶۸	۸۴/۱۳	-۸/۵۰	۸۳/۳۰	۹۱/۸۰	گازوئیل
۶۷/۴۰	۶۹/۰۵	-۳/۷۰	۶۴/۲۹	۶۷/۹۹	نفت کوره

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 14 April 2025

جدول ۲: قیمت فرآورده در بازار تردام فوریه و مارس ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵/ دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات فوریه/مارس	مارس ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	
۷۰,۵۱	۷۲,۵۲	-۴,۸۲	۶۷,۴۹	۷۲,۳۱	نفتا
۸۹,۰۵	۱۰۶,۱۴	-۴,۴۲	۸۵,۹۶	۹۰,۳۸	بنزین سوپر
۹۳,۳۷	۱۰۰,۶۱	-۴,۷۳	۸۹,۸۷	۹۴,۶۰	سوخت جت
۹۴,۵۲	۱۰۰,۷۰	-۵,۹۵	۹۰,۱۹	۹۶,۱۴	گازوئیل
۷۴,۷۴	۷۳,۷۸	-۴,۳۷	۷۱,۶۷	۷۶,۰۴	نفت کوره

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 14 April 2025

«نرخ بهره برداری پالایشگاه‌ها

نرخ بهره برداری پالایشگاه‌ها در بازار آمریکا در ماه مارس ۱.۵ درصد افزایش یافته و به‌طور میانگین به ۸۷.۰۶ درصد رسید که معادل ۱۵.۹۸ میلیون بشکه در روز است. این درصد تغییر نشان‌دهنده ی افزایش ۲۷۰ هزار بشکه در روز نسبت به سطح ثبت شده در ماه قبل است. در مقایسه با سال گذشته، نرخ بهره برداری در ماه مارس ۱.۸ واحد درصد پایین‌تر بوده است. نرخ بهره برداری در اتحادیه اروپا در ماه مارس به‌طور میانگین ۷۷.۰۲ درصد بود که معادل ۸.۹۹ میلیون بشکه در روز می‌باشد. همچنین نرخ بهره برداری سالانه ۴.۱ واحد درصد کاهش یافته و میزان فرآوری ۵۵۰ هزار بشکه در روز کمتر شده است.

در نواحی منتخب آسیا - شامل ژاپن، چین، هند، سنگاپور و کره جنوبی - نرخ بهره برداری پالایشگاه‌ها

۳- بازار آسیا

کرک اسپرد بنزین در برابر نفت دبی در ماه مارس کاهش ملایمی را تجربه کرد. همچنین تأمین خوب بنزین در منطقه و تقاضای ضعیف داخلی، بر بازارهای بنزین در جنوب‌شرقی آسیا فشار وارد کرد. کرک اسپرد این محصول در ماه مارس به‌طور میانگین ۶.۹۲ دلار در هر بشکه بود که ۱۲ سنت نسبت به ماه گذشته کاهش داشت و ۵.۹۶ دلار نسبت به سال گذشته در همین ماه کمتر می‌باشد. کرک اسپرد نفتا در ماه مارس به ۲/۹۵ دلار در هر بشکه رسید که نسبت به ماه گذشته به میزان ۲/۳۵ دلار در هر بشکه افزایش داشته است. کرک اسپرد سوخت جت در ماه مارس به میزان ۱/۲۲ دلار در هر بشکه کاهش یافت که تحت تأثیر مازاد سوخت جت در شمال شرقی آسیا بوده است.

جدول ۳: قیمت فرآورده در بازار سنگاپور دسامبر ۲۰۲۴ و ژانویه ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵/ دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات فوریه/مارس	مارس ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	
۷۱,۷۵	۷۲,۷۳	-۲,۸۱	۶۹,۶۶	۷۲,۴۷	نفتا
۸۴,۶۶	۹۲,۹۸	-۵,۲	۸۱,۰۱	۸۶,۲۷	بنزین سوپر
۸۲,۹۱	۸۸,۳۳	-۵,۲۸	۷۹,۵۳	۸۴,۸۱	بنزین معمولی
۹۰,۱۳	۹۵,۲۰	-۶,۳۸	۸۵,۲۶	۹۱,۶۴	سوخت جت
۹۰,۸۶	۹۵,۹۸	-۵,۳۲	۸۶,۰۲	۹۱,۳۴	گازوئیل
۸۹,۹۵	۹۴,۵۶	-۵,۵۷	۸۴,۸۶	۹۰,۴۳	نفت کوره ۱۸۰ سانتی استوک

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 14 April 2025

جدول ۴: نرخ بهره برداری و تولید فرآورده پالایشگاه‌ها در کشورهای منتخب عضو OECD

منطقه/کشور	تغییرات ماه مارس نسبت به ماه فوریه	نرخ بهره برداری %			تغییرات ماه مارس نسبت به ماه فوریه	تولید (میلیون بشکه در روز)		
		ژانویه ۲۵	فوریه ۲۵	مارس ۲۵		ژانویه ۲۵	فوریه ۲۵	مارس ۲۵
امریکا	۱٫۵	۸۶٫۷۶	۸۵٫۵۸	۸۷٫۰۶	۰٫۲۷	۱۶٫۰۱	۱۵٫۷۱	۱۵٫۹۸
EU-۱۴+UK &Norway	-۱٫۹	۸۲٫۶۹	۷۸٫۹۳	۷۷٫۰۲	-۰٫۲۲	۹٫۶۵	۹٫۲۱	۸٫۹۹
فرانسه	-۲٫۱	۸۴٫۸۰	۸۰٫۳۷	۷۸٫۲۹	-۰٫۰۲	۰٫۹۸	۰٫۹۲	۰٫۹۰
آلمان	-۱٫۵	۷۷٫۱۴	۷۸٫۶۴	۸۶٫۴۷	-۰٫۰۳	۱٫۷۷	۱٫۶۱	۱٫۵۸
ایتالیا	-۱٫۲	۶۳٫۳۷	۶۴٫۵۹	۶۵٫۶۹	-۰٫۰۲	۱٫۱۹	۱٫۱۷	۱٫۱۵
انگلیس	۱٫۶	۸۸٫۱۱	۸۰٫۹۸	۹۴٫۲۹	-۰٫۰۲	۱٫۱۱	۰٫۹۵	۰٫۹۳
آسیای منتخب	-۰٫۷	۹۳٫۳۵	۹۳٫۶۷	۹۲٫۹۶	-۰٫۱۳	۲۷٫۳۲	۲۷٫۴۱	۲۷٫۲۸

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 14 April 2025

در ماه مارس به‌طور میانگین به ۹۲٫۹۶ درصد رسید که معادل ۲۷٫۲۸ میلیون بشکه در روز است. این نرخ در مقایسه با ماه قبل، ۰٫۷ واحد درصد کاهش یافته است همچنین نسبت به سال گذشته در همین ماه، ۳٫۴ درصد کاهش داشته و همین‌طور میزان فرآوری ۲۰۰ هزار بشکه در روز کمتر شده است.

«حاشیه سود پالایشگاه‌ها»

حاشیه سود پالایشگاه‌ها در بازار آمریکا از بالاترین سطح ثبت شده در ده ماهه‌ی اخیر، کاهش یافت. این افت به افزایش ماهانه‌ی فعالیت پالایشگاه‌ها اشاره دارد، زیرا چندین پالایشگاه پس از تعمیرات به فعالیت کامل بازگشتند. نفتا و میان تقطیرها عوامل اصلی ضعف در بازار بودند که این تضعیف به علت افزایش موجودی‌ها در طول ماه و تقاضای ضعیف داخلی بروز کرد. همچنین مشابه ماه گذشته در این بازار، کرک اسپرد بنزین به‌طور قابل‌توجهی تقویت شد. ورودی پالایشگاه‌ها در بازار آمریکا ۲۷۰ هزار بشکه نسبت به ماه گذشته افزایش یافت و به‌طور میانگین به ۱۵٫۹۸ میلیون دلار در هر بشکه رسیده است. حاشیه سود در این بازار ۱۵٫۴۱ دلار در هر بشکه در ماه مارس است که نسبت به ماه گذشته

۲٫۵۳ دلار کاهش داشته و نسبت به همین ماه در سال گذشته ۴۳ سنت افزایش داشته است.

حاشیه سود پالایشگاه‌ها در روتردام بعد از عملکرد قوی که در ماه قبل داشتند، کاهش یافت. فعالیت‌های پالایشی در ماه مارس همچنان کاهش یافت و نسبت به ماه قبل ۲۲۰ هزار بشکه در روز افت کرد و به‌طور میانگین به ۸٫۹۹ میلیون بشکه در روز رسید. حاشیه سود پالایشگاه‌ها در اروپا به‌طور میانگین ۷٫۲۷ دلار در هر بشکه در ماه مارس بود که ۳٫۵۳ دلار نسبت به ماه قبل و ۵٫۰۱ دلار نسبت به سال گذشته در همین ماه کمتر می‌باشد.

جدول ۵: خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها/ میلیون بشکه در روز

۲۰۲۵ Q۱	۲۰۲۴ Q۴	۲۰۲۴ Q۳	۲۰۲۴ Q۲	۲۰۲۴ Q۱	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها
۱۸,۶۹	۱۹,۱۹	۱۹,۴۴	۱۹,۱۷	۱۸,۱۹	۱۹,۰۰	۱۸,۷۱	۱۸,۶۸	OECD قاره آمریکا
۱۵,۹۰	۱۶,۸۱	۱۶,۹۵	۱۶,۹۶	۱۵,۷۸	۱۶,۶۳	۱۶,۵۰	۱۶,۴۸	US
۱۱,۱۴	۱۱,۲۴	۱۱,۳۵	۱۱,۰۵	۱۱,۴۴	۱۱,۲۷	۱۱,۳۸	۱۱,۴۴	OECD قاره اروپا
۰,۹۳	۱,۰۰	۰,۹۸	۰,۸۹	۰,۸۳	۰,۹۲	۰,۹۳	۰,۸۴	فرانسه
۱,۶۶	۱,۷۱	۱,۷۴	۱,۷۹	۱,۷۶	۱,۷۵	۱,۶۲	۱,۸۳	آلمان
۱,۱۷	۱,۲۱	۱,۲۱	۱,۱۶	۱,۳۰	۱,۲۱	۱,۳۰	۱,۳۲	ایتالیا
۱,۰۰	۱,۰۲	۰,۹۵	۰,۹۸	۰,۹۷	۰,۹۸	۰,۹۷	۱,۰۴	انگلیس
۵,۶۶	۵,۶۲	۵,۴۷	۵,۶۱	۵,۹۰	۵,۶۵	۵,۸۳	۶,۰۸	OECD آسیا پاسفیک
۲,۵۶	۲,۴۷	۲,۱۹	۲,۲۷	۲,۵۵	۲,۳۵	۲,۵۶	۲,۷۱	ژاپن
۳۵,۲۱	۳۶,۰۶	۳۶,۲۷	۳۵,۸۳	۳۵,۵۴	۳۵,۹۷	۳۵,۹۲	۳۶,۲۱	کل OECD
۳,۸۷	۳,۸۲	۳,۶۳	۳,۵۶	۳,۵۰	۳,۶۱	۳,۵۴	۳,۴۳	امریکای لاتین
۸,۱۳	۸,۱۴	۸,۱۵	۸,۲۰	۷,۹۷	۸,۱۱	۷,۶۱	۷,۲۸	خاورمیانه
۲,۱۱	۲,۰۵	۱,۹۷	۱,۷۳	۱,۷۲	۱,۸۷	۱,۷۱	۱,۷۳	افریقا
۵,۵۶	۵,۳۰	۵,۳۶	۵,۳۶	۵,۳۰	۵,۲۵	۵,۱۸	۵,۰	هند
۱۴,۸۲	۱۴,۰۸	۱۴,۰۴	۱۴,۲۵	۱۴,۶۴	۱۴,۲۵	۱۴,۷۸	۱۳,۴۹	چین
۵,۲۳	۵,۱۹	۵,۱۴	۴,۸۹	۴,۸۸	۵,۰۲	۴,۹۸	۴,۹۴	سایر آسیا
۵,۴۷	۵,۳۶	۵,۴۶	۵,۲۸	۵,۳۳	۵,۳۵	۵,۵۰	۵,۴۶	روسیه
۱,۱۳	۱,۱۴	۱,۱۵	۱,۰۹	۱,۱۸	۱,۱۴	۱,۱۴	۱,۱۵	سایر اوراسیا
۰,۵۰	۰,۵۶	۰,۵۵	۰,۴۷	۰,۴۲	۰,۵۳	۰,۴۷	۰,۵	سایر اروپا
۴۶,۶۸	۴۵,۷۰	۴۵,۳۱	۴۴,۹۴	۴۵,۰۶	۴۵,۲۵	۴۴,۹۴	۴۲,۹۸	کل Non-OECD
۸۱,۸۹	۸۱,۷۵	۸۱,۵۸	۸۰,۷۷	۸۰,۶۰	۸۱,۱۸	۸۰,۸۲	۷۹,۱۹	کل جهان

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 14 April 2025

|| منابع و مأخذ:

1- OPEC Monthly Oil Market Report 14 April 2025

2- www.IEA.org

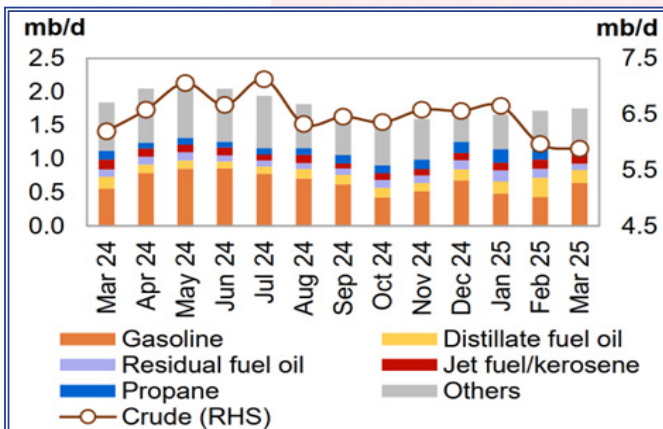

بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

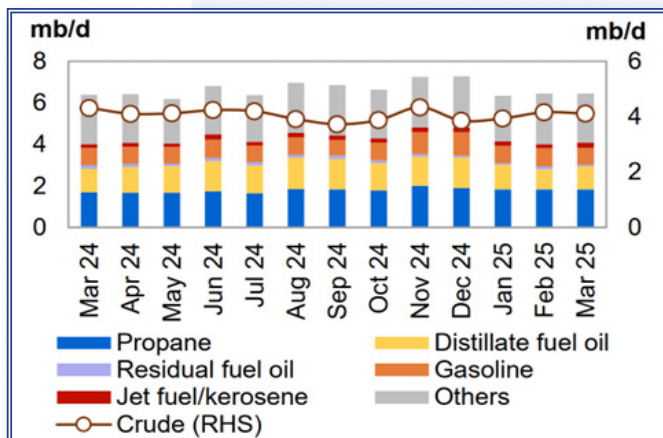
کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق

ماه قبل کاهش جزئی داشت. در مارس سال گذشته، خالص واردات نفت خام ایالات متحده به طور میانگین ۱.۹ میلیون بشکه در روز گزارش شده بود. در ماه مارس واردات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده، روند افزایشی خود را ادامه داد و با افزایش ۳۳ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد نسبت به ماه قبل)، به بیش از ۱.۸ میلیون بشکه در روز رسید. این افزایش عمدتاً به دلیل افزایش واردات بنزین بود، در حالی که واردات گازوئیل کاهش یافت. در مقایسه با مارس ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی ۹۰ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد)

نمودار ۱: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

نمودار ۲: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

مقدمه

در این گزارش تجارت نفت خام و فرآورده‌های نفتی در ایالات متحده، OECD اروپا، ژاپن، چین، هند و اوراسیا با استفاده از ماهنامه بازار نفت سازمان اوپک (منتشر شده در آوریل ۲۰۲۵) بررسی شده است.

« ایالات متحده »

در ماه مارس، واردات نفت خام ایالات متحده برای دومین ماه پیاپی کمتر از ۶ میلیون بشکه در روز باقی ماند. بر اساس داده‌های اولیه هفتگی (EIA)، واردات نفت خام با کاهش ۸۶ هزار بشکه در روز (بیش از ۱ درصد نسبت به ماه قبل) به طور میانگین به ۵.۹ میلیون بشکه در روز رسید. این کاهش واردات عمدتاً ناشی از کاهش جریان‌های واردات از مکزیک، کانادا و عربستان سعودی ثبت شده، که این کاهش با افزایش واردات از کلمبیا، اکوادور و عراق تا حدودی جبران شده است. در مقایسه با ماه مارس سال گذشته، واردات نفت خام آمریکا ۳۱۷ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) کاهش داشته است.

در ماه مارس، صادرات نفت خام ایالات متحده برای دومین ماه پیاپی بالای ۴ میلیون بشکه در روز باقی ماند. با این حال، صادرات با کاهش جزئی ۴۷ هزار بشکه در روز (معادل ۱ درصد نسبت به ماه قبل)، به طور میانگین به حدود ۴.۱ میلیون بشکه در روز رسید. داده‌های ردیابی شده از نفتکش‌ها نشان می‌دهد که افزایش صادرات به هلند و تایوان با کاهش صادرات به هند و کره جنوبی جبران شد. در مقایسه با مارس ۲۰۲۴، صادرات نفت خام ایالات متحده ۲۰۶ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) کمتر بوده است.

در ماه مارس، خالص واردات نفت خام ایالات متحده به طور میانگین ۱.۸ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به

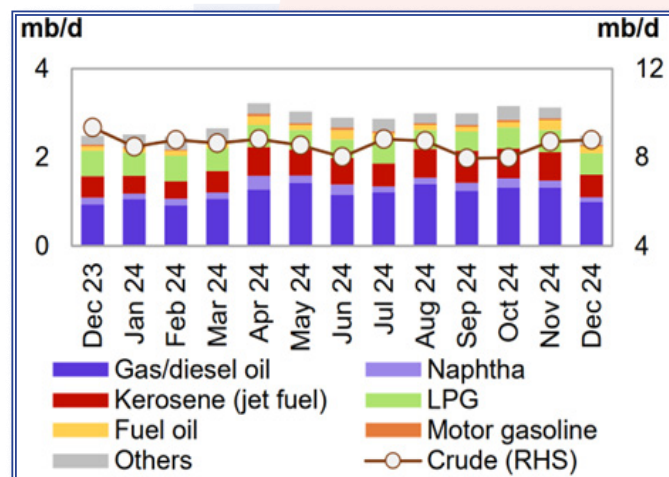

۳۴۰ هزار بشکه در روز بود، این میزان کاهش قابل توجهی را نشان می‌دهد. چین با واردات حدود ۶۴ هزار بشکه در روز بزرگ‌ترین مقصد صادرات نفت خام اروپا بود و پس از آن کانادا با ۴۷ هزار بشکه در روز در رتبه دوم قرار گرفت.

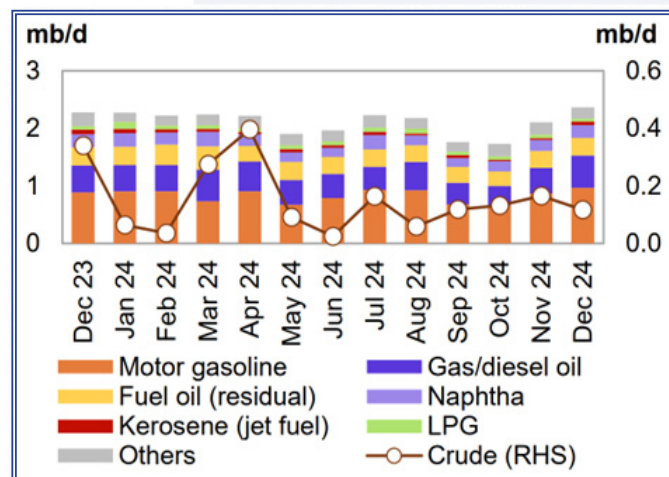
در نتیجه به طور میانگین خالص واردات نفت خام در دسامبر ۸.۷ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به حدود ۸.۶ میلیون بشکه در روز در نوامبر افزایش جزئی داشت، اما همچنان کمتر از ۹.۰ میلیون بشکه در دسامبر ۲۰۲۳ بود.

واردات فرآورده‌های نفتی در ماه دسامبر با کاهش شدیدی همراه بود و به طور متوسط به ۲.۵ میلیون بشکه در روز رسید که پایین‌ترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ تاکنون

نمودار ۳: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

نمودار ۴: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

کاهش یافته است. صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده در ماه مارس تغییر چندانی نداشت و به طور میانگین در سطح ۶.۴ میلیون بشکه در روز باقی ماند. کاهش صادرات سوخت نفت کوره، بنزین و سایر فرآورده‌ها با افزایش صادرات گازوئیل جبران شد. در مقایسه با مارس ۲۰۲۴، صادرات فرآورده‌های نفتی ۵۰ هزار بشکه در روز (کمتر از ۱ درصد) افزایش یافت.

در نتیجه، در ماه مارس خالص صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده در سطح ۴.۷ میلیون بشکه در روز، مشابه با ماه قبل، باقی ماند اما در مارس ۲۰۲۴، خالص صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده به طور میانگین ۴.۱ میلیون بشکه در روز بود. در مجموع خالص صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده نیز در ماه مارس تقریباً بدون تغییر باقی ماند و به طور میانگین به ۲.۹ میلیون بشکه در روز رسید. این میزان در مارس سال گذشته ۲.۷ میلیون بشکه در روز گزارش شده بود.

« OECD اروپا

بر اساس جدیدترین داده‌های رسمی منطقه‌ای برای اروپا OECD واردات نفت خام در ماه دسامبر ۲۰۲۴ با اندکی افزایش به سطحی نزدیک به میانگین پنج‌ساله رسید و در حدود ۸.۸ میلیون بشکه در روز ثبت شد. با این حال، در مقایسه با دسامبر سال گذشته، واردات نفت خام با کاهش ۵۴۶ هزار بشکه در روز (معادل ۶ درصد) همراه بوده است.

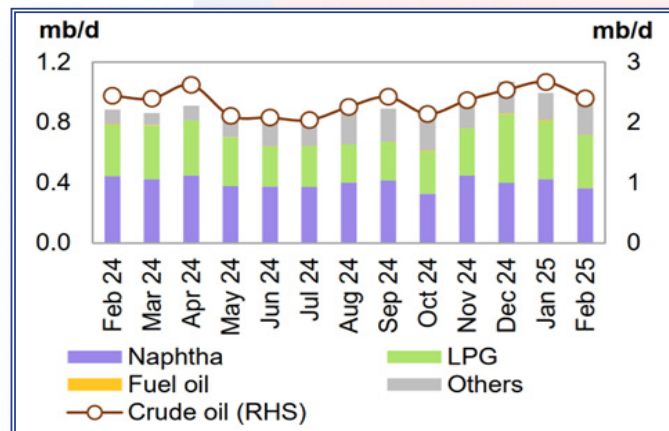
از نظر منابع وارداتی خارج از منطقه، ایالات متحده با صادراتی نزدیک به ۱.۹ میلیون بشکه در روز بزرگ‌ترین تأمین‌کننده نفت خام برای اروپا در دسامبر بود که این میزان نسبت به ماه قبل ۱۷ درصد افزایش یافت. پس از آن، لیبی با حدود ۱.۱ میلیون بشکه در روز و قزاقستان با ۰.۹ میلیون بشکه در روز در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. در ماه دسامبر صادرات نفت خام اروپا به طور میانگین به ۱۱۷ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به ۱۶۵ هزار بشکه در ماه گذشته کاهش داشته است. همچنین در مقایسه با دسامبر سال گذشته که میانگین صادرات

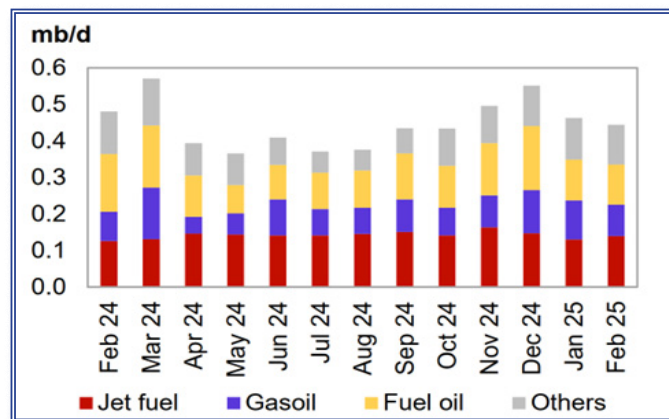
که این سهم در ماه پیش از آن ۴۱ درصد بود. امارات متحده عربی با سهمی معادل ۳۸ درصد در رتبه دوم قرار گرفت که نسبت به ماه قبل (نزدیک به ۴۳ درصد) کاهش داشت و کویت نیز با سهمی حدود ۶ درصد در رتبه سوم قرار گرفت.

واردات فرآورده‌های نفتی از جمله (LPG)، در فوریه به پایین‌ترین سطح پیش از زمستان رسید و به ۹۳۲ هزار بشکه در روز کاهش یافت. این میزان نسبت به ماه قبل ۶۵ هزار بشکه در روز (معادل ۷ درصد) کاهش داشته است. این کاهش عمدتاً ناشی از کاهش واردات نفتا بود که به پایین‌ترین سطح چهار ماهه رسید، همچنین واردات LPG نیز از اوج ۲۱ ماهه خود در دسامبر ۲۰۲۴ بیشتر کاهش یافت. با این حال، در مقایسه با فوریه ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی با افزایشی معادل ۴۶ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) همراه بود.

نمودار ۵: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ژاپن

نمودار ۶: صادرات فرآورده‌های پالایش شده ژاپن

محسوب می‌شود. این میزان واردات نسبت به ماه قبل ۶۳۳ هزار بشکه در روز (بیش از ۲۰ درصد) کاهش داشت و در تمامی فرآورده‌های اصلی، به‌ویژه گازوئیل، سوخت جت و نفت کوره، کاهش مشاهده شد. در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳، واردات فرآورده‌ها تقریباً بدون تغییر و با کاهش کمتر از یک درصد همراه بود.

در ماه دسامبر صادرات فرآورده‌های نفتی به‌طور متوسط ۲.۴ میلیون بشکه در روز ثبت شد که نسبت به ماه پیش از آن ۲۶۱ هزار بشکه در روز (معادل ۱۲ درصد) افزایش یافت. این افزایش عمدتاً ناشی از افزایش صادرات بنزین و سایر سوخت‌های موتور بود و روند قوی صادراتی که از ماه قبل آغاز شده بود ادامه یافت. در مقایسه با دسامبر سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی حدود ۴ درصد افزایش داشته است.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی در دسامبر به‌طور چشمگیری کاهش یافت و به ۱۲۹ هزار بشکه در روز رسید، در حالی که در ماه نوامبر این رقم حدود ۱ میلیون بشکه در روز بود. این رقم در دسامبر ۲۰۲۳ معادل ۲۰۶ هزار بشکه در روز گزارش شده بود.

در مجموع، خالص واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی در دسامبر به‌طور متوسط ۸.۸ میلیون بشکه در روز بود، که نسبت به ۹.۶ میلیون بشکه در ماه قبل و ۹.۲ میلیون بشکه در دسامبر سال گذشته، کاهش یافته است.

« ژاپن

در ماه فوریه، واردات نفت خام ژاپن هم‌زمان با کاهش تقاضای فصلی زمستانی کاهش یافت. میانگین واردات نفت خام این کشور به ۲.۴ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۲۶۹ هزار بشکه در روز (معادل ۱۰ درصد) کاهش داشته است. در مقایسه با فوریه سال گذشته نیز واردات نفت خام ژاپن ۴۳ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) کاهش یافته است.

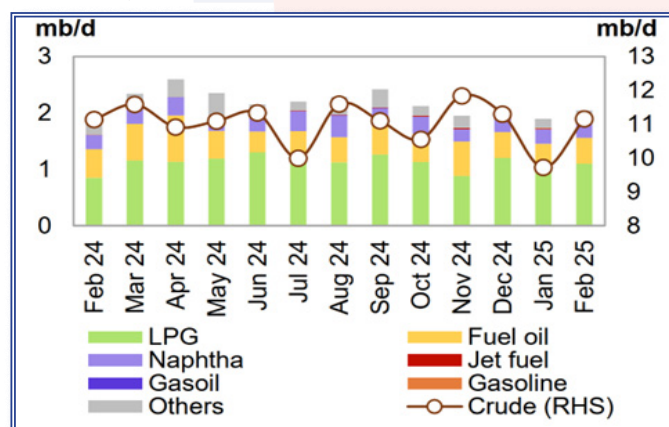
از نظر منابع واردات نفت خام، در فوریه، عربستان سعودی بار دیگر به جایگاه نخست در میان تأمین‌کنندگان نفت خام ژاپن بازگشت و سهمی نزدیک به ۴۶ درصد از کل واردات این کشور را به خود اختصاص داد؛ در حالی

۲۰۲۴، واردات فرآورده‌ها ۱۹۲ هزار بشکه در روز (حدود ۱۰ درصد) افزایش یافت.

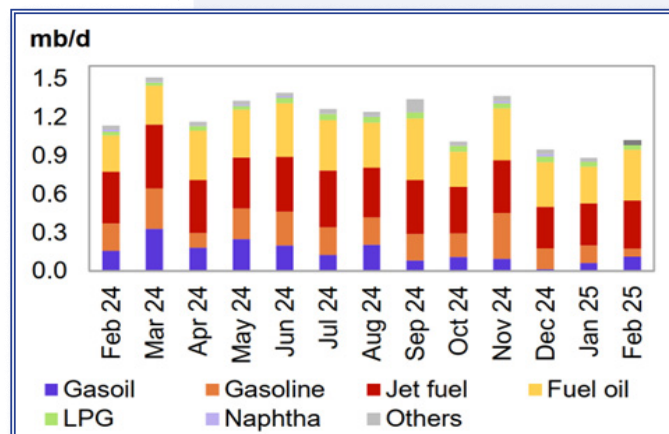
در ماه فوریه صادرات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، با افزایش ۱۴۰ هزار بشکه در روز (معادل ۱۶ درصد نسبت به ماه قبل) به طور میانگین به ۱۰ میلیون بشکه در روز رسید. این افزایش عمدتاً تحت تاثیر افزایش صادرات نفت کوره بود، و صادرات گازوئیل و سوخت جت نیز از این روند صعودی حمایت کردند، در حالی که صادرات بنزین کاهش یافت. در مقایسه با فوریه سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی با کاهشی معادل ۱۱۱ هزار بشکه در روز (نزدیک به ۱۰ درصد) همراه بود.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی چین در فوریه به‌طور میانگین ۱۰ میلیون بشکه در روز ثبت شد که نسبت به ماه قبل حدود ۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. این رقم در فوریه ۲۰۲۴ برابر با ۷۱۷ هزار بشکه در روز بود.

نمودار ۷: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی چین

نمودار ۸: صادرات فرآورده‌های نفتی چین

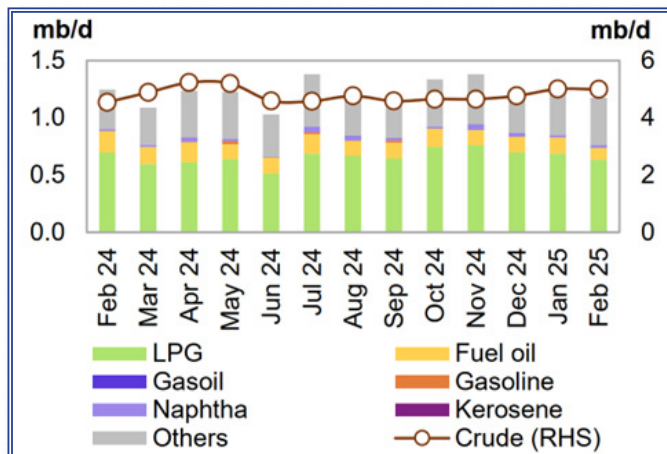
صادرات فرآورده‌های نفتی ژاپن، شامل LPG، نیز پس از عملکرد قوی در دسامبر ۲۰۲۴، به کاهش خود ادامه داد و در فوریه به طور متوسط به ۴۴۴ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل، ۱۹ هزار بشکه در روز (معادل ۴ درصد) کاهش داشت. این کاهش عمدتاً ناشی از کاهش صادرات گازوئیل و بنزین بود، اگرچه صادرات سوخت جت (سوخت هواپیما) اندکی افزایش داشت. در مقایسه با فوریه سال گذشته، صادرات فرآورده‌ها ۳۷ هزار بشکه در روز (معادل ۸ درصد) کاهش یافته است. در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی ژاپن از جمله LPG، در فوریه به طور متوسط ۴۸۸ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ۵۳۳ هزار بشکه در ماه قبل کاهش و در مقایسه با رقم ۴۰۵ هزار بشکه در روز در فوریه ۲۰۲۴، افزایش داشته است.

« چین »

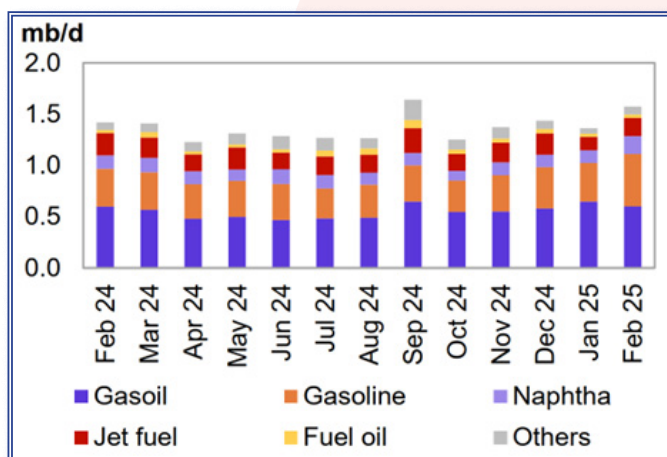
در ماه فوریه، واردات نفت خام چین به‌طور میانگین به ۱۱.۲ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل با افزایشی معادل ۱.۴ میلیون بشکه در روز (حدود ۱۵ درصد) همراه بود. در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته، واردات نفت خام تغییر قابل توجهی نداشت و تقریباً در همان سطح باقی ماند.

از نظر منابع واردات نفت خام، در ماه فوریه روسیه همچنان جایگاه نخست را حفظ کرد و سهمی معادل ۱۸ درصد از کل واردات را به خود اختصاص داد، که نسبت به ۱۹ درصد در ماه پیش کاهش اندکی داشت. مالزی با سهمی نزدیک به ۱۵ درصد در رتبه دوم قرار گرفت، در حالی که این سهم در ژانویه حدود ۹ درصد بود. عربستان سعودی نیز با سهمی معادل ۱۴ درصد، بدون تغییر نسبت به ماه قبل، در جایگاه سوم قرار گرفت. در ماه فوریه واردات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، به‌طور کلی بهبود یافت و میانگین واردات به ۲.۰ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۱۵۰ هزار بشکه در روز (معادل ۸ درصد) افزایش داشت. در این ماه، واردات همه فرآورده‌های اصلی به جز بنزین و نفت گاز (گازوئیل) با افزایش مواجه بودند. در مقایسه با فوریه

نمودار ۹: واردات نفت خام و فرآورده های نفتی هند

نمودار ۱۰: صادرات فرآورده های نفتی هند

« اوراسیا »

در ماه فوریه، مجموع صادرات نفت خام از روسیه و آسیای مرکزی به طور میانگین به ۶.۵ میلیون بشکه در روز رسید که این رقم نشان‌دهنده افزایشی معادل ۲۶۴ هزار بشکه در روز (بیش از ۴ درصد نسبت به ماه قبل) بود. این رشد عمدتاً ناشی از افزایش قابل توجه صادرات از پایانه‌ی CPC در بندر نوراسیپسک در دریای سیاه و همچنین بهبود صادرات از بندر Ust-Luga در دریای بالتیک بود.

صادرات نفت خام از طریق سیستم خط لوله Transneft با افزایش ۳۸ هزار بشکه در روز (حدود ۱ درصد) به طور میانگین به ۳.۷ میلیون بشکه در روز رسید. با این حال، نسبت به فوریه سال گذشته، این میزان ۱۷۸ هزار بشکه

« هند »

در ماه فوریه، واردات نفت خام هند در حدود ۵.۰ میلیون بشکه در روز باقی ماند و نسبت به ماه پیش تغییر محسوسی نداشت. در مقایسه با فوریه سال گذشته، واردات نفت خام هند با افزایشی معادل ۴۴۶ هزار بشکه در روز (نزدیک به ۱۰ درصد) همراه بود.

از نظر منابع واردات نفت خام، در ماه فوریه روسیه با سهمی معادل ۳۱ درصد از کل واردات نفت خام هند، همچنان بزرگ‌ترین تأمین‌کننده نفت خام هند باقی ماند، هرچند این سهم نسبت به ۳۳ درصد در ماه قبل کاهش یافته است؛ این کاهش به دلیل اثرگذاری تحریم‌های سخت‌گیرانه‌تر بر حجم صادرات روسیه بوده است. عراق با سهمی ۲۳ درصدی در جایگاه دوم قرار داشت و پس از آن عربستان سعودی با ۱۵ درصد در رتبه سوم بود.

در ماه فوریه واردات فرآورده‌های نفتی، با کاهش ۷۰ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد نسبت به ماه قبل) به طور میانگین به ۱.۲ میلیون بشکه در روز رسید. این کاهش عمدتاً ناشی از افت واردات (LPG) و نفت کوره بود. با این حال، در مقایسه با فوریه ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی ۷۲ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) افزایش یافته است.

در ماه فوریه صادرات فرآورده‌های نفتی هند با رشد ۲۰۹ هزار بشکه در روز (معادل ۱۵ درصد نسبت به ماه گذشته) به میانگین ۱.۶ میلیون بشکه در روز رسید. تقریباً تمام فرآورده‌های اصلی به جز گازوئیل رشد صادراتی داشتند؛ گازوئیل با کاهش اندکی مواجه شد که احتمالاً به دلیل عملکرد قوی ماه قبل بوده است. در مقایسه با فوریه سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی با افزایش ۱۵۴ هزار بشکه در روز (نزدیک به ۱۱ درصد) همراه بود.

در نتیجه، خالص صادرات فرآورده‌های نفتی هند در فوریه به طور میانگین به ۴۰۱ هزار بشکه در روز رسید، در حالی که این رقم در ماه پیش ۱۲۳ هزار بشکه در روز و در فوریه ۲۰۲۴ معادل ۱۷۵ هزار بشکه در روز ثبت شده بود.

با افزایشی معادل ۱۴ هزار بشکه در روز (۶ درصد) به ۲۴۷ هزار بشکه در روز رسید. در مقایسه با فوریه سال گذشته، این میزان ۴۰ هزار بشکه در روز (۱۹ درصد) افزایش یافته است.

در ماه فوریه صادرات نفت خام از پایانه‌ی CPC در منطقه دریای سیاه با رشدی معادل ۳۰۱ هزار بشکه در روز (حدود ۲۲ درصد) به‌طور قابل توجهی افزایش یافت. در مقایسه با فوریه ۲۰۲۴، این رقم ۲۲۴ هزار بشکه در روز (۱۶ درصد) بیشتر بوده است. صادرات از طریق خط لوله باکو-تفلیس-جیحان BTC با کاهش ۲۱ هزار بشکه در روز (بیش از ۳ درصد) به ۵۸۸ هزار بشکه در روز رسید، که نسبت به سال گذشته نیز کاهش معادل ۳۰ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) را نشان می‌دهد. مجموع صادرات فرآورده‌های نفتی از روسیه و آسیای مرکزی در فوریه با کاهش ۴۳ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) به‌طور میانگین به ۲.۶ میلیون بشکه در روز بود. این افت عمدتاً در اغلب فرآورده‌ها مشاهده شد، به‌جز نفتا که افزایش یافت. نسبت به فوریه سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی با کاهش معادل ۲۶۳ هزار بشکه در روز (حدود ۹ درصد) همراه بود، به‌طوری که کاهش قابل توجه در صادرات بنزین و گازوئیل، افزایش نفتا را خنثی کرد.

«جمع بندی»

برآوردهای اولیه نشان می‌دهند که واردات نفت خام ایالات متحده در ماه مارس برای دومین ماه متوالی کمتر از ۶ میلیون بشکه در روز باقی ماند و به‌طور میانگین به ۵.۹ میلیون بشکه در روز رسید. صادرات نفت خام این کشور نیز برای دومین ماه پیاپی بالای ۴ میلیون بشکه در روز باقی ماند و به‌طور میانگین به ۴.۱ میلیون بشکه در روز رسید. در مارس واردات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده ۲ درصد نسبت به ماه قبل افزایش یافت و به میانگین ۱.۸ میلیون بشکه در روز رسید، در حالی که صادرات فرآورده‌های نفتی در سطح بالای محدوده‌ی اخیر باقی ماند و با میانگین ۶.۴ میلیون بشکه در روز، به واسطه تداوم صادرات قابل توجه سوخت‌های تقطیری، حفظ شد.

در روز (حدود ۵ درصد) کاهش یافته است. صادرات از بندر نووراسییسک در دریای سیاه با رشد ۵۰ هزار بشکه در روز (۱۰ درصد) به‌طور میانگین به ۵۵۰ هزار بشکه در روز رسید.

در بندر دریای بالتیک، روند صادرات متغیر بود. صادرات از بندر پریمورسک با افتی معادل ۲۰۷ هزار بشکه در روز (۲۱ درصد) به ۷۹۳ هزار بشکه در روز کاهش یافت، در حالی که صادرات از بندر Ust-Luga با افزایشی معادل ۱۹۱ هزار بشکه در روز (حدود ۵۵ درصد) به ۵۴۰ هزار بشکه در روز رسید. در مجموع، صادرات از پایانه‌های دریای بالتیک با افتی جزئی معادل ۱۶ هزار بشکه در روز (بیش از ۱ درصد) به ۱.۳ میلیون بشکه در روز کاهش یافت. نسبت به سال گذشته، مجموع صادرات از این دو بندر ۱۵۲ هزار بشکه در روز (۱۰ درصد) کمتر بوده است. در ماه فوریه صادرات از طریق خط لوله Druzhba با ۱۸ هزار بشکه در روز (بیش از ۵ درصد) افزایش، به ۳۴۱ هزار بشکه در روز رسید. در مقایسه با فوریه ۲۰۲۴، این رقم ۴۰ هزار بشکه در روز (حدود ۱۳ درصد) افزایش داشته است. در مقابل، صادرات به چین از طریق خط لوله ESPO با کاهش معادل ۲۲ هزار بشکه در روز (حدود ۳ درصد) مواجه شد. صادرات از بندر اقیانوسی Kozmino در شرق روسیه، نسبت به ماه قبل تقریباً بدون تغییر و در سطح ۸۴۳ هزار بشکه در روز باقی ماند، اما این میزان در مقایسه با فوریه سال گذشته، ۹۸ هزار بشکه در روز (حدود ۱۰ درصد) کاهش یافته است.

در ماه فوریه در سیستم صادراتی شرکت Lukoil، صادرات از طریق سکوی فراساحلی واران‌دی در دریای بارتز با کاهش ۳۴ هزار بشکه در روز (۳۵ درصد) به ۶۵ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به فوریه سال گذشته نیز ۴ هزار بشکه در روز (۶ درصد) کاهش داشته است. در مسیرهای دیگر، صادرات از بندر خلیج آنیوا در شرق دور روسیه با کاهش ۴۵ هزار بشکه در روز (حدود ۴۴ درصد) همراه بود، در حالی که صادرات از بندر دکاستری ۱۱ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) افزایش یافت. در فوریه این دو بندر مجموعاً به‌طور میانگین ۲۵۰ هزار بشکه در روز نفت خام صادر کردند.

صادرات نفت خام از کشورهای آسیای مرکزی در فوریه

گذشته تقریباً برابری می‌کرد، اما نسبت به ماه قبل تقریباً ۱۵ درصد افزایش داشت. واردات فرآورده‌های نفتی نیز با رشد ۸ درصدی نسبت به ماه قبل و ۱۰ درصدی نسبت به سال قبل، به میانگین ۲۰ میلیون بشکه در روز رسید و LPG در رشد واردات فرآورده‌های نفتی در هر دو دوره سهم قابل توجهی داشت.

واردات نفت خام هند در فوریه به کمی کمتر از ۵ میلیون بشکه در روز رسید، که تغییر چندانی نسبت به ماه قبل نداشت، اما نسبت به سال گذشته حدود ۱۰ درصد افزایش یافته بود. واردات فرآورده‌های نفتی با کاهش تقریباً ۶ درصدی همراه بود، که دلیل آن کاهش واردات نفت کوره و LPG بود. در مقابل، صادرات فرآورده‌های نفتی با جهش ۱۵ درصدی نسبت به ماه قبل به میانگین ۱.۶ میلیون بشکه در روز رسید و به بالاترین سطح طی پنج ماه اخیر دست یافت.

بر اساس داده‌های کامل سالانه، واردات نفت خام کشورهای عضو OECD اروپا در سال ۲۰۲۴ در سطحی ثابت باقی ماند و به طور میانگین ۸.۵ میلیون بشکه در روز ثبت شد. واردات فرآورده‌های نفتی در این منطقه ۷ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت و به میانگین ۲.۸ میلیون بشکه در روز رسید، که تحت تأثیر صادرات قابل توجه گازوئیل و سوخت جت بود. در مقابل، صادرات فرآورده‌های نفتی اروپا ۶ درصد نسبت به سال گذشته کاهش یافت، که ناشی از کاهش چشمگیر در صادرات بنزین بود.

پس از شروع قوی سال، واردات نفت خام ژاپن در ماه فوریه با کاهش ۱۰ درصدی نسبت به ماه قبل مواجه شد که دلیل اصلی آن کاهش تقاضای زمستانی بود. واردات نفت خام این کشور در این ماه به میانگین ۲.۴ میلیون بشکه در روز رسید. واردات و صادرات فرآورده‌های نفتی ژاپن نیز نسبت به ماه قبل کاهش داشت؛ واردات ۷ درصد و صادرات ۴ درصد کاهش یافتند.

واردات نفت خام چین در فوریه به طور میانگین ۱۱.۲ میلیون بشکه در روز بود که با مقدار آن در فوریه سال

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی (در دوره ۱ آوریل تا ۳۰ آوریل ۲۰۲۵)

ژانمایی وحیدی
مدیر امور انرژی چشمه
حیدر رضا مصطفایی

طبیعی در بازار شیکاگو نیز از یک روند نزولی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۳/۲۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۶ مارس ۲۰۲۵، تا ۲/۸۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ آوریل ۲۰۲۵ کاهش یافت. بر اساس برآوردهای اداره اطلاعات انرژی آمریکا میزان ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۵ آوریل ۲۰۲۵ در حدود ۵۷/۸ میلیارد متر مکعب بود که نسبت به هفته پایانی ماه مارس ۷/۶ میلیارد متر مکعب افزایش یافته است. این ذخایر به میزان ۱۲/۳ میلیارد فوت مکعب (۱۷/۶ درصد) کمتر از

در طی دوره منتهی به ۳۰ آوریل ۲۰۲۵ قیمت های تک محموله گاز طبیعی در بازار آمریکا (هنری هاب) از حدود ۳/۸۴ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۶ مارس ۲۰۲۵، تا ۳/۱۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ آوریل ۲۰۲۵ کاهش یافت. از سوی دیگر، قیمت تک محموله گاز طبیعی در بازار نیویورک طی دوره مذکور از یک روند نزولی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۳/۱۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۶ مارس ۲۰۲۵ تا ۲/۴۹ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ آوریل ۲۰۲۵ کاهش یافت. قیمت تک محموله گاز

جدول ۱: روند تغییرات قیمت های تک محموله گاز طبیعی بازار آمریکا طی دوره ۲۶ مارس الی ۳۰ آوریل ۲۰۲۵ - (دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو)

۳۰ آوریل	۲۳ آوریل	۱۶ آوریل	۹ آوریل	۲ آوریل	۲۶ مارس	
۳/۱۲	۲/۹۳	۳/۲۱	۳/۴۳	۴/۰۵	۳/۸۶	هنری هاب
۲/۴۹	۲/۰۸	۲/۷۳	۳/۲۶	۳/۱۷	۳/۱۷	نیویورک
۲/۸۲	۲/۴۷	۲/۸۰	۳/۱۷	۳/۶۵	۳/۲۷	شیکاگو

جدول ۲: روند تغییرات سطح ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۵ آوریل ۲۰۲۵

مقایسه روند تاریخی				میزان ذخایر بر حسب میلیارد فوت مکعب						منطقه
متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۲۰-۲۰۲۴)		۲۵ آوریل ۲۰۲۴								
تغییر (درصد)	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)	تغییر (درصد)	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)	میزان تغییر ذخایر ۲۵ آوریل نسبت به ۲۸ مارس ۲۰۲۵	۲۵ آوریل ۲۰۲۵	۱۸ آوریل ۲۰۲۵	۱۱ آوریل ۲۰۲۵	۴ آوریل ۲۰۲۵	۲۸ مارس ۲۰۲۵	
۸.۱ -	۱۰.۲	۲۱.۷ -	۱۲.۰	۱,۴	۹.۴	۸,۴	۸,۲	۸,۴	۸,۰	شرق
۷.۴ -	۱۳.۰	۲۴.۴ -	۱۵.۹	۱,۷	۱۲.۰	۱۱,۲	۱۰,۶	۱۰,۶	۱۰,۳	غرب
۵.۶	۳۴.۵	۱۳.۸ -	۴۲.۲	۴,۵	۳۶.۴	۳۵,۲	۳۳,۵	۳۲,۹	۳۱,۹	مناطق تولید
۰.۲	۵۷.۷	۱۷.۶ -	۷۰.۱	۷,۶	۵۷.۸	۵۴,۸	۵۲,۳	۵۱,۸	۵۰,۲	مجموع

طی هفته منتهی به ۲۵ آوریل ۲۰۲۵ نسبت به هفته پایانی ماه مارس ۲۰۲۵ به میزان ۱/۷ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۱۲ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است که معادل ۱ میلیارد متر مکعب کمتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه می باشد. میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی غرب آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته در حدود ۱۳ میلیارد فوت مکعب بوده است. قیمت آتی های گاز طبیعی در بازار بورس آمریکا (آتی های ماه اول) طی دوره ۱ آوریل الی ۳۰ آوریل ۲۰۲۵ از یک روند نزولی همراه با نوسان برخوردار بود و از حدود ۳/۹۵ دلار در هر میلیون بی تی یو در تاریخ ۱ آوریل ۲۰۲۵ تا حدود ۳/۳۳ دلار در هر میلیون بی تی یو در تاریخ ۳۰ آوریل کاهش یافت. کمترین مقدار آن در ۲۴ آوریل (۲/۹۳ دلار در هر میلیون بی تی یو) و بیشترین مقدار آن در ۳ آوریل (۴/۱۴ دلار در هر میلیون بی تی یو) بود. در جدول زیر قیمت آتی های گاز طبیعی در بازار بورس آمریکا (هنری هاب)، برای تحویل در ماه مه، ژوئن و ژوئیه ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

دوره مشابه سال گذشته در تاریخ ۲۵ آوریل ۲۰۲۴ بوده و به میزان ۰/۱ میلیارد متر مکعب (۰/۲ درصد) بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۲۰-۲۰۲۴) می باشد، میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته حدود ۵۷/۷ میلیارد متر مکعب بوده است.

در منطقه شرق، میزان ذخایر طی هفته منتهی به ۲۵ آوریل ۲۰۲۵ نسبت به هفته منتهی به ۲۸ مارس ۲۰۲۴ به میزان ۱/۴ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۹/۴ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است و به میزان ۰/۸ میلیارد متر مکعب (۸/۱ درصد) کمتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه می باشد. میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی در شرق آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته در حدود ۱۰/۲ میلیارد متر مکعب بوده است.

ذخایر در مناطق تولیدی (آلاباما، آرکانزاس، کانزاس، لوئیزیانا و...) به میزان ۵/۸ میلیارد متر مکعب کمتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه بوده و نسبت به هفته پایانی ماه مارس ۲۰۲۵ معادل ۴/۵ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۳۶/۴ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است.

سطح ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی منطقه غرب آمریکا

جدول ۳: قیمت آتی های گاز طبیعی در بورس نیویورک (هنری هاب) - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
ماه	۷ آوریل	۸ آوریل	۹ آوریل	۱۰ آوریل	۱۱ آوریل	ماه	۳۱ مارس	۱ آوریل	۲ آوریل	۳ آوریل	۴ آوریل
مه ۲۰۲۵	۳.۶۶	۳.۴۷	۳.۸۲	۳.۵۶	۳.۵۳	مه ۲۰۲۵	۴.۱۲	۳.۹۵	۴.۰۶	۴.۱۴	۳.۸۴
ژوئن ۲۰۲۵	۳.۷۵	۳.۵۶	۳.۹۳	۳.۶۷	۳.۶۵	ژوئن ۲۰۲۵	۴.۲۶	۴.۱۰	۴.۱۹	۴.۲۶	۳.۹۵
هفته چهارم						هفته سوم					
ماه	۲۱ آوریل	۲۲ آوریل	۲۳ آوریل	۲۴ آوریل	۲۵ آوریل	ماه	۱۴ آوریل	۱۵ آوریل	۱۶ آوریل	۱۷ آوریل	۱۸ آوریل
مه ۲۰۲۵	۳.۰۲	۳.۰۱	۳.۰۲	۲.۹۳	۲.۹۴	مه ۲۰۲۵	۳.۳۳	۳.۳۳	۳.۲۵	۳.۲۵	تعطیل
ژوئن ۲۰۲۵	۳.۱۸	۳.۱۴	۳.۱۶	۳.۱۰	۳.۱۱	ژوئن ۲۰۲۵	۳.۴۶	۳.۴۸	۳.۴۱	۳.۴۱	تعطیل
هفته پنجم						هفته ششم					
ماه	۲۸ آوریل	۲۹ آوریل	۳۰ آوریل			ماه	۲۸ آوریل	۲۹ آوریل	۳۰ آوریل		
مه ۲۵	۳.۱۷	-	-			مه ۲۵	۳.۳۴	۳.۳۹	۳.۳۳		
ژوئن ۲۵	۳.۶۰	۳.۶۷	۳.۶۴			ژوئن ۲۵	۳.۶۰	۳.۶۷	۳.۶۴		

۱۳. پیش‌بینی دماهای گرمتر از حد معمول در روزهای آتی

۱۴. افزایش تولید برق بادی و خورشیدی

۱۵. افزایش تولید گاز طبیعی ایالات متحده

۱۶. کاهش مصرف گاز طبیعی در بخش صنعتی

۱۷. کاهش مصرف گاز طبیعی در بخش‌های خانگی و تجاری

از سوی دیگر، عوامل ذیل از کاهش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. عدم تغییر نرخ بیکاری در آمریکا در ماه آوریل

۲. کاهش نرخ تورم آمریکا

۳. افزایش فروش خانه‌های جدید در آمریکا

۴. رشد سفارشات کالاهای بادوام در آمریکا

۵. افزایش عرضه LNG آمریکا به اروپا با راه‌اندازی تاسیسات جدید مایع‌سازی (در ۱۵ آوریل، یکی از بزرگترین بازیگران، Venture Global، فاز دوم تاسیسات Calcasieu Pass را در لوئیزیانا با ظرفیت ۲ میلیون تن LNG در سال راه‌اندازی کرد)؛

۶. کاهش خالص واردات گاز طبیعی از کانادا

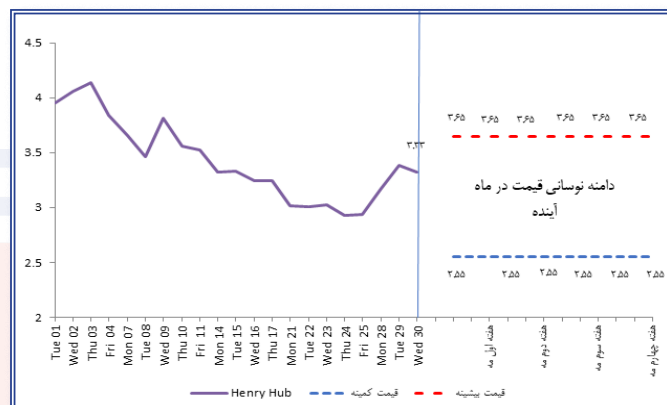
۷. افزایش مصرف گاز طبیعی برای تولید برق

۸. افزایش صادرات به مکزیک.

قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در بازار ژاپن/ کره طی ماه گذشته از یک روند کاهشی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۱۳/۲۳ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ آوریل ۲۰۲۵ تا ۱۱/۲۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ آوریل ۲۰۲۵ کاهش یافت.

در جدول زیر قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در ژاپن-کره، برای تحویل در ماه مه، ژوئن و ژوئیه ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

نمودار ۱: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار آمریکا

Source: <https://www.cmegroup.com/>

عمده عوامل تضعیف‌کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار آمریکا عبارتند از:

۱. تشدید جنگ تجاری با اجرایی شدن تعرفه‌های جدید آمریکا و پاسخ چین به آن

۲. نگرانی نسبت به تنش‌های تجاری کنونی و اثرگذاری بر اقتصاد جهانی

۳. نگرانی شرکت‌های انرژی اتحادیه اروپا از اعمال تعرفه‌های ترامپ پس از گذشت ۹۰ روز که میزان رقابت‌پذیری LNG آمریکا را کاهش داده و هزینه‌های خرید انرژی شرکت‌های اروپایی را افزایش خواهد داد و لذا ممکن است میزان واردات LNG آمریکا را کاهش دهد؛

۴. اظهارات جرمی پاول مبنی بر اثر منفی تعرفه‌ها بر رشد اقتصادی آمریکا

۵. کاهش شاخص اطمینان مصرف‌کننده آمریکا

۶. کاهش شغل‌های ایجاد شده در بخش غیر کشاورزی آمریکا

۷. کاهش رشد تولیدات صنعتی در آمریکا

۸. کاهش رشد GDP آمریکا در فصل اول

۹. کاهش PMI بخش خدمات و صنعت آمریکا

۱۰. تقویت ارزش دلار

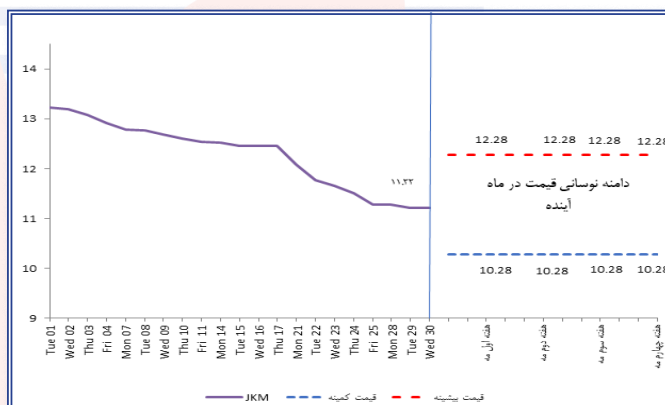
۱۱. افزایش سطح ذخیره‌سازی گاز طبیعی ایالات متحده

۱۲. کاهش تقاضای فصلی برای گرمایش

جدول ۴: قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در ژاپن / کره - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
ماه	۳۱ مارس	۱ آوریل	۲ آوریل	۳ آوریل	۴ آوریل	ماه	۷ آوریل	۸ آوریل	۹ آوریل	۱۰ آوریل	۱۱ آوریل
مه ۲۰۲۵	۱۳.۰۸	۱۳.۲۳	۱۳.۱۹	۱۳.۰۸	۱۲.۹۲	مه ۲۰۲۵	۱۲.۷۸	۱۲.۷۷	۱۲.۶۹	۱۲.۶۱	۱۲.۵۵
ژوئن ۲۰۲۵	۱۲.۷۹	۱۳.۲۲	۱۳.۰۱	۱۲.۶۷	۱۱.۷۹	ژوئن ۲۰۲۵	۱۱.۷۴	۱۱.۵۳	۱۰.۹۹	۱۱.۰۱	۱۱.۱۱
هفته سوم						هفته چهارم					
ماه	۱۴ آوریل	۱۵ آوریل	۱۶ آوریل	۱۷ آوریل	۱۸ آوریل	ماه	۲۱ آوریل	۲۲ آوریل	۲۳ آوریل	۲۴ آوریل	۲۵ آوریل
مه ۲۰۲۵	۱۲.۵۲	۱۲.۴۶	۱۲.۴۶	۱۲.۴۶	تعطیل	مه ۲۰۲۵	۱۲.۰۹	۱۱.۷۷	۱۱.۶۶	۱۱.۵۱	۱۱.۲۷
ژوئن ۲۰۲۵	۱۱.۵۰	۱۱.۳۷	۱۱.۸۶	۱۲.۰۹	تعطیل	ژوئن ۲۰۲۵	۱۲.۱۰	۱۱.۶۹	۱۱.۵۷	۱۱.۲۴	۱۰.۸۵
هفته پنجم											
ماه	۲۸ آوریل	۲۹ آوریل	۳۰ آوریل								
مه ۲۵	۱۱.۲۸	۱۱.۲۲	۱۱.۲۲								
ژوئن ۲۵	۱۰.۹۱	۱۰.۸۲	۱۰.۸۵								

نمودار ۲: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحويل ماه اول) در بازار آسیا

Source: <https://www.cmegroup.com/>

عمده عوامل تضعیف کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار آسیا عبارتند از:

۱. نگرانی نسبت به تنشهای تجاری کنونی و اثرگذاری بر اقتصاد جهانی
۲. ذخایر بالا به ویژه در تایلند و چین (کاهش تقاضای واردات ال‌ان‌جی در چین به دلیل سطح ذخایر زمستانی نسبتاً پر و مطمئن که باعث شده نیازی فوری به واردات بیشتر نباشد).
۳. کاهش شاخص اعتماد مصرف کننده ژاپن
۴. تضعیف PMI بخش صنعت و خدمات چین

۵. عدم تغییر نرخ بهره توسط چین
۶. شاخص PMI بخش صنعت ژاپن در آوریل ۲۰۲۵ برابر ۴۸.۵ بود؛

۷. افزایش تخفیف گازی روسیه به چین (طبق گزارش خبرگزاری رویترز، روسیه تخفیف گاز طبیعی فروخته شده به چین را به نزدیک به ۴۰ درصد افزایش داده است. دولت روسیه قصد دارد قیمت گاز طبیعی برای چین را بیشتر کاهش دهد. سال گذشته، محموله‌های گازپروم به چین از طریق خط لوله قدرت سیبری که در سال ۲۰۱۹ عملیاتی شد، ۲۶۷/۶ دلار برای هر هزار متر مکعب هزینه داشت. این قیمت ۳۰ درصد کمتر از قیمتی بود که مشتریان در اروپا و ترکیه (۳۷۶/۹ دلار برای هر هزار متر مکعب) پرداخت می‌کردند. طبق داده‌های وزارت توسعه اقتصادی، قیمت گاز طبیعی فروخته شده توسط گازپروم به چین در سال ۲۰۲۵ به ۲۴۷/۳ دلار برای هر هزار متر مکعب کاهش می‌یابد، در حالی که برای خریداران در اروپا و ترکیه به ۴۰۳ دلار برای هر هزار متر مکعب افزایش می‌یابد. این امر تخفیف را به ۳۹ درصد می‌رساند که از ۱۵۰ دلار در هر هزار متر مکعب فراتر می‌رود.

۸. رشد ضعیف تقاضا در آسیا به دلیل آب و هوای معتدل
۹. افزایش عرضه LNG تک محموله آمریکا به آسیا به

دلیل اختلاف قیمت بین آسیا و اروپا

از سوی دیگر، عوامل ذیل از کاهش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. بهبود احساسات بازار با آغاز بازبینی اقدامات تعرفه‌ای توسط دولت ترامپ (ترامپ: شانس خوبی برای توافق با چین وجود دارد)

۲. وزارت اقتصاد، تجارت و صنعت ژاپن (METI) در ۲۳ آوریل اعلام کرد که ذخیره سازی LNG ژاپن برای تولید برق تا ۲۰ آوریل ۲/۱۱ میلیون تن رسیده که نسبت به هفته قبل کاهش یافته است.

۳. کاهش نرخ بهره در کشور هند

۴. تقویت PMI بخش صنعت و خدمات هند در ماه آوریل

۵. افزایش PMI بخش خدمات ژاپن در ماه آوریل

۶. افزایش شاخص اعتماد مصرف کننده کره جنوبی

۷. کاهش نرخ بهره توسط هند

۸. کاهش عرضه LNG به دلیل تعمیرات و قطعی‌های غیرمنتظره در کشورهای مختلف (حوزه پاسیفیک، خاورمیانه، استرالیا، مالزی، برونئی و الجزایر)

میزان ذخایر گاز طبیعی اتحادیه اروپا طی دوره منتهی به ۲۸ آوریل ۲۰۲۵ روند صعودی داشته و در حدود ۴۵/۱ میلیارد متر مکعب (۳۹ درصد) بود که نسبت به ۳۱ مارس ۲۰۲۵ حدود ۵/۴ میلیارد متر مکعب افزایش

جدول ۵: روند تغییرات سطح ذخیره سازی گاز طبیعی اتحادیه اروپا و کشورهای منتخب طی هفته منتهی به ۲۸ آوریل ۲۰۲۵

۲۸ آوریل		۲۱ آوریل		۱۴ آوریل		۷ آوریل		۳۱ مارس		
درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	
۳۹.۰	۴۵.۱	۳۷.۳	۴۳.۲	۳۵.۸	۴۱.۴	۳۵.۰	۴۰.۵	۳۳.۸	۳۹.۷	اتحادیه اروپا
۳۲.۴	۸.۲	۳۱.۳	۷.۹	۲۹.۸	۷.۵	۲۹.۴	۷.۴	۲۸.۷	۷.۴	آلمان
۴۷.۴	۹.۸	۴۵.۱	۹.۳	۴۳.۶	۹.۰	۴۲.۶	۸.۸	۴۲.۵	۸.۸	ایتالیا

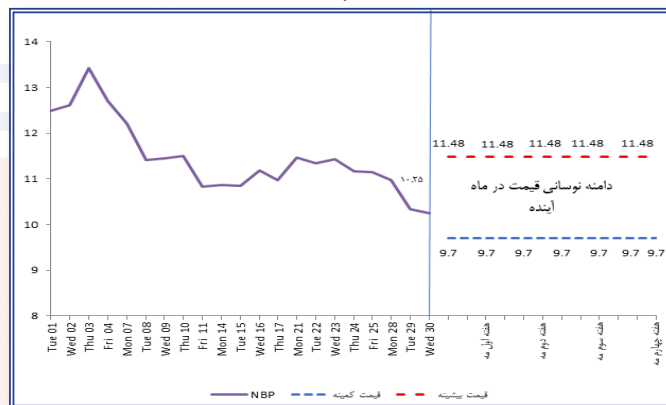
در جدول زیر قیمت آتی های گاز طبیعی در TTF هلند، برای تحویل در ماه آوریل، مه و ژوئن ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

عمده عوامل تضعیف کننده قیمت گاز طی یک ماه گذشته در بازار اروپا عبارتند از:

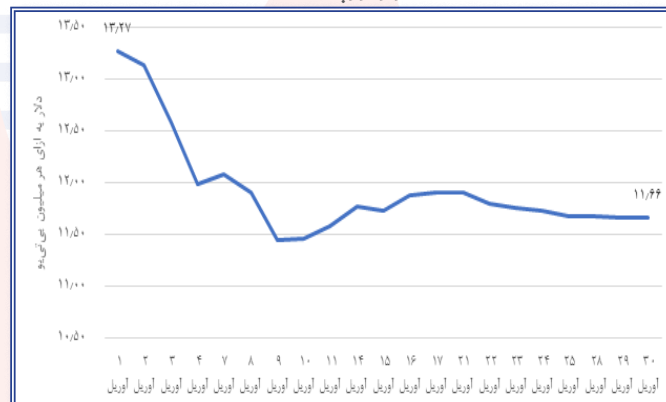
۱. کاهش پیش بینی قیمت گاز اروپا در هاب TTF توسط موسسه فیچ از ۱۲ دلار در هر میلیون بی تی یو در سال ۲۰۲۵ به ۷ دلار در هر میلیون بی تی یو در سال ۲۰۲۸؛
۲. کاهش مجموع واردات گاز و LNG اتحادیه اروپا به دنبال کاهش تقاضا با توجه به اقدامات اتحادیه اروپا برای کاهش تقاضای گاز، بر اساس داده های جدید موسسه اقتصاد انرژی و تحلیل مالی- IEEFA (بین سال های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴، کشورهای عضو اتحادیه اروپا به لطف کاهش ۲۰ درصدی مصرف گاز، مجموع واردات گاز و LNG خود را ۱۸ درصد کاهش داده اند. اگر اتحادیه اروپا به سیاست های کاهش مصرف گاز ادامه دهد، این اتحادیه می تواند تقاضا را بدون زیرساخت های گازی اضافی یا افزایش واردات برآورده کند. سرمایه گذاری برای تسریع نصب انرژی های تجدیدپذیر و پمپ های حرارتی، امنیت انرژی اتحادیه اروپا را بیشتر تقویت کرده و تأثیر قیمت های ناپایدار گاز بر مشاغل و خانوارها را کاهش می دهد)؛

در جدول زیر قیمت آتی های گاز طبیعی در TTF هلند،

نمودار ۳: روند تغییرات قیمت آتی های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار اروپا (NBP)

نمودار ۴: روند تغییرات قیمت آتی های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار اروپا (TTF)

جدول ۶: قیمت آتی های گاز طبیعی در TTF - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
۱۱ آوریل	۱۰ آوریل	۹ آوریل	۸ آوریل	۷ آوریل	ماه	۴ آوریل	۳ آوریل	۲ آوریل	۱ آوریل	۳۱ مارس	ماه
۱۱.۵۸	۱۱.۴۶	۱۱.۴۵	۱۱.۹۰	۱۲.۰۸	مه ۲۰۲۵	-	-	-	۱۳.۲۷	۱۳.۲۷	مه ۲۰۲۵
۱۱.۲۰	۱۰.۹۸	۱۱.۰۱	۱۱.۶۸	۱۱.۹۶	ژوئن ۲۰۲۵	۱۱.۹۹	۱۲.۵۸	۱۳.۱۳	۱۳.۴۲	۱۲.۸۷	ژوئن ۲۰۲۵
هفته چهارم						هفته سوم					
۲۵ آوریل	۲۴ آوریل	۲۳ آوریل	۲۲ آوریل	۲۱ آوریل	ماه	۱۸ آوریل	۱۷ آوریل	۱۶ آوریل	۱۵ آوریل	۱۴ آوریل	ماه
۱۱.۶۷	۱۱.۷۳	۱۱.۷۶	۱۱.۸۰	۱۱.۹۰	مه ۲۰۲۵	تعطیل	۱۱.۹۰	۱۱.۸۷	۱۱.۷۳	۱۱.۷۶	مه ۲۰۲۵
۱۰.۸۴	۱۱.۲۲	۱۱.۴۱	۱۱.۵۶	۱۱.۹۴	ژوئن ۲۰۲۵	تعطیل	۱۱.۹۴	۱۱.۸۴	۱۱.۴۷	۱۱.۵۶	ژوئن ۲۰۲۵
هفته پنجم						هفته ششم					
					ماه			۳۰ آوریل	۲۹ آوریل	۲۸ آوریل	ماه
					مه ۲۵			۱۱.۶۶	۱۱.۶۶	۱۱.۶۷	مه ۲۵
					ژوئن ۲۵			۱۰.۷۷	۱۰.۶۹	۱۰.۸۷	ژوئن ۲۵

کند کرد که تأسیسات ذخیره‌سازی کم‌اهمیت‌تر باید تنها تا ۴۵ درصد پر شوند. قانون اتحادیه اروپا حکم می‌کند که تأسیسات ذخیره‌سازی گاز زیرزمینی این اتحادیه تا اول نوامبر تا ۹۰٪ ظرفیت پر شوند تا اطمینان حاصل شود که به اندازه کافی برای زمستان ذخیره وجود دارد؛

۱۱. ادامه نگرانی نسبت به تنش‌های تجاری کنونی و اثرگذاری بر اقتصاد جهانی

۱۲. کاهش تقاضای فصلی به دلیل افزایش دما در بیشتر نقاط قاره

۱۳. کاهش تولید برق از گاز در اتحادیه اروپا (تولید برق از گاز در اتحادیه اروپا نسبت به هفته گذشته ۱۳٪ کاهش یافته و به حدود ۴.۹۴ تراوات ساعت (TWh) رسید، که این کاهش به‌طور عمده ناشی از افزایش کلی تولید برق خورشیدی و هسته‌ای و کاهش مختصر تقاضای برق در سطح اتحادیه اروپا است.

۱۴. افزایش تولید برق خورشیدی و هسته‌ای

۱۵. تضعیف PMI بخش صنعت و خدمات آلمان در ماه آوریل

۱۶. تضعیف PMI بخش صنعت و خدمات فرانسه در ماه آوریل

۱۷. کاهش شاخص اعتماد مصرف‌کننده منطقه یورو

از سوی دیگر، عوامل ذیل از کاهش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. پیش‌بینی مجمع کشورهای صادرکننده گاز در خصوص مشکلات اروپا عمده‌ای در پر کردن مجدد ذخایر گازی خود

۲. نگرانی شرکت‌های انرژی اتحادیه اروپا از اعمال تعرفه‌های ترامپ پس از گذشت ۹۰ روز که میزان رقابت‌پذیری LNG آمریکا را کاهش داده و هزینه‌های خرید انرژی شرکت‌های اروپایی را افزایش خواهد داد و لذا ممکن است میزان واردات LNG آمریکا را کاهش دهد؛

۳. ذخیره‌سازی اتحادیه اروپا اکنون حدود ۳۸ درصد پر است که کاهش قابل توجهی نسبت به میزان سال

۳. کاهش مصرف گاز بخش صنعت اروپا (مصرف گاز در صنعت به دلیل رکود عمومی ناشی از طرح‌های تعرفه‌ای ایالات متحده، به ویژه علیه اتحادیه اروپا، کاهش یافته است. در ژانویه تا مارس، تولید فولاد در اتحادیه اروپا ۲.۵ درصد نسبت به سال گذشته کاهش یافت و به ۳۲.۴ میلیون تن رسید)؛

۴. افزایش تخفیف‌گذاری روسیه به چین و در نتیجه احتمال کاهش واردات گاز چین از سایر منابع و پتانسیل افزایش عرضه به بازار اروپا؛

۵. افزایش ۶ میلیارد متر مکعبی (۹/۱ درصدی) واردات LNG اروپا در سه ماهه اول ۲۰۲۵ نسبت به سه ماهه اول ۲۰۲۴ (و رسیدن آن به سطح ۱۴۲ میلیارد متر مکعب) و تغییر مسیر محموله‌ها از آسیا به بازار اروپا به دلیل کاهش ۲۵ درصدی تقاضای چین بر اساس گزارش آکسفورد؛

۶. در پی اعمال تعرفه‌ها تلافی جویانه چین، خریداران LNG چینی با قراردادهای بلندمدت تأمین با تولیدکنندگان آمریکایی، فروش مجدد محموله‌ها را به اروپا آغاز کردند.

۷. چشم انداز افزایشی عرضه گاز طبیعی تجدیدپذیر-RNG در اروپا (با حمایت سیاست‌ها، انتظار می‌رود این بازار تا سال ۲۰۳۰ در اروپا تقریباً سه برابر و در ایالات متحده بیش از دو برابر شود)؛

۸. افزایش عرضه و کاهش تقاضای گاز در بازار آسیا که پتانسیل عرضه جهانی به بازار اروپا را افزایش داده است؛

۹. پیشنهاد اتحادیه اروپا برای کاهش اهداف پرکرین مجدد مخازن ذخیره‌سازی گاز طبیعی (سفرای کشورهای اتحادیه اروپا از طرحی حمایت کردند که به اعضا اجازه می‌دهد تا ۱۰ درصد از وظایف اتحادیه برای پر کردن ۹۰ درصد ظرفیت گاز تا ۱ نوامبر انحراف داشته باشند. این پیشنهاد اکنون در انتظار تصویب پارلمان اروپا است)؛

۱۰. کاهش اهداف ذخیره‌سازی گاز آلمان تا نوامبر ۲۰۲۵ از ۹۰ درصد به ۸۰ درصد توسط وزارت انرژی آلمان در برلین (این الزامات در مورد چهار تأسیسات ذخیره‌سازی اصلی جنوب آلمان اعمال می‌شود که برای امنیت عرضه در اتریش و سوئیس نیز مهم هستند. این وزارتخانه اعلام

۱۰. کاهش ظرفیت گازی سازی در پایانه آدریاتیک (ایتالیا) به دلیل تعمیرات اضطراری در این پایانه ممکن است عرضه منطقه ای را کاهش داده و فشار صعودی بر قیمت های محلی وارد کند.

۱۱. کاهش صادرات گاز آذربایجان، الجزایر و لیبی به اروپا

|| منابع و مأخذ:

1- <https://www.eia.gov/naturalgas/weekly/#tabs-storage-3>

2- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/lng-japan-korea-marker-platts-swap.settlements.html#tradeDate=08%2F30%2F2024>

3- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/uk-nbp-natural-gas-usd-mmbtu-icis-heren-front-month.settlements.html#tradeDate=01%2F31%2F2025>

4- <https://www.hellenicshippingnews.com/asian-spot-lng-prices-at-two-month-high-tracking-eu-gas-rally/>

5- https://in.tradingview.com/news/reuters.com,2025:newsml_L5N3PC1E0:0-asia-spot-lng-prices-at-three-week-low-amid-tepid-demand/

6- https://in.tradingview.com/news/reuters.com,2025:newsml_L5N3PC1E0:0-asia-spot-lng-prices-at-three-week-low-amid-tepid-demand/

گذشته ۶۱٫۷ درصد و میانگین ۵ سال گذشته ۴۸٫۷ درصد و اهداف ذخیره سازی تا نوامبر دارد؛

۴. بررسی ممنوعیت جدید واردات گاز روسیه توسط اتحادیه اروپا با تمرکز بر بازار تک محموله، (اتحادیه اروپا در تلاش برای کاهش وابستگی به سوخت های فسیلی روسیه، در حال بررسی ممنوعیت احتمالی خرید فوری گاز روسیه است. ING گزارش داد که اقدامات احتمالی که باید انجام شود، در تاریخ ۶ مه به اعضای اتحادیه اروپا ارائه خواهد شد. هدف، بررسی راه هایی برای کاهش وابستگی کوتاه مدت به روسیه و اجازه دادن به شرکت ها برای فسخ قراردادهای بلندمدت است که امکان ارائه پیشنهادهای نظارتی بالقوه را در مرحله بعدی فراهم می کند)،

۵. هشدار موسسه آکسفورد انرژی مبنی بر شرایط سخت بازار و آسیب پذیر بودن بازار اروپا در زمستان ۲۰۲۵/۲۰۲۶ در صورت عدم ذخیره سازی کافی گاز توسط اروپا؛

۶. تقویت PMI بخش صنعت منطقه یورو در ماه آوریل

۷. رشد GDP منطقه یورو، آلمان و فرانسه در فصل اول ۲۰۲۵

۸. کاهش خالص واردات گاز از طریق خط لوله به دلیل شروع دوره تعمیرات بهاری در نروژ

۹. کاهش عرضه LNG به دلیل تعمیرات و قطعی های غیرمنتظره در کشورهای مختلف (حوزه پاسیفیک،

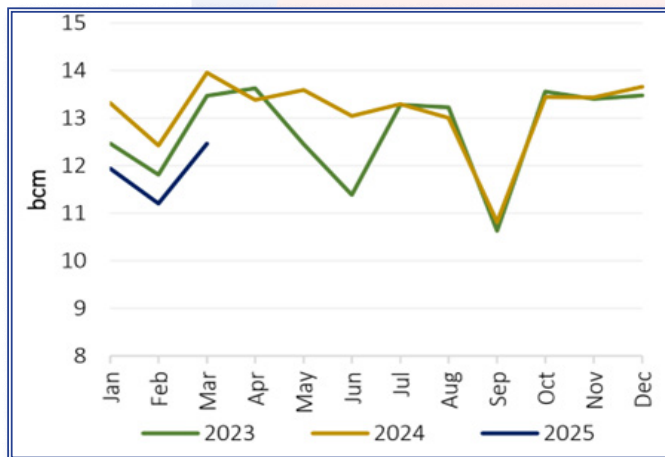

بررسی تحولات تجارت گاز

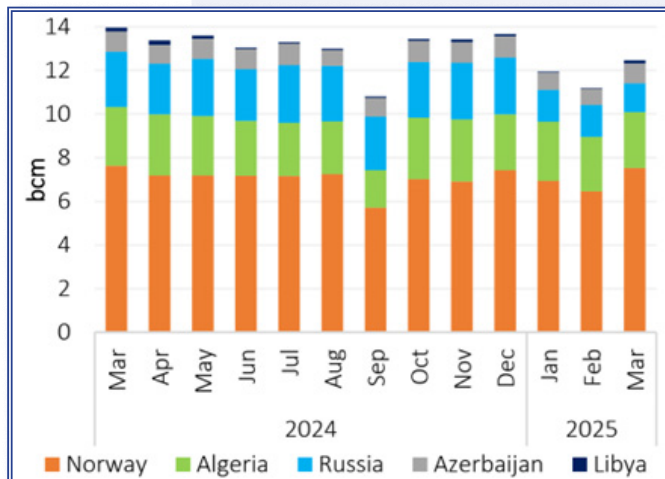
کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق

طریق خط لوله اتحادیه اروپا به ۳۶ میلیارد مترمکعب رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۰ درصد کاهش داشته است. در این بازه، الجزایر صادرات گاز خود به اتحادیه را ۱۳ درصد افزایش داد. در مقابل، انقضای توافق ترانزیت گاز میان روسیه و اوکراین و افزایش تقاضای گاز در بریتانیا، به کاهش سطح عرضه از سوی روسیه و نروژ منجر شد. در نتیجه، از ابتدای سال تاکنون، تغییر خالص عرضه گاز به اتحادیه اروپا نسبت

نمودار ۱: واردات ماهانه از طریق خط لوله به اتحادیه اروپا

نمودار ۲: واردات ماهانه از طریق خط لوله اتحادیه اروپا توسط تامین کنندگان

مقدمه

در این گزارش تحولات تجارت گاز با استفاده از آخرین گزارش ماهانه منتشر شده در ماه آوریل سال ۲۰۲۵ توسط مجمع کشورهای صادرکننده گاز در دو بخش تجارت از طریق خط لوله و تجارت ال‌ان‌جی بررسی شده است.

« تجارت گاز از طریق خط لوله PNG

در سطح جهانی، واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) در پایان سه‌ماهه نخست سال ۲۰۲۵ حدود ۱۵۴ میلیارد مترمکعب برآورد شد که نسبت به مدت مشابه سال گذشته تغییری نداشته است. در این بازه، دو روند متضاد در دو منطقه کلیدی واردکننده گاز از طریق خط لوله مشاهده شد: در اروپا، واردات از طریق خط لوله (PNG) حدود ۸ درصد کاهش یافت، در حالی که در منطقه آسیا-اقیانوسیه، این واردات حدود ۱۱ درصد افزایش داشته است.

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه اروپا

در مارس ۲۰۲۵، کشورهای عضو اتحادیه اروپا در مجموع ۱۲.۵ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله وارد کردند که این میزان نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۱ درصد کاهش داشته است (نمودار ۱). مطابق با روند فصلی واردات گاز از طریق خط لوله در ماه فوریه کاهش نشان می‌دهد ولی حجم واردات در ماه مارس نسبت به ماه قبل ۱۱ درصد افزایش یافت. بیشتر تأمین‌کنندگان گاز اتحادیه اروپا در این ماه افزایش عرضه داشته‌اند؛ به‌ویژه نروژ که در مارس ۲۰۲۵ بیشترین حجم صادرات گاز به اتحادیه اروپا در ۱۲ ماه گذشته را ثبت کرد (نمودار ۲).

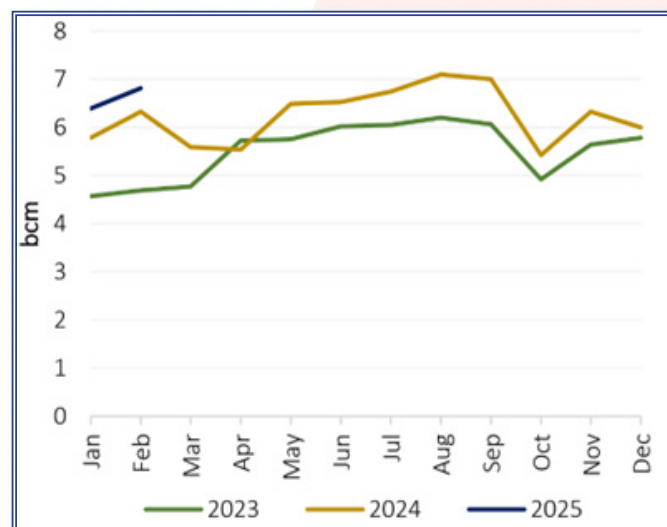
در پایان سه‌ماهه نخست ۲۰۲۵، مجموع واردات گاز از

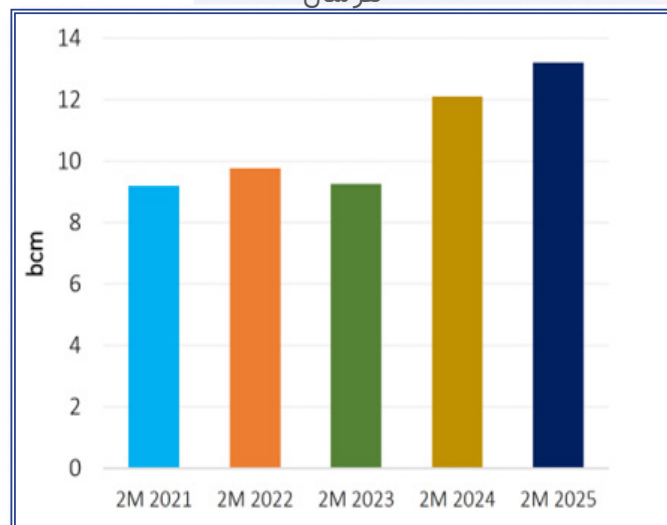
« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آسیا

چین روند افزایشی واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) خود را ادامه داد. در فوریه ۲۰۲۵، این کشور ۶.۸ میلیارد مترمکعب گاز از طریق خط لوله وارد کرد که بالاترین میزان واردات ماهانه از سپتامبر ۲۰۲۴ تاکنون محسوب می‌شود (نمودار ۴). این حجم نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۸ درصد و نسبت به ماه قبل ۷ درصد افزایش داشت.

چین در ماه‌های اخیر واردات گاز از طریق خط لوله خود را افزایش داده است، که عمدتاً به دلیل بهره‌برداری کامل از ظرفیت خط لوله «قدرت سیبری» از روسیه از دسامبر نمودار ۴: واردات ماهانه گاز چین از طریق خط لوله

نمودار ۵: واردات چین از طریق خط لوله در دوره از ابتدا سال تا امروز هر سال

به سال گذشته منفی شده است.

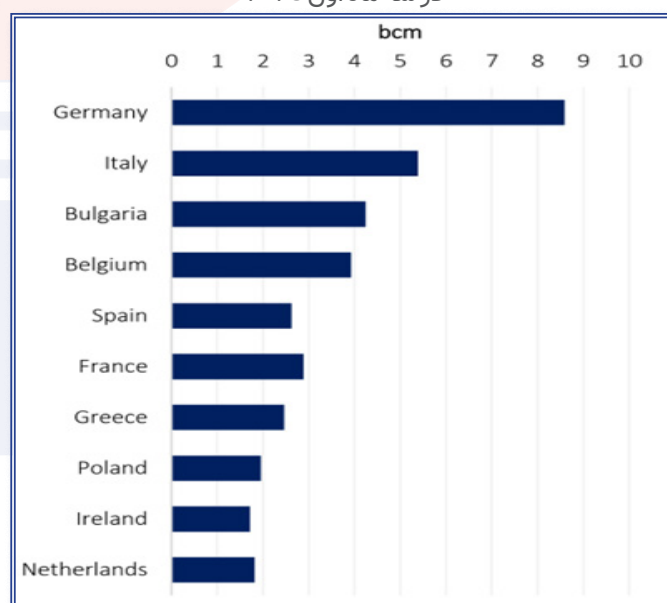
نمودار ۳ واردات گاز طبیعی اتحادیه اروپا از طریق خط لوله از مسیرهای اصلی عرضه در بازه ژانویه تا مارس ۲۰۲۵ را نشان می‌دهد. در این بازه زمانی، یک‌چهارم واردات PNG اتحادیه اروپا از طریق آلمان انجام شد که عمدتاً از نیروژ تأمین می‌شود. با این حال، واردات گاز آلمان از طریق خط لوله نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳ درصد کاهش داشت.

ایتالیا واردات خود از شمال آفریقا را ۸ درصد نسبت به سال قبل افزایش داد و به ۵.۴ میلیارد مترمکعب رساند. در مارس ۲۰۲۵، برای نخستین بار از اکتبر ۲۰۲۴، خالص واردات LNG امجدد گازی سازی شده از طریق اتصال دهنده‌های بریتانیا ثبت شد.

در سه‌ماهه اول ۲۰۲۵ نسبت به سه‌ماهه اول ۲۰۲۴، الجزایر عرضه گاز خود را از طریق دو مسیر افزایش داد و جریان‌ها به ایتالیا و اسپانیا به ترتیب ۱۳ درصد و ۱۲ درصد رشد داشت. روسیه نیز عرضه گاز از طریق خط لوله ترک‌استریم را ۱۶ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داد.

از ژانویه تا مارس ۲۰۲۵، مجموعاً ۰.۵ میلیارد مترمکعب خالص صادرات گاز از اتحادیه اروپا به بریتانیا از طریق خطوط اتصال دهنده IUK و BBL ثبت شد.

نمودار ۳: واردات گاز اتحادیه اروپا توسط خط لوله از مسیرهای عرضه، در سه‌ماه اول ۲۰۲۵

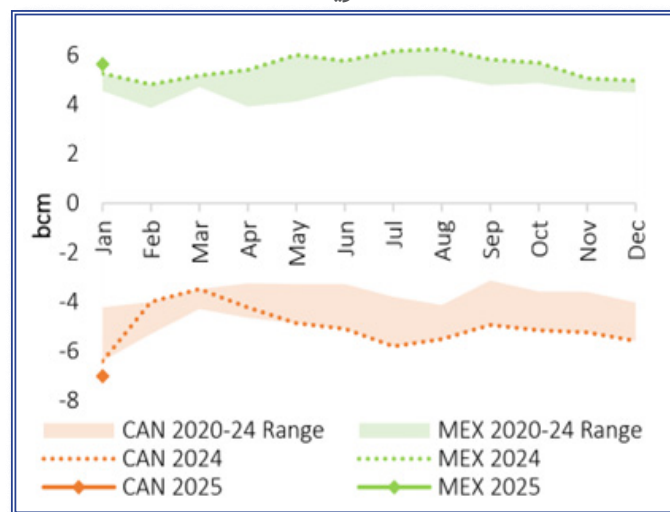
گذشته ۵ درصد و نسبت به ماه قبل ۱ درصد افزایش داشت (نمودار ۶). مجموع واردات گاز از طریق خط لوله سنگاپور در سال ۲۰۲۴ به ۶.۱ میلیارد مترمکعب رسید که نسبت به سال پیش از آن ۵ درصد کاهش نشان می‌دهد.

در همان ماه، تایلند حدود ۰.۴۰ میلیارد مترمکعب گاز از میانمار وارد کرد که این مقدار نسبت به سال گذشته ۱۱ درصد کاهش داشت، اما نسبت به ماه قبل تغییری نکرد (نمودار ۷). مجموع واردات گاز طبیعی تایلند از طریق خط لوله در سال ۲۰۲۴ به ۵.۳ میلیارد مترمکعب رسید که نسبت به سال قبل از آن ۸ درصد کاهش یافت.

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آمریکای شمالی »

در ژانویه ۲۰۲۵، مکزیک حدود ۵.۶ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) از ایالات متحده وارد کرد (نمودار ۸) که نشان‌دهنده افزایش ۷ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته بود و همچنین بالاترین حجم واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله برای ماه ژانویه به‌شمار می‌رود. علاوه بر این، این میزان نسبت به ماه قبل ۱۴ درصد بیشتر بود.

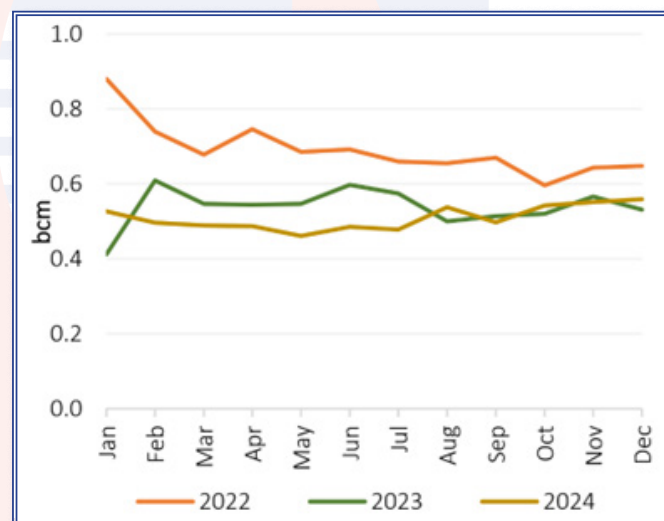
در همان ماه، میزان خالص جریان گاز از طریق خط لوله از کانادا به ایالات متحده به ۷.۰ میلیارد مترمکعب رسید که ۹ درصد بیشتر از ژانویه ۲۰۲۴ بود و رکورد جدیدی نمودار ۸: خالص تجارت گاز از طریق خط لوله (PNG) در ایالات متحده آمریکا

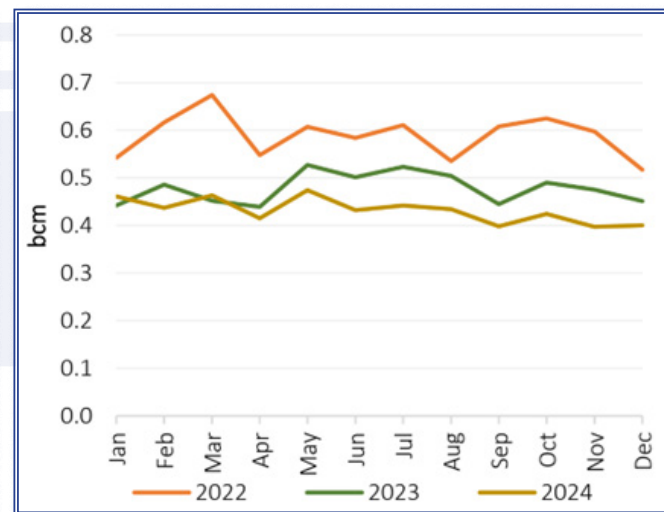
۲۰۲۴ به این سو بوده است. علاوه بر این، واردات LNG به دلیل زمستانی ملایم‌تر از حد انتظار کاهش یافته است. در نتیجه، در فوریه ۲۰۲۵ برای اولین بار، واردات گاز چین از طریق خط لوله از واردات LNG بیشتر شد. در مجموع در دو ماه نخست سال ۲۰۲۵، واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله چین به ۱۳ میلیارد مترمکعب رسید که نسبت به سال گذشته ۹ درصد افزایش داشته است (نمودار ۵).

در دسامبر ۲۰۲۴، سنگاپور حدود ۰.۵۶ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) از اندونزی و مالزی وارد کرد که این مقدار نسبت به مدت مشابه سال

نمودار ۶: واردات ماهانه گاز طبیعی سنگاپور از طریق خط لوله

نمودار ۷: واردات ماهانه گاز طبیعی در تایلند از طریق خط لوله

۴.۵ تا ۵ میلیارد مترمکعب گاز به چین صادر کند. با وجود چالش‌های صادرات در فصل زمستان به دلیل افزایش تقاضای داخلی، پیوست جدید منجر به افزایش (نامشخص) در جریان صادرات گاز به چین خواهد شد. در تحولی دیگر، مصر گام مهمی در توسعه تجارت گاز از طریق خط لوله با قبرس برداشت. در حاشیه نمایشگاه EGPES ۲۰۲۵، دولت‌های مصر و قبرس یک توافق‌نامه میزبانی دولت (HGA) با شرکت‌های فعال در بلوک فراساحلی ۶ قبرس یعنی TotalEnergies و ENI امضا کردند. این توافق‌نامه چارچوبی برای فرآوری گاز میدان Cronos در تأسیسات Zohr تحت مدیریت ENI در آب‌های مصر فراهم می‌کند، تا پس از آن در کارخانه دمیاط مایع‌سازی شده و به صورت LNG صادر شود. این پیشرفت در ادامه تفاهم‌نامه‌ای است که بین دولت‌های دو کشور، شرکت هیدروکربنی قبرس (CHC) و شرکت ملی گاز مصر (EGAS) در خصوص صادرات گاز از میدان Aphrodite در بلوک ۱۲ آب‌های قبرس به مصر امضا شده بود.

تجارت LNG

واردات LNG

در مارس ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی با رشد چشمگیر ۸.۴ درصدی (معادل ۲.۹۴ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۳۷.۷۸ میلیون تن رسید (نمودار ۱۰). این میزان نه تنها قوی‌ترین رشد سالانه از نوامبر ۲۰۲۲ به این سو است، بلکه رکورد جدیدی برای بالاترین واردات جهانی ال‌ان‌جی در ماه مارس نیز به شمار می‌رود. اروپا در صدر این افزایش قرار داشت، در حالی که واردات بیشتر در منطقه منا نیز نقش مهمی ایفا کرد و افت واردات در سایر نقاط جهان را جبران نمود. قیمت گاز در بازار TTF اروپا همچنان با فاصله نسبت به قیمت تک محموله ال‌ان‌جی در آسیا معامله می‌شود که باعث شد صادرات ال‌ان‌جی آمریکابه جای بازار آسیا بیشتر به سمت اروپا هدایت شوند.

در دوره سه‌ماهه نخست سال ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی با رشد ۳.۶ درصدی (معادل ۳.۹ میلیون تن) به

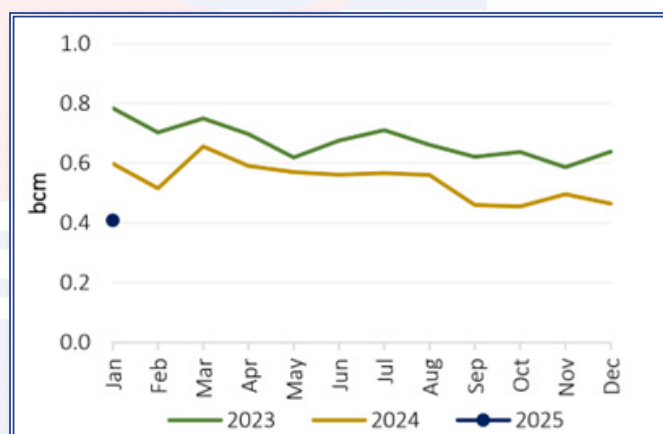
برای این ماه محسوب می‌شود. همچنین این جریان گاز نسبت به ماه قبل ۲۶ درصد افزایش یافت تا نیاز به گرمایش در فصل زمستان را تأمین کند. در ژانویه ۲۰۲۵، جریان گاز از کانادا به ایالات متحده به ۹.۴ میلیارد مترمکعب افزایش یافت، در حالی که صادرات گاز از ایالات متحده به کانادا با کاهش همراه بود و به ۲.۴ میلیارد مترمکعب رسید.

«تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب»

در ژانویه ۲۰۲۵، بولیوی حدود ۰.۴۱ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) به برزیل صادر کرد که نسبت به ماه قبل ۱۲ درصد کاهش داشت. این حجم همچنین نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳۲ درصد کمتر بود که عمدتاً به دلیل انقضای قرارداد صادراتی بولیوی با آرژانتین بوده است.

در همین ماه، شیلی حدود ۰.۲۶ میلیارد مترمکعب گاز از آرژانتین وارد کرد. این میزان واردات نسبت به سال گذشته ۴ درصد کاهش یافت، اما نسبت به ماه قبل ۳۹ درصد افزایش داشته است.

نمودار ۹: صادرات ماهانه گاز از طریق خط لوله (PNG) از بولیوی

«سایر تحولات»

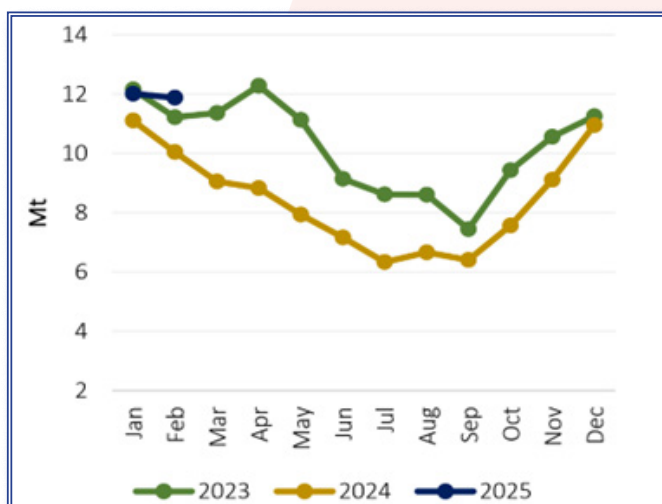
در فوریه ۲۰۲۵، مدیران شرکت QazaqGaz قزاقستان و PetroChina چین، پیوستی به توافق‌نامه سه‌ساله خرید و فروش گاز طبیعی که قرار است تا سال ۲۰۲۶ ادامه داشته باشد، امضا کردند. طبق مفاد توافق‌نامه اصلی، قزاقستان هدف‌گذاری کرده بود سالانه بین

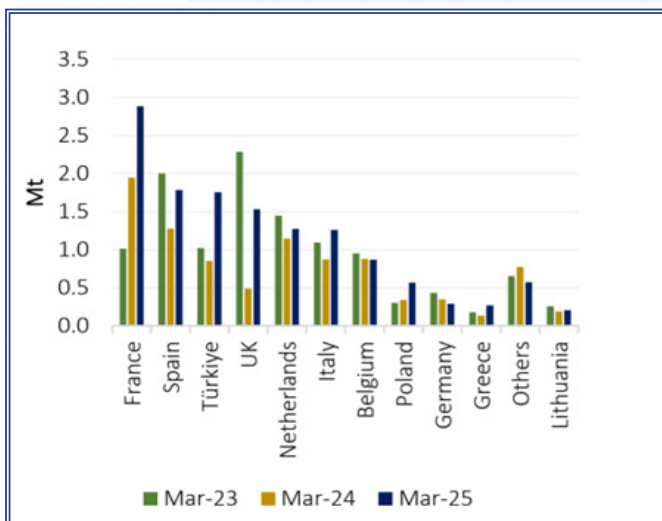
اسپانیا، ایتالیا و لهستان قرار داشتند (نمودار ۱۳).

در دوره سه ماهه اول سال ۲۰۲۵، واردات ال ان جی اروپا به ۳۶.۹۵ میلیون تن رسید که نسبت به سال گذشته ۲۲ درصد (معادل ۶.۷۴ میلیون تن) افزایش نشان می دهد. رشد واردات ال ان جی در بریتانیا تحت تأثیر کاهش واردات گاز از نروژ و افت تولید داخلی گاز صورت گرفت. در فرانسه، کاهش واردات گاز از نروژ و سطح پایین ذخایر گاز موجب افزایش شدید واردات ال ان جی شد. ترکیه به دلیل کاهش تولید برق آبی و افزایش تقاضای گاز برای تولید برق، واردات ال ان جی را به طور چشمگیری افزایش داد. اسپانیا نیز در پی رشد مصرف داخلی گاز و صادرات بیشتر گاز از طریق خط لوله به کشورهای همسایه،

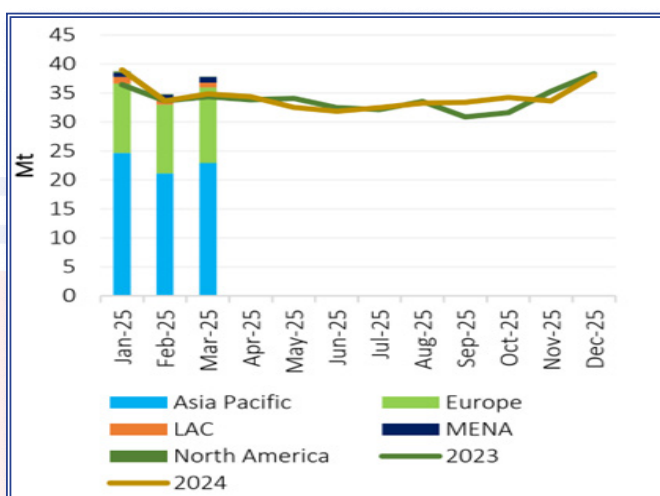
نمودار ۱۲: روند واردات ماهانه LNG اروپا

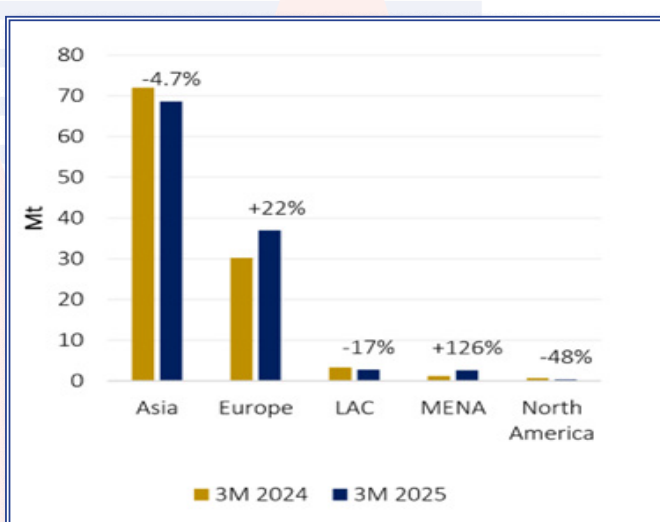
نمودار ۱۳: برترین واردکنندگان LNG در اروپا

نمودار ۱۰: روند واردات ماهانه LNG جهانی

نمودار ۱۱: روند واردات LNG منطقه ای از ابتدای سال تا امروز

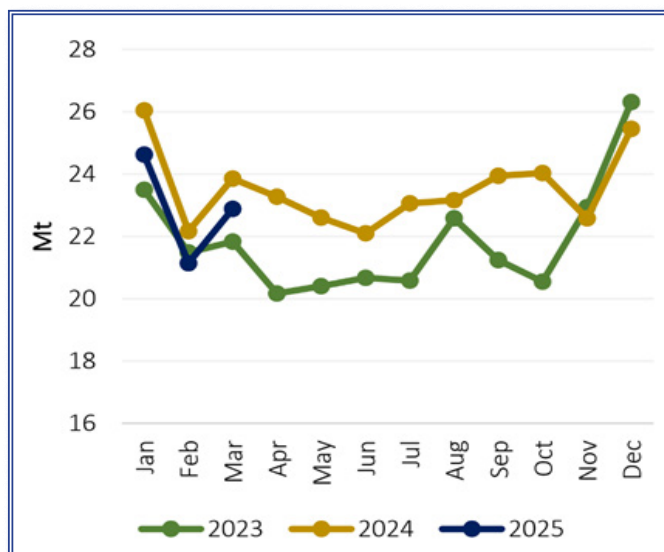
۱۱۱.۳۶ میلیون تن رسید که عمدتاً ناشی از افزایش قابل توجه واردات در اروپا بود (نمودار ۱۱).

«اروپا»

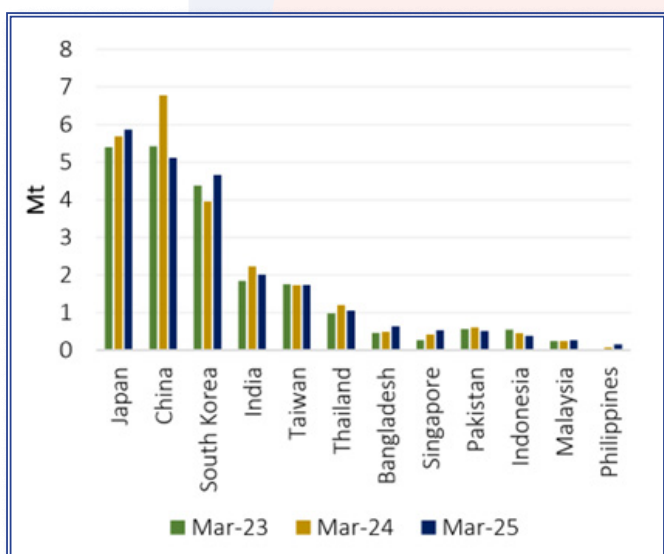
در مارس ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در اروپا با رشد ۴۴ درصدی (معادل ۴ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۱۳.۰۶ میلیون تن رسید (نمودار ۱۲) که بالاترین سطح واردات ماهانه ال ان جی از دسامبر ۲۰۲۲ تاکنون محسوب می شود. این افزایش قابل توجه ناشی از کاهش واردات گاز از طریق خطوط لوله، افزایش مصرف گاز و مزیت قیمتی بیشتر فروش ال ان جی به اروپا در مقایسه با آسیا بود. بریتانیا پیشتر رشد واردات ال ان جی در این منطقه بود و پس از آن، فرانسه، ترکیه،

نمودار ۱۴: روند واردات ماهانه LNG آسیا

نمودار ۱۵: واردکنندگان برتر LNG در آسیا و اقیانوسیه

« آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) »

در فوریه ۲۰۲۵، واردات ال‌ان‌جی در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) به ۰.۸۴ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده کاهش ۳۷ درصدی (معادل ۰.۴۸ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته است (نمودار ۱۶). این کاهش عمدتاً ناشی از افت واردات در برزیل، کلمبیا و جمهوری دومینیکن بوده است، که بخشی از آن با افزایش واردات در جامائیکا جبران شده است (نمودار ۱۷).

واردات خود را افزایش داد. در ایتالیا، کاهش واردات گاز از نروژ و روسیه و رشد مصرف داخلی عامل افزایش واردات ال‌ان‌جی بود. در لهستان، افزایش مصرف گاز و صادرات بیشتر از طریق خطوط لوله به اوکراین، واردات ال‌ان‌جی را افزایش داد.

« آسیا و اقیانوسیه »

در مارس ۲۰۲۵، واردات ال‌ان‌جی در منطقه آسیا-اقیانوسیه برای پنجمین ماه پیاپی کاهش یافت و با افتی ۴.۱ درصدی (معادل ۰.۹۷ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ۲۲.۸۸ میلیون تن رسید (نمودار ۱۴). این کاهش عمدتاً ناشی از تقاضای ضعیف‌تر گاز در چین و جذاب‌تر بودن قیمت‌های تک محموله ال‌ان‌جی در اروپا بود که باعث شد محموله‌های ال‌ان‌جی آمریکا به جای آسیا، هند و تایلند مشاهده شد، اگرچه این کاهش تا حدی با افزایش واردات کره جنوبی جبران شد (نمودار ۱۵). در سه‌ماهه نخست ۲۰۲۵، واردات ال‌ان‌جی آسیا-اقیانوسیه با کاهش ۴.۷ درصدی (معادل ۳.۴۰ میلیون تن) نسبت به سال گذشته، به ۶۸.۸۴ میلیون تن رسید. در چین، افت شدید واردات ال‌ان‌جی به دلیل کاهش تقاضای گاز ناشی از دمای بالاتر از حد نرمال در ماه مارس نسبت به سال گذشته بود که نیاز به گرمایش را کاهش داد. این وضعیت با افزایش واردات گاز از طریق خطوط لوله و رشد تولید داخلی گاز تشدید شد. کاهش واردات در هند و تایلند نیز عمدتاً به دلیل کاهش ارسال محموله‌های ال‌ان‌جی از ایالات متحده بود، چرا که قیمت‌های جذاب‌تر تک محموله ال‌ان‌جی در اروپا، مسیر این محموله‌ها را تغییر داد. در مقابل، افزایش واردات ال‌ان‌جی در کره جنوبی به سطوح پایین ذخیره‌سازی پس از واردات ضعیف در ماه‌های ژانویه و فوریه نسبت داده شد.

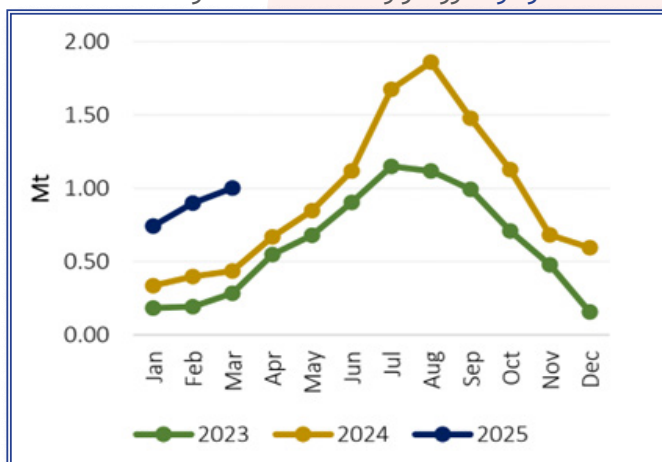
« خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) »

در ماه مارس ۲۰۲۵، واردات ال ان جی منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) به رشد خود ادامه داد و با افزایش چشمگیر ۱۳۰ درصدی (معادل ۰.۵۷ میلیون تن) نسبت به سال گذشته، به ۱.۰۰ میلیون تن رسید (نمودار ۱۸) که این رقم بالاترین سطح واردات برای ماه مارس از سال ۲۰۱۶ تاکنون محسوب می‌شود.

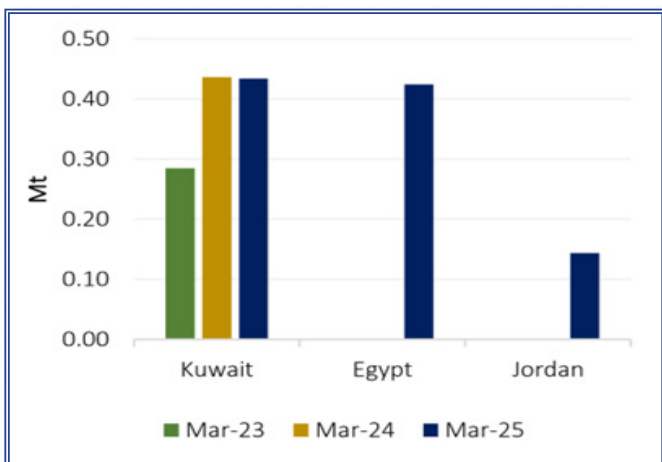
در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۵ نیز واردات ال ان جی این منطقه با افزایش ۱۲۶ درصدی (معادل ۱.۴۷ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ۲.۶۴ میلیون تن رسید.

این رشد عمدتاً ناشی از افزایش واردات ال ان جی از سوی مصر و اردن بوده است (نمودار ۱۹). مصر برای جبران کمبود گاز داخلی خود، واردات ال ان جی را ادامه داده

نمودار ۱۸: روند واردات ماهانه LNG در MENA

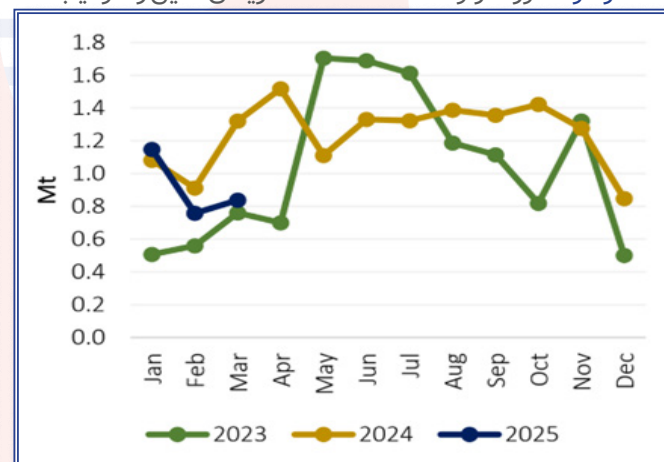
نمودار ۱۹: واردکنندگان برتر LNG در MENA

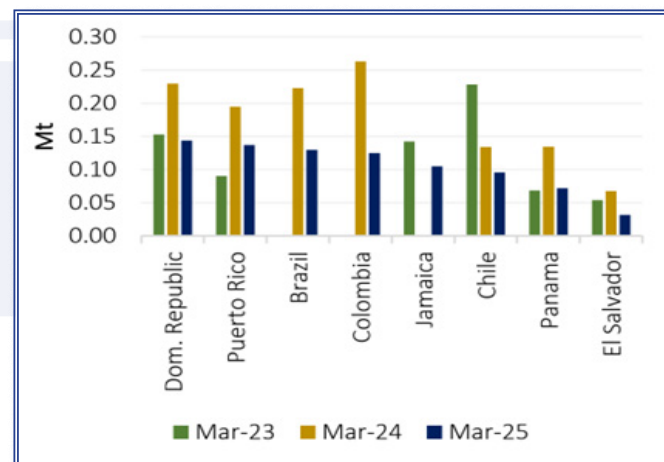
در دوره سه ماهه اول ۲۰۲۵، واردات ال ان جی منطقه LAC با کاهش ۱۷ درصدی (معادل ۰.۵۷ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۲.۷۴ میلیون تن رسید.

در برزیل و کلمبیا، بهبود تولید برق آبی نسبت به سال گذشته نیاز به واردات ال ان جی را کاهش داد. کاهش واردات ال ان جی در جمهوری دومینیک نیز به طور کامل ناشی از کاهش حجم واردات از ایالات متحده بود. در مقابل، افزایش واردات ال ان جی از مکزیک و نیجریه نیاز جامائیکا به ال ان جی را تأمین کرد و موجب شد صادرات مجدد ال ان جی به پورتوریکو احیا شود.

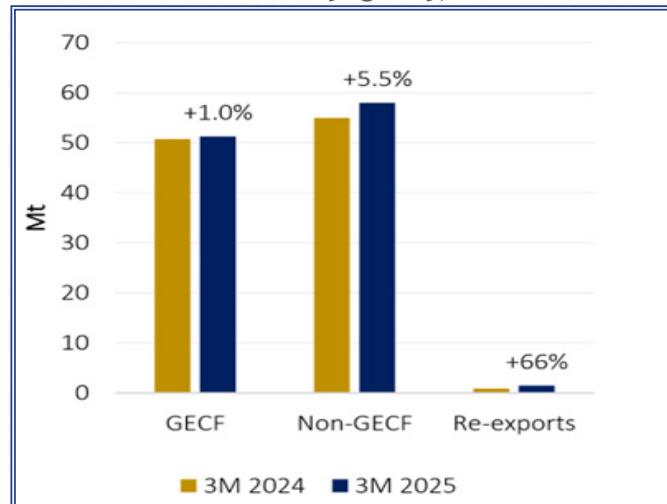
نمودار ۱۶: روند واردات ماهانه LNG آمریکای لاتین و کارائیب

نمودار ۱۷: واردکنندگان برتر LNG در آمریکای لاتین و کارائیب

نمودار ۲۱: روند صادرات LNG در دوره از ابتدای سال تا به امروز (YTD) براساس عرضه‌کننده

افزایش یافت، در حالی که سهم کشورهای عضو GECF از ۴۷.۴ درصد به ۴۶.۰ درصد کاهش پیدا کرد. در این ماه همچنان ایالات متحده آمریکا، قطر و استرالیا به‌عنوان سه صادرکننده بزرگ ال‌ان‌جی در مارس ۲۰۲۵ شناخته شدند.

« صادرات ال‌ان‌جی توسط کشورهای عضو GECF

در ماه مارس ۲۰۲۵، صادرات ال‌ان‌جی از کشورهای عضو و ناظر مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) با رشد سالانه ۶.۳ درصدی (معادل ۱.۰۸ میلیون تن) به رکورد جدیدی برابر با ۱۸.۰۴ میلیون تن رسید (نمودار ۲۲). این افزایش صادرات ال‌ان‌جی عمدتاً ناشی از رشد صادرات از سوی قطر، نیجریه، مالزی و الجزایر بود که کاهش صادرات از آنگولا و امارات متحده عربی (نمودار ۲۳) را جبران کرد.

در دوره سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۵، صادرات ال‌ان‌جی کشورهای عضو GECF با افزایش سالانه ۱.۰ درصدی (معادل ۰.۵۲ میلیون تن) به ۵۱.۲۵ میلیون تن رسید. افزایش صادرات قطر عمدتاً به دلیل افزایش تولید در تأسیسات ال‌ان‌جی رأس لفان بود که فراتر از ظرفیت اسمی خود عمل می‌کرد و امکان عرضه بیشتر به بازارهای آسیایی را فراهم ساخت. در نیجریه و مالزی، بهبود دسترسی به گاز خوراک سبب رشد صادرات شد.

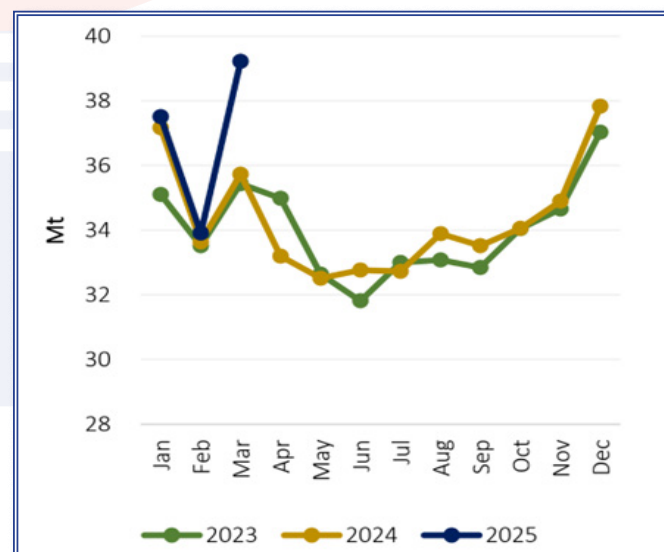
است. همچنین، بخشی از واردات مصر از طریق واحد ذخیره‌سازی وگازی سازی مجدد ال‌ان‌جی (FSRU) در بندر عقبه اردن انجام شده و سپس گاز طبیعی از طریق خط لوله به مصر منتقل می‌شود.

LNG صادرات

در ماه مارس ۲۰۲۵، صادرات جهانی ال‌ان‌جی با رشد چشمگیر ۹.۸ درصدی (معادل ۳.۵ میلیون تن) نسبت به سال گذشته، به رکورد ماهانه جدیدی برابر با ۳۹.۲۳ میلیون تن رسید (نمودار ۲۰)؛ این میزان رشد، بالاترین نرخ افزایش سالانه از ژوئن ۲۰۲۱ تاکنون بوده است. این افزایش عمدتاً در نتیجه رشد صادرات از کشورهای عضو و غیرعضو مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) و همچنین افزایش صادرات مجدد ال‌ان‌جی صورت گرفت. در دوره سه‌ماهه نخست سال ۲۰۲۵، صادرات جهانی ال‌ان‌جی با رشد ۳.۹ درصدی (معادل ۴.۱۱ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ۱۱۰.۶۵ میلیون تن رسید که این رشد عمدتاً ناشی از افزایش صادرات کشورهای غیرعضو GECF بود (نمودار ۲۱).

سهم کشورهای غیرعضو GECF در صادرات جهانی ال‌ان‌جی از ۵۲.۲ درصد در مارس ۲۰۲۴ به ۵۲.۸ درصد در مارس ۲۰۲۵ افزایش یافت. به‌طور مشابه، سهم صادرات مجدد ال‌ان‌جی نیز از ۰.۴ درصد به ۱.۲ درصد

نمودار ۲۰: روند صادرات ماهانه LNG جهانی

«صادرات ال ان جی توسط کشورهای غیر عضو GECF

در مارس ۲۰۲۵، صادرات ال ان جی از کشورهای غیر عضو مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) با رشد ۱۱.۱ درصدی (۲۰۷ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته به رکورد ۲۰۷۱ میلیون تن رسید (نمودار ۲۴) و برای نخستین بار از سطح ۲۰ میلیون تن فراتر رفت. این افزایش صادرات ال ان جی عمدتاً به دلیل رشد صادرات ایالات متحده، اندونزی و مکزیک بود که کاهش صادرات ال ان جی از استرالیا را جبران کردند (نمودار ۲۵).

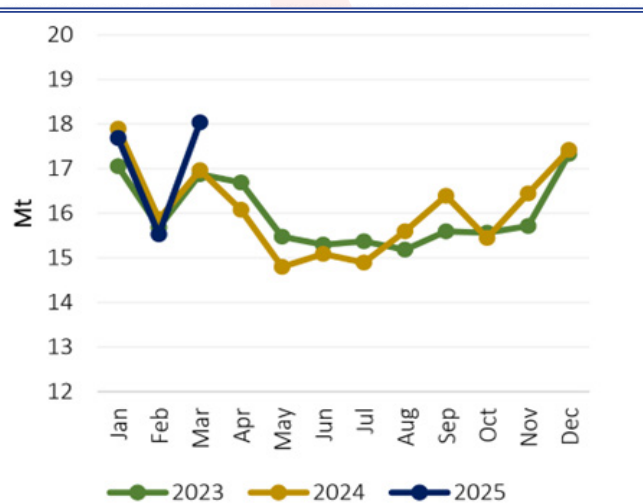
در سه ماهه نخست ۲۰۲۵، صادرات ال ان جی کشورهای غیر عضو GECF با رشد ۵.۵ درصدی (۳۰۲ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۵۷.۹۶ میلیون تن رسید. صادرات ال ان جی ایالات متحده در مارس به سطح بی سابقه‌ای افزایش یافت و با عبور از ۹ میلیون تن، به ۹.۳۹ میلیون تن رسید. این رشد عمدتاً به دلیل افزایش تولید ناشی از توسعه مرحله سوم پروژه Corpus Christi LNG و تأسیسات Plaquemines LNG بود. افزایش صادرات از تأسیسات Freeport LNG نیز به این رشد کمک کرد، که این امر در نتیجه کاهش فعالیت‌های تعمیر و نگهداری و افزایش ظرفیت مایع‌سازی حاصل شد.

صادرات ال ان جی در اندونزی و مالزی، به دلیل افزایش تولید در تأسیسات Tangguh LNG (واحد سوم تولید) و تأسیسات Altamira FLNGI رشد کرد. همچنین، کاهش فعالیت‌های تعمیراتی در تأسیسات Tangguh، صادرات اندونزی را بیشتر تقویت کرد. در مقابل، کاهش صادرات LNG استرالیا عمدتاً ناشی از افت تولید در تأسیسات Gorgon LNG رخ داد.

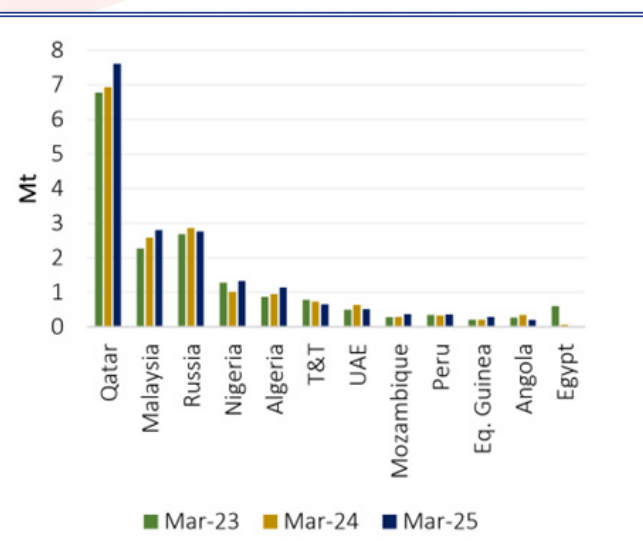
و کاهش فعالیت‌های تعمیر و نگهداری در تأسیسات ال ان جی بینتولو در مالزی نیز تولید بالاتر را پشتیبانی کرد. همچنین، افزایش صادرات از تأسیسات ال ان جی الجزایر در ارزیو و اسکینگدا موجب رشد بیشتر حجم صادرات این کشور شد.

در مقابل، صادرات ال ان جی آنگولا به دلیل کاهش دسترسی به گاز خوراک کاهش یافت، در حالی که کاهش تولید در تأسیسات ال ان جی جزیره داس موجب افت صادرات از امارات شد.

نمودار ۲۲: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای عضو GECF

نمودار ۲۳: صادرات LNG کشورهای عضو GECF بر اساس کشور

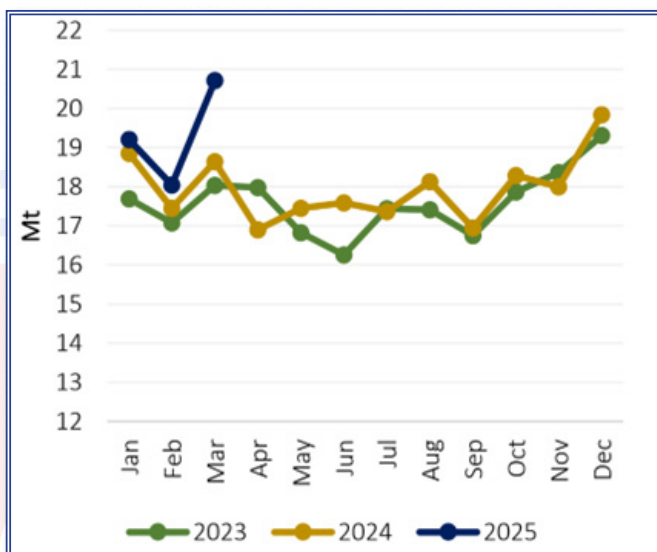

۳- جمع بندی

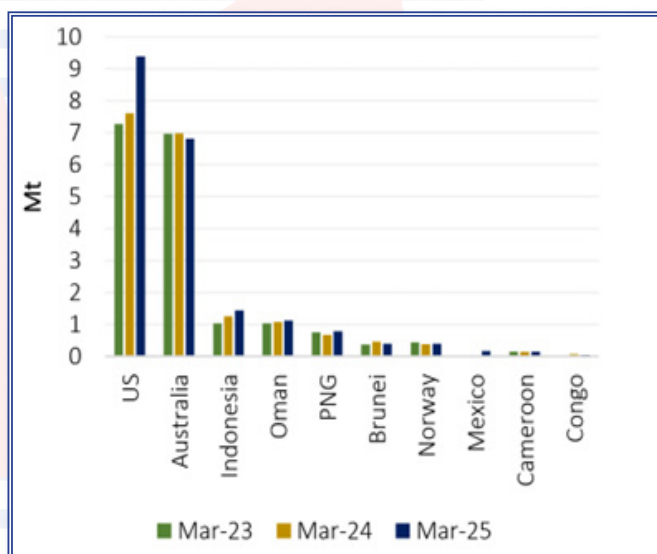
در مارس ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی با رشد ۸.۴ درصدی نسبت به سال گذشته به رکورد جدیدی معادل ۳۷.۸ میلیون تن در این ماه رسید و بیشترین افزایش سالانه از نوامبر ۲۰۲۲ تاکنون را ثبت کرد. اروپا پیش‌تاز این رشد بود و افزایش واردات در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (منا) نیز به جبران کاهش واردات در سایر مناطق کمک کرد.

قیمت بالاتر تک محموله ال‌ان‌جی در بازار اروپای غربی (شاخص TTF) نسبت به قیمت تک محموله ال‌ان‌جی در آسیا باعث شد محموله‌های ال‌ان‌جی آمریکا به جای آسیا به سمت اروپا هدایت شوند، جایی که کاهش عرضه گاز از طریق خط لوله، افزایش مصرف گاز و بهبود بازده اقتصادی واردات، به تقویت واردات کمک کردند. در مقابل، واردات ال‌ان‌جی در منطقه آسیا-اقیانوسیه کاهش یافت که این امر ناشی از ضعف تقاضای تک محموله ال‌ان‌جی بود. در بخش زیرساختی، موریسانی و سنگال - دو کشور عضو مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) - در آوریل به جمع صادرکنندگان ال‌ان‌جی پیوستند و نخستین محموله خود را از تأسیسات شناور GTA FLNG واقع در مرز دریایی مشترک خود صادر کردند.

نمودار ۲۴: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای غیر عضو GECF

نمودار ۲۵: صادرات LNG کشورهای غیر عضو GECF بر اساس کشور

گزارش های تحلیلی

بخش
دوم

جنگ تعرفه ها و تاثیر آن بر بازار نفت و اقتصاد جهان

حسین پاککاری

در چنین شرایطی، چشم انداز اقتصاد جهانی وابسته به این خواهد بود که آیا دولت ترامپ و شرکایش می توانند به توافقاتی دست یابند که از شدت تقابل کاسته و یک فروپاشی تجاری تمام عیار را مهار کند یا خیر. بسیاری از تحلیل گران امیدوارند که پس از نمایش قدرت اولیه، همه طرف ها به میز مذاکره بازگردند و راه حل های میانه روتری را برگزینند. در غیر این صورت، سال های آتی ممکن است شاهد تحولی بنیادین و نه لزوماً خوشایند در معادلات اقتصاد جهانی باشیم. تحولی که اولین نشانه های آن را هم اکنون در سقوط بورس ها و صف آرای قدرت های تجاری مقابل یکدیگر مشاهده می کنیم. آن گونه که تجربه تاریخی نشان می دهد، جنگ تجاری اگر مهار نشود، در نهایت می تواند به زیان همگان تمام شود.

« دیدگاه موسسات و کشورها »

چین به افزایش تعرفه ها واکنش نشان داد و گفت این رویه ایالات متحده با قوانین تجارت بین المللی مطابقت ندارد و به طور جدی حقوق و منافع مشروع چین را تضعیف می کند و ایالات متحده را به قلدری متهم کرد. وزارت دارایی چین اعلام کرد که به عنوان اقدام متقابلی در برابر تعرفه های اضافی آمریکا از ۱۰ آوریل تعرفه های اضافی را بر تمامی کالاهای آمریکایی اعمال خواهد کرد. وزیر بازرگانی ژاپن هشدار داد که عوارض آمریکا می تواند قوانین سازمان تجارت جهانی را نقض کند، اما تنها گفت که توکیو گزینه های مختلفی را برای نحوه واکنش در نظر خواهد گرفت. نخست وزیر استرالیا از این تعرفه ها انتقاد کرد اما اقدامات متقابل را رد کرد. تاکاهیده کیوچی، اقتصاددان موسسه تحقیقاتی نومورا، می گوید: تعرفه های ترامپ خطر نابودی نظم تجارت آزاد جهانی را به همراه دارد که ایالات متحده از زمان جنگ جهانی دوم

« بیان رویداد »

در ۲ آوریل ۲۰۲۵، دونالد ترامپ تعرفه های سنگینی بر واردات کالا وضع کرد و تعرفه هایی اضافی برای برخی از کشورها اعمال کرد. این سیاست با واکنش شدید چین و اعمال تعرفه های متقابل همراه شد. بسیاری از اقتصاددانان و تحلیل گران معتقدند که این سیاست می تواند منجر به افزایش تورم، کاهش رشد اقتصادی و حتی رکود در اقتصاد جهانی شود. در این گزارش تاثیر این تعرفه ها بر اقتصاد جهان و بازار نفت مورد بررسی قرار می گیرد.

« تحلیل و ارزیابی »

بسیاری از اقتصاددانان و تحلیل گران هشدار می دهند که سیاست وضع تعرفه ترامپ می تواند منجر به افزایش تورم، کاهش رشد و حتی رکود در اقتصاد جهانی شود. دلیل آن، این است که تعرفه ها قیمت کالاهای وارداتی را بالا می برند و این هزینه اضافه معمولاً به مصرف کنندگان منتقل می شود. رئیس کمیسیون اروپا هشدار داده این وضعیت نوعی هرج و مرج در نظام تجارت جهانی ایجاد کرده و عواقب سهمگینی برای میلیون ها نفر در سراسر جهان خواهد داشت. وی تاکید کرد آسیب اصلی متوجه مردم عادی خواهد بود، چرا که قیمت اقلامی مانند مواد غذایی، دارو و سوخت بالا می رود و زنجیره های تأمین جهانی نیز مختل می شوند.

اجماع نظر اقتصاددانان این است که تعرفه های گسترده ترامپ اگر برای مدت طولانی برقرار بمانند، رشد اقتصاد جهانی را کاهش داده و احتمال رکود را افزایش می دهند. این تعرفه ها اقتصاد جهان را به فضایی ناشناخته وارد کرده که در آن عدم اطمینان افزایش یافته و تصمیم گیری برای کسب و کارها و سرمایه گذاران دشوارتر شده است.

در آن پیشتاز بوده است. به گفته اولو سونولا، رئیس تحقیقات اقتصادی ایالات متحده در Fitch Ratings، تعرفه های جهانی جدید اعمال شده توسط ترامپ یک تغییر بازی است، نه تنها برای اقتصاد ایالات متحده بلکه برای اقتصاد جهانی لذا بسیاری از کشورها احتمالاً در رکود اقتصادی قرار خواهند گرفت.

کریستالینا جورجیوا، مدیر عامل صندوق بین المللی پول، گفت که فعلاً شاهد رکود جهانی نیست. او اضافه کرد که صندوق بین المللی پول به زودی یک اصلاح کوچک نزولی در پیش بینی رشد جهانی ۳/۳ درصدی خود در سال ۲۰۲۵ انجام خواهد داد. اما با توجه به طیف تعرفه ها، تأثیر آن بر اقتصادها به طور گسترده ای متفاوت است. اگر نتیجه یک جنگ تجاری گسترده تر باشد، بازتاب های بزرگتری برای کشوری مانند چین خواهد داشت که در مواجهه با مصرف ضعیف داخلی، به دنبال بازارهای جدید خواهد بود.

«تأثیر جنگ تعرفه ها بر تولید ناخالص داخلی کشورها»

نیون وینچستر، استاد اقتصاد دانشگاه صنعتی اوکلند، تأثیرات سیاست های تجاری بالقوه و تعرفه های «روز آزادی» دونالد ترامپ و نحوه تأثیر آن بر سایر کشورها را با استفاده از مدل تعادل عمومی تحت دو سناریو بررسی کرده که نتایج آن در جداول شماره (۱) و (۲) ارائه شده است. براساس این گزارش، در سناریوی اول که تعرفه های ترامپ با اقدامات تلافی جویانه سایر کشورها مواجه

نیون وینچستر، استاد اقتصاد دانشگاه صنعتی اوکلند، تأثیرات سیاست های تجاری بالقوه و تعرفه های «روز آزادی» دونالد ترامپ و نحوه تأثیر آن بر سایر کشورها را با استفاده از مدل تعادل عمومی تحت دو سناریو بررسی کرده که نتایج آن در جداول شماره (۱) و (۲) ارائه شده است. براساس این گزارش، در سناریوی اول که تعرفه های ترامپ با اقدامات تلافی جویانه سایر کشورها مواجه

نیون وینچستر، استاد اقتصاد دانشگاه صنعتی اوکلند، تأثیرات سیاست های تجاری بالقوه و تعرفه های «روز آزادی» دونالد ترامپ و نحوه تأثیر آن بر سایر کشورها را با استفاده از مدل تعادل عمومی تحت دو سناریو بررسی کرده که نتایج آن در جداول شماره (۱) و (۲) ارائه شده است. براساس این گزارش، در سناریوی اول که تعرفه های ترامپ با اقدامات تلافی جویانه سایر کشورها مواجه

نیون وینچستر، استاد اقتصاد دانشگاه صنعتی اوکلند، تأثیرات سیاست های تجاری بالقوه و تعرفه های «روز آزادی» دونالد ترامپ و نحوه تأثیر آن بر سایر کشورها را با استفاده از مدل تعادل عمومی تحت دو سناریو بررسی کرده که نتایج آن در جداول شماره (۱) و (۲) ارائه شده است. براساس این گزارش، در سناریوی اول که تعرفه های ترامپ با اقدامات تلافی جویانه سایر کشورها مواجه

این قاعده معروف را تأیید می‌کند که جنگ های تجاری اقتصاد جهانی را کوچک می‌کند.

در سناریوی دوم، مدل سازی به تصویر می‌کشد که اگر سایر کشورها به تعرفه های ایالات متحده واکنش نشان ندهند چه اتفاقی می‌افتد. تغییرات تولید ناخالص داخلی کشورهای منتخب در جدول شماره (۲) ارائه شده است. در این سناریو، کشورهایی که با تعرفه‌های نسبتاً بالایی از سوی ایالات متحده روبرو هستند و بخش زیادی از صادرات خود را به ایالات متحده ارسال می‌کنند، بیشترین کاهش متناسب در تولید ناخالص داخلی را تجربه می‌کنند. این کشورها عبارتند از کانادا، مکزیک، ویتنام، تایلند، تایوان، سوئیس، کره جنوبی و چین. کشورهایی که با تعرفه‌های جدید نسبتاً پایین مواجه هستند، افزایش در تولید ناخالص داخلی را تجربه می‌کنند. بریتانیا بیشترین افزایش در تولید ناخالص داخلی را تجربه می‌کند. تعرفه ها تولید ناخالص داخلی

شود، تولید ناخالص داخلی ایالات متحده ۴۳۸/۴ میلیارد دلار (۱/۴۵٪) کاهش خواهد یافت. تولید ناخالص داخلی سرانه نیز ۳۴۸۷ دلار در سال کاهش می‌یابد که بیشتر از کاهش هر کشور دیگری است. کاهش تولید ناخالص داخلی در مکزیک (۲/۲۴٪) و کانادا (۱/۶۵٪) بیش از سایر کشورهاست زیرا این کشورها بیش از ۷۵٪ از صادرات خود را به ایالات متحده ارسال می‌کنند. کشورهای دیگری که کاهش نسبتاً زیادی در تولید ناخالص داخلی دارند شامل ویتنام (۰/۹۹٪) و سوئیس (۰/۳۲٪) هستند. در مقابل برخی از کشورها از جنگ تجاری سود می‌برند. معمولاً، اینها با تعرفه‌های نسبتاً پایین ایالات متحده مواجه هستند و در نتیجه تعرفه‌های نسبتاً پایینی نیز بر کالاهای ایالات متحده اعمال می‌کنند. نیوزلند (۰/۲۹٪) و برزیل (۰/۲۸٪) بیشترین افزایش تولید ناخالص داخلی را تجربه می‌کنند. در سطح جهانی، تولید ناخالص داخلی ۵۰۰ میلیارد دلار (۰/۴۳٪) کاهش می‌یابد. این نتیجه،

جدول ۱: تغییر در تولید ناخالص داخلی کشورها بدلیل تعرفه های جدید ترامپ و اقدامات تلافی جویانه سایر کشورها، ارقام به دلار آمریکا

US\$ per household	US\$ billion	Percent	Country/Region
-\$3,487	-\$438.4	%-1.45	US
-\$2,467	-\$38.5	%-1.65	Canada
-\$1,192	-\$40.7	%-2.24	Mexico
-\$818	-\$3.2	%-0.32	Switzerland
-\$196	-\$5.0	%-0.99	Vietnam
-\$172	-\$1.6	%-0.20	Taiwan
-\$110	-\$53.1	%-0.27	China
-\$46	-\$2.5	%-0.06	Japan
-\$28	-\$8.2	%-0.19	India
-\$27	-\$0.5	%-0.09	Thailand
-\$11	-\$0.7	%-0.05	Indonesia
-\$5	-\$0.2	%0.00	United Kingdom
\$53	\$10.4	%0.05	European Union
\$100	\$6.4	%0.28	Brazil
\$134	\$1.4	%0.07	Australia
\$173	\$4.1	%0.21	Korea, Republic of
\$397	\$0.8	%0.29	New Zealand
-\$210	-\$500.2	%-0.43	World

« مکانیسم های جنگ تجاری و تاثیر بر بازار نفت »

جنگ های تجاری از طریق چندین مکانیسم به هم پیوسته قیمت نفت را کاهش می دهند. اول از همه، آنها کل فعالیت اقتصادی و تولید صنعتی را کاهش می دهند. زمانی که کشورها بر کالاهای یکدیگر تعرفه وضع می کنند، فعالیت های تولیدی معمولاً با کوچک شدن بازارهای صادراتی کاهش می یابد و به طور مستقیم مصرف انرژی در کارخانه ها و تأسیسات تولیدی را کاهش می دهد. با تشدید جنگ تجاری بین ایالات متحده و چین، ثبات نفت خام بار دیگر در نوسان است. تحلیلگران هشدار می دهند که رکود در اقتصاد جهان می تواند بر تقاضای نفت خام تأثیر بگذارد و باعث سقوط قیمت جهانی نفت شود. گلدمن ساکس ۴۵ درصد احتمال رکود در ایالات متحده در ۱۲ ماه آینده را پیش بینی کرده و پیش بینی

ایالات متحده را ۱۴۹ میلیارد دلار (۰/۴۹٪) کاهش می دهد زیرا این تعرفه ها هزینه های تولید و قیمت مصرف کننده را در ایالات متحده افزایش می دهد. مجموع تولید ناخالص داخلی برای سایر نقاط جهان به میزان ۱۵۵ میلیارد دلار کاهش می یابد که بیش از دو برابر کاهش مربوطه در زمان تلافی جویانه بود. این نشان می دهد که بقیه جهان می توانند با تلافی خسارات را کاهش دهند. در عین حال، اقدام تلافی جویانه منجر به نتیجه بدتری برای ایالات متحده می شود.

جدول ۲: تغییر در تولید ناخالص داخلی کشورها بدلیل تعرفه های جدید ترامپ بدون اقدامات تلافی جویانه سایر کشورها، ارقام به دلار آمریکا

US\$ per household	US\$ billion	Percent	Country/Region
-\$1,571	-\$24.5	%-1.05	Canada
-\$1,503	-\$5.9	%-0.59	Switzerland
-\$1,188	-\$149.3	%-0.49	US
-\$1,065	-\$36.4	%-2.00	Mexico
-\$580	-\$5.5	%-0.68	Taiwan
-\$480	-\$11.4	%-0.58	Korea, Republic of
-\$282	-\$5.1	%-0.93	Thailand
-\$240	-\$46.9	%-0.23	European Union
-\$196	-\$5.0	%-0.99	Vietnam
-\$195	-\$93.9	%-0.48	China
-\$157	-\$8.5	%-0.19	Japan
-\$42	-\$2.9	%-0.20	Indonesia
\$1	\$0.3	%0.01	India
\$2	\$0.0	%0.00	New Zealand
\$5	\$0.3	%0.01	Brazil
\$109	\$1.1	%0.06	Australia
\$424	\$12.5	%0.34	United Kingdom
-\$128	-\$304.7	%-0.26	World

۲۰۲۶ را حدود ۱ میلیون بشکه در روز و قیمت ها را در سال ۲۰۲۶ به میزان ۷ دلار در هر بشکه کاهش می دهد. این بدان معناست که برنت به طور متوسط ۶۴ دلار در هر بشکه برای سال ۲۰۲۶ است. نوسانات قیمت، نیاز به حفظ سرمایه و عدم اطمینان ناشی از تعرفه ها، بسیاری از پروژه های بالادستی جدید را در معرض خطر تاخیر قرار می دهد.

پویایی نرخ ارز نیز نقش مهمی در تقاضای نفت دارد. شاخص دلار آمریکا در سه ماهه اول ۲۰۲۵ در حدود ۶/۳ درصد تقویت شد. از آنجایی که نفت عمدتاً با دلار آمریکا معامله می شود، این روند نرخ ارز مستقیماً بر قدرت خرید کشورهای واردکننده تأثیر می گذارد. در طول درگیری های تجاری، دلار معمولاً تقویت می شود زیرا سرمایه گذاران به دنبال امنیت دارایی های خود هستند. تقویت ارزش دلار، نفت را برای کشورهایی با ارزهای ضعیف گران تر می کند، تقاضا را بیشتر کاهش می دهد و یک مارپیچ کاهش قیمت را تقویت می کند. دکتر لین چن، اقتصاددان ارشد مؤسسه اقتصاد بین الملل پیترسون، خاطرنشان می کند کاهش قیمت نفت در سال ۲۰۲۵ منعکس کننده الگوهای سال های ۲۰۱۸-۲۰۱۹ است، که در آن افزایش ۱۰ درصدی در تعرفه ها با کاهش ۴/۷ درصدی قیمت برنت مرتبط است. این الگوی تاریخی رابطه ثابت بین جنگ تجاری و تقاضای خام را برجسته می کند.

تحلیل بازار نیز در طول جنگ های تجاری به طور چشمگیری تغییر می کند. سرمایه گذاران معمولاً ریسک گریز می شوند و سرمایه را از کالاهایی مانند نفت به بخش های مطمئنتری مانند اوراق قرضه منتقل می کنند. این گذار به سمت بازارهای امن تر می تواند کاهش قیمت ها را فراتر از آنچه که اصول بنیادین نشان می دهند تشدید کند.

رابطه بین درگیری های تجاری و بازارهای انرژی ریشه های تاریخی عمیقی دارد. قانون تعرفه اسموت هاولی در سال ۱۹۳۰، که عوارض واردات بیش از ۲۰۰۰۰ کالا را افزایش داد، به فروپاشی ویرانگر تجارت جهانی و تولید صنعتی کمک کرد. متعاقباً با کاهش تقاضای جهانی، قیمت نفت بین سال های ۱۹۳۰ و ۱۹۳۱ تقریباً ۶۶ درصد

های قیمت نفت را به سمت پایین اصلاح کرده است. جی پی مورگان نیز هفته گذشته اعلام کرد که احتمال رکود اقتصادی در ایالات متحده و جهان را ۶۰ درصد می بیند.

تعرفه های جدید گسترده ترامپ می تواند تورم را تحریک کند، رشد اقتصادی را کاهش دهد و اختلافات تجاری را تشدید کند و بر قیمت نفت تأثیر بگذارد. قیمت نفت خام برنت در هفته اول آوریل ۲۰۲۵ نزدیک به ۱۵ درصد کاهش یافت و به حدود ۶۳ دلار در هر بشکه رسید. این رقم در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۴ که قیمت هر بشکه بیش از ۹۰ دلار بود، نزدیک به ۳۰ درصد کاهش یافته است. این قیمت بسیار کمتر از قیمت سربه سر برآورد شده در بودجه سالانه عربستان سعودی و اکثر کشورهای دیگر تولیدکننده نفت در خاورمیانه است. با اقدامات ترامپ و اقدامات تلافی جویانه سایر کشورها، بویژه چین، ثبات و قابل پیش بینی بودن تجارت بین المللی تضعیف خواهد شد. چشم انداز کاهشی قیمت نفت خام نشان دهنده نگرانی عمیق از این است که تعرفه های بالا می تواند رشد اقتصادی را کاهش دهد و شاید حتی باعث رکود در ایالات متحده و کشورهایی که با آن تجارت می کنند، شود.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا پیش بینی های خود را برای رشد اقتصاد جهانی کاهش داد و هشدار داد که تعرفه ها می تواند بر قیمت نفت تأثیر بسزایی بگذارد، زیرا پیش بینی های خود برای تقاضای نفت آمریکا و جهان را برای سال های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ کاهش داده است. براساس برآورد آژانس بین المللی انرژی، از ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵ در حدود ۲/۴ میلیون بشکه در روز تقاضای جهانی نفت کاهش داشته که تقریباً ۶۰ درصد از این کاهش به کاهش فعالیت های صنعتی چین مربوط می شود. تحلیلگران بازار معتقدند که این روند نزولی تا زمانی که تنش های تجاری حل نشده باقی بماند، ادامه خواهد داشت.

بر اساس گزارش وودمکنزی، تأثیر اصلی غیرمستقیم تعرفه ها بر بازار نفت از طریق تقاضای ضعیف تر خواهد بود. بر اساس این گزارش، کاهش رشد تولید ناخالص داخلی جهانی ناشی از تعرفه ها، تقاضای نفت برای سال

که صادرات بالایی به امریکا دارند.

- در مقابل برخی از کشورها از جنگ تجاری سود می‌برند. معمولاً، اینها با تعرفه‌های نسبتاً پایین ایالات متحده مواجه هستند و در نتیجه تعرفه‌های نسبتاً پایینی نیز بر کالاهای ایالات متحده اعمال می‌کنند. در سطح جهانی، تولید ناخالص داخلی ۰/۴۳ درصد کاهش می‌یابد. این نتیجه، این قاعده را تأیید می‌کند که جنگ های تجاری اقتصاد جهانی را کوچک می‌کند.

- اداره اطلاعات انرژی آمریکا پیش‌بینی‌های خود را برای رشد اقتصاد جهانی کاهش داد و هشدار داد که تعرفه‌ها می‌تواند بر قیمت نفت تأثیر بسزایی بگذارد، زیرا پیش‌بینی‌های خود برای تقاضای نفت آمریکا و جهان را برای سالهای ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ کاهش داده است.

- چشم انداز کاهشی قیمت نفت خام نیز نشان دهنده نگرانی عمیق از تعرفه های بالا است که می‌تواند رشد اقتصادی را کاهش داده و حتی باعث رکود در ایالات متحده و کشورهایی که با آن تجارت می‌کنند، شود. تحلیلگران بازار معتقدند که روند نزولی تقاضا و قیمت، تا زمانی که تنش های تجاری حل نشده باقی بماند، ادامه خواهد داشت .

- در طول جنگ های تجاری، سرمایه گذاران معمولاً ریسک گریز می‌شوند و سرمایه را از کالاهایی مانند نفت به بخش های مطمئنی مانند اوراق قرضه منتقل می‌کنند. این گذار به سمت بازارهای امن تر می‌تواند کاهش قیمت‌ها را فراتر از آنچه که اصول بنیادین نشان می‌دهند تشدید کند.

- الگوهای تاریخی به طور مداوم ۲۰ تا ۳۰ درصد کاهش قیمت نفت را در طول دوره‌های تشدید جنگ تجاری بزرگ نشان می‌دهد، که بهبود معمولاً مشروط به تصمیم‌گیری تجاری یا تعدیل‌های قابل توجه عرضه است.

- داده های تاریخی نشان می‌دهد که قیمت نفت معمولاً به مدت ۶ تا ۱۸ ماه پس از تشدید جنگ تجاری در رکود باقی می‌ماند و بهبود آن به سه عامل بستگی دارد: حل تنش های تجاری، تعدیل تولید توسط تولیدکنندگان عمده نفت و بازگشت شتاب به رشد اقتصادی.

کاهش یافت. تنش‌های تجاری آمریکا و چین در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ باعث کاهش ۴۲ درصدی قیمت نفت خام WTI بین اکتبر ۲۰۱۸ تا ژانویه ۲۰۱۹ شد. این کاهش علی‌رغم کاهش تولید اوپک رخ داد که نشان‌دهنده مکانیسم قدرتمند تخریب تقاضا در درگیری‌های تجاری است. الگوی تاریخی به طور مداوم ۲۰ تا ۳۰ درصد کاهش قیمت نفت را در طول دوره‌های تشدید جنگ تجاری بزرگ نشان می‌دهد، که بهبود معمولاً مشروط به تصمیم‌گیری تجاری یا تعدیل‌های قابل توجه عرضه است.

داده های تاریخی نشان می‌دهد که قیمت نفت معمولاً به مدت ۶ تا ۱۸ ماه پس از تشدید جنگ تجاری در رکود باقی می‌ماند و بهبود آن به سه عامل بستگی دارد: حل تنش های تجاری، تعدیل تولید توسط تولیدکنندگان عمده نفت و بازگشت شتاب رشد اقتصادی. کاهش قیمت نفت در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ تقریباً ۱۴ ماه طول کشید تا دوباره به سطوح قبلی بازگردد، که بهبود عمدتاً ناشی از نظم و انضباط تولید اوپک پلاس بود تا تصمیم‌گیری تجاری. دکتر مارتین فلدشتاین از دانشگاه هاروارد هشدار می‌دهد بر خلاف چرخه های قبلی کالاهای، رکود فعلی قیمت نفت شامل تغییرات اساسی در معماری تجارت جهانی است که می‌تواند جدول زمانی بهبود را فراتر از هنجارهای تاریخی گسترش دهد.

« جمع بندی

- اجماع نظر اقتصاددانان این است که تعرفه‌های گسترده ترامپ اگر برای مدت طولانی برقرار بمانند، رشد اقتصاد جهانی را کاهش داده و احتمال رکود را افزایش می‌دهند. زیرا این تعرفه‌ها، عدم اطمینان را افزایش داده و تصمیم‌گیری را برای کسب‌وکارها و سرمایه‌گذاران دشوارتر کرده است.

- براساس گزارش دانشگاه اوکلند، اگر تعرفه های ترامپ با اقدامات تلافی جویانه سایر کشورها مواجه شود، تولید ناخالص داخلی ایالات متحده ۱/۴۵ درصد کاهش خواهد یافت. پس از آن بیشترین کاهش در تولید ناخالص داخلی متعلق به کشورهایی خواهد بود

نوسانات تقاضای گاز در اروپا و نقش افزایش ظرفیت واردات الان‌جی و ذخیره‌سازی زیرزمینی در برون رفت از این بحران

مقدمه: اروپا الکسی چیمه

معنای دونکلفلوت شدند. این پدیده به‌طور همزمان در چندین کشور اروپایی که بیشتر آن‌ها نیز هوای نسبتاً سردی را تجربه کردند، رخ داد. از ۳ تا ۱۶ نوامبر، افزایش ناگهانی تقاضای گاز باعث مصرف ۴/۵ میلیارد مترمکعب گاز از ذخیره‌سازی شد (شکل ۱) که کاهشی قابل توجه برای این زمان از فصل زمستان بود. در ادامه ماه، گاز بیشتری از ذخیره‌سازی خارج شد (۵/۹ میلیارد مترمکعب) که عمدتاً به دلیل تقاضا برای گرمایش بود، اگرچه ۲/۵ میلیارد مترمکعب از این گاز به دلیل کاهش تولید باد بود که سهم گاز را در سبد تولید برق در دوره ۲۵ تا ۳۰ نوامبر بالا نگه داشت.

در ژانویه، کاهش دما و کاهش تولید برق بادی که دو بار در فاصله چند روز رخ داد، همزمان با تقاضای بالای گاز و برق برای گرمایش در میانه زمستان، باعث ایجاد یک افزایش ناگهانی در تقاضای گاز شد. این اتفاق تحت عنوان پدیده دونکلفلوت به تیتراخبار تبدیل نشد، اما باعث شد تنها در ۱۳ روز از ۶ تا ۱۹ ژانویه، تقاضا برای گاز ذخیره‌شده حدود ۱۰ میلیارد مترمکعب افزایش یابد (شکل ۱) که حدود ۱۰ درصد از ظرفیت ذخیره‌سازی زیرزمینی در اتحادیه اروپا را تشکیل می‌دهد.

ترکیب دونکلفلوت و سرمای هوا می‌تواند بر قیمت‌های گاز تأثیر بگذارد، اما در ژانویه هیچ همبستگی واضحی بین تقاضای گاز و قیمت‌ها وجود نداشت، در حالی که این همبستگی در نوامبر زمانی که بازار به‌طور کلی در وضعیت سخت عرضه قرار داشت، بهتر بود.

علیرغم اینکه سطح کلی تقاضا نسبت به استانداردهای تاریخی پایین باقی مانده است، باید انتظار داشت که اوج‌های کوتاه‌مدت تقاضای گاز از نظر تعداد و شدت افزایش یابد. با توجه به انعطاف‌پذیری محدود کوتاه‌مدت در سمت تقاضا (فعلاً این وضعیت در آینده بهبود خواهد یافت)، عرضه گاز انعطاف‌پذیر و سریع‌الوصول به‌طور فزاینده‌ای برای تعادل در اروپا حیاتی خواهد بود.

۱. طرح مسئله

دونکلفلوت^۱ که به معنای لغوی "آرامش تاریک" است، یک اصطلاح آلمانی است که در صنعت انرژی برای توصیف شرایط آب‌وهوایی به‌کار می‌رود که در آن کاهش تابش خورشید و قدرت باد باعث می‌شود انرژی کمی یا هیچ انرژی‌ای از منابع انرژی تجدیدپذیر تولید نشود. با رشد سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در سبد برق اروپا، این دوره‌ها منجر به افزایش نوسانات تقاضای گاز و تأثیرگذاری بر قیمت‌ها (خصوصاً در زمان‌هایی که بازار با کمبود مواجه است) بوده است، زیرا نیروگاه‌های گازی برای پر کردن این شکاف مقطعی به‌کار گرفته می‌شوند، حتی اگر کل تقاضای گاز در بخش تولید برق همچنان با توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر کاهش یابد.

۲. تحلیل و ارزیابی

تقاضای گاز در اروپا از الگوی فصلی خاصی برخوردار است و افزایش ناگهانی و کوتاه‌مدت تقاضا در زمستان امری طبیعی است اما رشد تولید انرژی باد لایه دیگری از عدم قطعیت را به همراه آورده است که باعث ایجاد اوج‌های بیشتری در تقاضای گاز می‌شود که اندازه و مدت آن‌ها پیش‌بینی‌پذیر نیست.

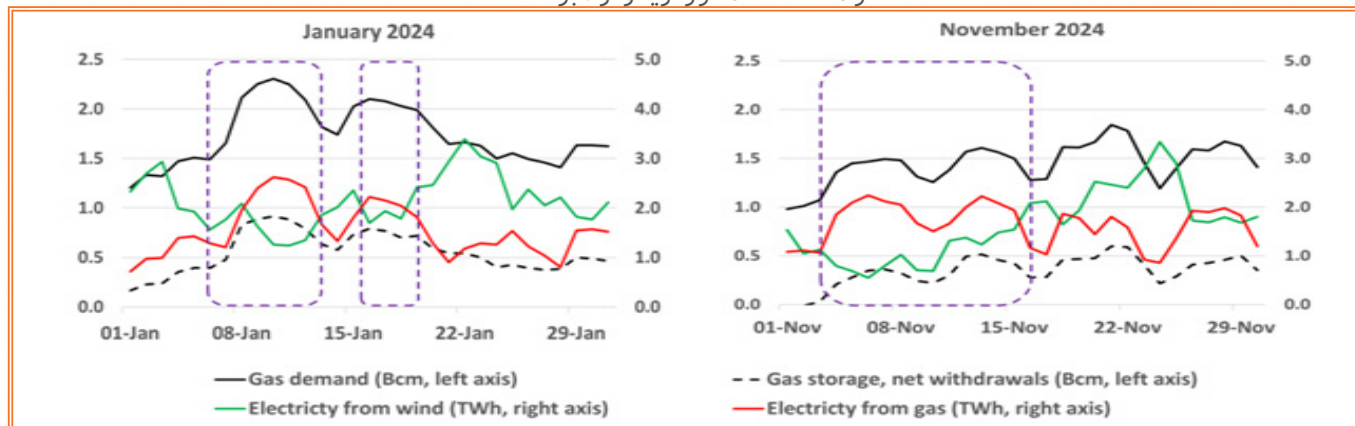
در سال ۲۰۲۴، چندین دوره از کمبود دسترسی به انرژی‌های تجدیدپذیر، یا همان دونکلفلوت، رخ داد که بیشتر آن‌ها مورد توجه قرار نگرفتند و به تیتراخبار بازار تبدیل نشدند. با این حال، این دوره‌ها زمانی که بازار در وضعیت فشرده قرار دارد، توجه بیشتری را به خود جلب می‌کنند، مثلاً در زمان‌های سردی هوا که تقاضای گاز و برق برای گرمایش را افزایش می‌دهد.

بسیاری از مردم در نوامبر (زمانی که تولید برق کم از باد و خورشید) برای چندین روز در آلمان حاکم بود (متوجه

1. Dunkelflaute

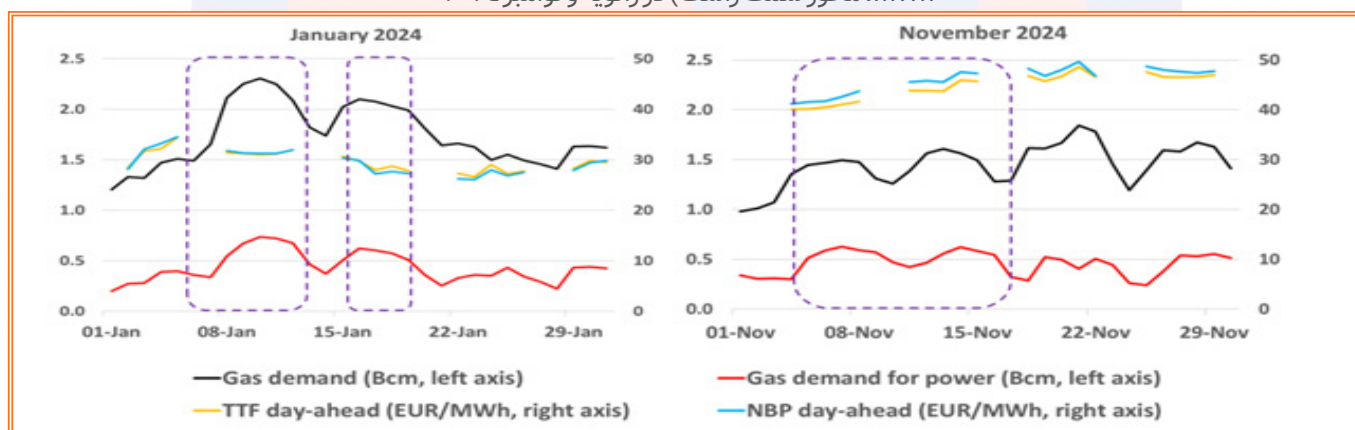

شکل ۱: تقاضای روزانه گاز و برداشت خالص ذخیره سازی (Bcm/d، محور چپ) در مقابل تولید برق از باد و گاز (TWh/d، محور سمت راست) در ژانویه و نوامبر ۲۰۲۴

Source :A. Honoré (OIES). Data on gas demand calculated by this author using raw data from various sources,

شکل ۲: تقاضای روزانه گاز (Bcm/d، محور چپ) در مقابل قیمت های روزانه TTF و NBP در روز آینده (نقطه میانی) (EUR/MWh، محور سمت راست) در ژانویه و نوامبر ۲۰۲۴

Source :A. Honoré (OIES). Data on gas demand calculated by this author using raw data from various sources

حدود ۱,۲۰۰ میلیون مترمکعب در روز در ۱ ژانویه به بیش از ۲,۱۰۰ میلیون مترمکعب در روز در ۱۱ ژانویه افزایش و سپس تا ۲۷ ژانویه به ۱,۴۰۰ میلیون مترمکعب در روز کاهش یابد. به طور مشابه، در نوامبر، عرضه از ۹۷۹ میلیون مترمکعب در روز در ۱ نوامبر به اوج ۱,۷۰۰ میلیون مترمکعب در روز در ۲۱ نوامبر افزایش و سپس تا ۲۴ نوامبر به ۱,۲۵۸ میلیون مترمکعب در روز کاهش یافت. یک سوال کلیدی برای طرف عرضه در اروپا این است که این انعطاف پذیری کجا قرار دارد. همانطور که شکل ۴ و شکل ۵ برای ماه های ژانویه و نوامبر ۲۰۲۴ نشان داده شده، انعطاف پذیری در برداشت از تأسیسات ذخیره سازی

سیستم تأمین گاز اروپا^۱ - هم از نظر زیرساخت های فیزیکی و هم بازار معاملاتی - طی چند دهه گذشته توسعه یافته است تا بتواند با تغییرات فصلی و روزانه تقاضا تطبیق یابد. اما در شرایطی که تقاضای گاز نوسانی تر و نسبتاً بی کشش شده است، نیاز به عرضه ای وجود دارد که هم در سطح فصلی و هم روزانه انعطاف پذیر باشد. همان طور که در شکل ۳ مشاهده می شود، تنها در سال ۲۰۲۴، کل عرضه گاز اروپا از پیک فصلی ۲,۱۲۴ میلیون مترمکعب در روز در ۱۱ ژانویه به کمترین میزان ۴۹۹ میلیون مترمکعب در روز در ۲۵ اوت کاهش یافت. نوسانات کوتاه مدت در ژانویه ۲۰۲۴ باعث شد عرضه از

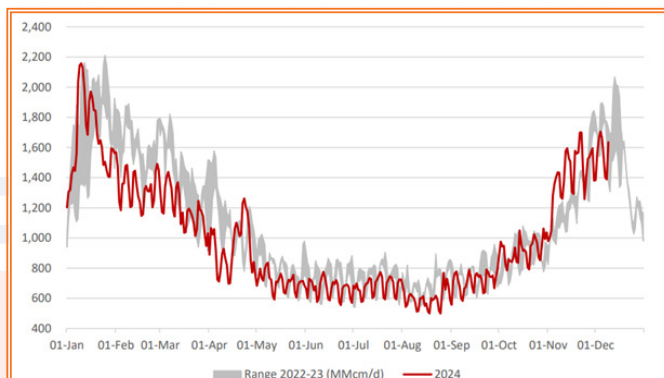
۱. عرضه به عنوان ترکیبی از تولید، واردات خط لوله، ارسال گاز از پایانه های گازی سازی مجدد LNG و برداشت خالص از ذخایر، منهای صادرات مجدد فیزیکی از طریق خط لوله به اوکراین و مراکش محاسبه می شود. عرضه کل مصرف ضمنی است.

نوسانات تقاضای گاز در اروپا و نقش افزایش ظرفیت واردات ال ان جی و ذخیره‌سازی زیرزمینی در برون رفت از این بحران

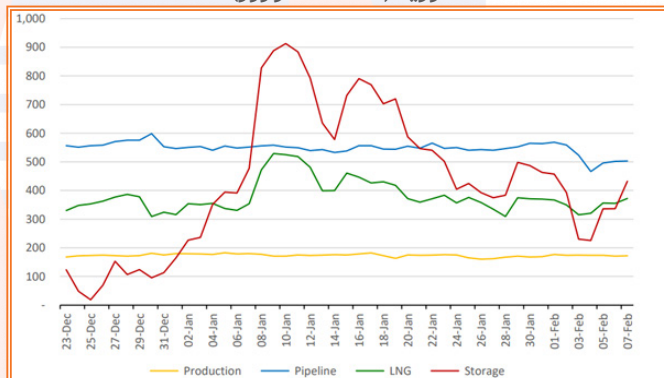
تقاضا، نشان‌دهنده فقدان انعطاف‌پذیری در عرضه گاز از طریق خط لوله است. در طول زمستان، متوسط عرضه ماهانه از طریق خط لوله از نروژ در سطوح بالایی در حدود ۳۴۵ تا ۳۵۵ میلیون مترمکعب در روز جریان دارد که نزدیک به حداکثر ظرفیت نروژ برای تولید، فرآوری و صادرات گاز از طریق خط لوله است. به طور مشابه، عرضه از آذربایجان با ظرفیت ۳۴ میلیون مترمکعب در روز خط لوله ترانس آدریاتیک (TAP) محدود شده است. عرضه گاز از طریق خط لوله از شمال آفریقا عمدتاً از الجزایر به اسپانیا و ایتالیا صورت می‌گیرد، در حالی که حجم بسیار کمی (حدود ۲ تا ۷ میلیون مترمکعب در روز) از لیبی به ایتالیا جریان می‌یابد. عرضه گاز از طریق خط لوله الجزایر به اسپانیا به دلیل ظرفیت خط لوله مدگار محدود شده است و معمولاً در محدوده ۲۱ تا ۳۱ میلیون مترمکعب در روز قرار دارد. عرضه گاز از طریق خط لوله الجزایر به ایتالیا در دو سال گذشته میانگین ماهانه‌ای بین ۴۲ تا ۷۲ میلیون مترمکعب در روز داشته است، اگرچه جریان روزانه گاهی به ظرفیت کامل خط لوله ترانس مد (۸۵ میلیون مترمکعب در روز) رسیده است. عرضه گاز از طریق خط لوله از الجزایر تا حدی انعطاف‌پذیر است و با محدوده درخواست‌های مجاز برای خریداران ایتالیایی تحت قراردادهای بلندمدت با سوناپراک هماهنگ است، اما همچنین توسط نیاز سوناپراک به انجام تعهدات داخلی و صادرات LNG محدود می‌شود که می‌تواند حجم گاز قابل عرضه به بازار تک محموله را علاوه بر قراردادهای بلندمدت محدود کند.

بزرگ‌ترین کاهش انعطاف‌پذیری در عرضه گاز از طریق خط لوله به اروپا در سه سال گذشته، قطع عرضه از سوی روسیه بوده است. پیش از بحران میان روسیه و اوکراین در فوریه ۲۰۲۲، شرکت گازپروم توانایی ارائه انعطاف‌پذیری قابل توجهی را داشت که این امر از دو طریق امکان‌پذیر بود: الف) دامنه‌ای از انتخاب‌های عرضه روزانه مجاز در چارچوب قراردادهای بلندمدت آن. ب) توانایی عرضه مقادیر اضافی در بازار تک محموله از طریق شرکت‌های تابعه خود که در مراکز تجاری اروپا فعالیت داشتند (مانند گازپروم آلمانیا و گازپروم مارکتینگ اند تریدینگ) و همچنین از طریق فروش‌های اضافی در پلتفرم فروش الکترونیکی خود. گازپروم هم

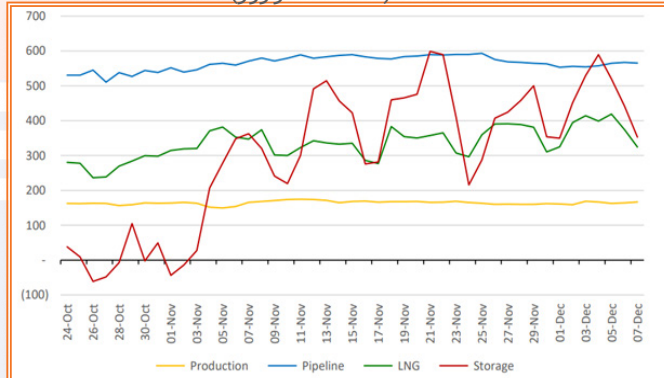
شکل ۳: کل عرضه گاز روزانه اروپا (MMcm در روز)

شکل ۴: کل عرضه روزانه گاز اروپا بر اساس منبع در ۲۳ دسامبر تا ۲۴ فوریه (MMcm در روز)

شکل ۵: کل عرضه روزانه گاز اروپا بر اساس منبع در اکتبر تا دسامبر ۲۰۲۴ (MMcm در روز)

زیرزمینی گاز و ارسال گاز از پایانه‌های گازی‌سازی مجدد LNG قرار دارد. در مقابل، انعطاف‌پذیری ناشی از واردات از طریق خط لوله و تولید داخلی گاز در اروپا محدود است. نبود پاسخ نسبی واردات گاز از طریق خط لوله به افزایش

است. به عنوان مثال، یک کشتی LNG در میانه اقیانوس اطلس یا نیمه راه ساحل غربی آفریقا در مسیر از ایالات متحده به آسیا، در صورت فروش مجدد و تغییر مسیر، ممکن است هنوز یک هفته طول بکشد تا به اروپا برسد. فراتر از دسترسی به محموله های LNG (هم از نظر فیزیکی و هم از نظر شرایط تجاری^۲)، ظرفیت تخلیه محموله ها در پایانه های گازی سازی مجدد توسط تعداد اسکله ها و ظرفیت تخلیه ساعتی پایانه تعیین می شود. اما در تابستان ۲۰۲۲، پایانه های گازی سازی مجدد LNG در شمال فرانسه، بلژیک و هلند در بحبوحه کاهش عرضه گاز خط لوله روسیه از طریق نورد استریم، در حداکثر ظرفیت خود کار می کردند. افزودن ظرفیت جدید گازی سازی مجدد LNG در این منطقه (و ایجاد تعادل مجدد در بازار منطقه ای) این محدودیت را کاهش داده است. در اوت ۲۰۲۲، ظرفیت واردات LNG اروپا ۲۱۰ میلیارد مترمکعب در سال (۱۷/۵ میلیارد مترمکعب در ماه) بود که تا ژانویه ۲۰۲۴ به ۲۵۴ میلیارد مترمکعب در سال (۲۱/۱ میلیارد مترمکعب در ماه) افزایش یافت و پیش بینی می شود تا پایان سال ۲۰۲۶ به ۲۹۸ میلیارد مترمکعب در سال (حدود ۲۵ میلیارد مترمکعب در ماه) برسد. اگرچه بخشی از این توسعه در پایانه های خشکی انجام شده است (به عنوان مثال، یک مخزن ذخیره سازی جدید ۱۹۰،۰۰۰ مترمکعبی در جزیره گرین^۳ در بریتانیا)، اما بیشتر رشد بین سال های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۴ ناشی از افزودن ده واحد FSRU جدید بوده است و چهار واحد دیگر نیز برای آلمان و ایتالیا در سال ۲۰۲۵ برنامه ریزی شده اند. هنگامی که محموله ها به مقصد رسیدند، ظرفیت ذخیره سازی LNG در مخازن پایانه های گازی سازی مجدد و سپس عرضه آن به بازار از طریق تنظیم کنترل شده انعطاف پذیری عرضه را افزایش می دهد. پایانه های بزرگ گازی سازی مجدد در خشکی معمولاً ظرفیت ذخیره سازی بین ۳۲۰،۰۰۰ تا ۱،۰۰۰،۰۰۰ مترمکعب LNG دارند و ظرفیت تحویل روزانه قابل توجهی نیز ارائه می دهند. در مقابل، واحدهای FSRU ها تقریباً به اندازه یک محموله LNG

ظرفیت عرضه (از تولید گاز خود) و هم ظرفیت صادرات از طریق خط لوله برای ارائه این حجم اضافی را همانطور که در سال ۲۰۱۹، زمانی که صادرات گاز از طریق خط لوله روسیه به اوج خود رسید را داشت.

تولید گاز در اروپا انعطاف پذیری قابل توجهی در عرضه روزانه ندارد و پایان تولید از میدان گروینگن در هلند (پس از چند سال کاهش تدریجی) تنها منبع قابل توجه نوسانات فصلی در تولید گاز در اتحادیه اروپا را حذف کرده است. در بریتانیا، تولید گاز نوسانات فصلی ندارد، اما در اواخر بهار یا اوایل تابستان به دلیل تعمیر و نگهداری کاهش می یابد.

با کاهش عرضه گاز از طریق خط لوله روسیه به اروپا در سال ۲۰۲۲، خالص واردات LNG به سطح بی سابقه ای افزایش یافت. واردات طی دوره ۲۰۱۷-۲۰۱۸ از ۵۰ تا ۵۳ میلیارد مترمکعب در سال - به ۸۳ تا ۱۰۱ میلیارد مترمکعب در سال طی دوره ۲۰۲۱-۲۰۱۹ افزایش یافته است، واردات به طور چشمگیری به ۱۴۴-۱۴۳ میلیارد مترمکعب در دوره ۲۰۲۲-۲۰۲۳ افزایش یافته است. این واردات در سال ۲۰۲۴ تا حدی کاهش یافت. انعطاف پذیری عرضه LNG به عوامل متعددی بستگی دارد.

در سطح کلان، اروپا از وجود یک بازار بزرگ، نقد شونده و جهانی LNG بهره می برد. به ویژه، اروپا از افزایش عرضه انعطاف پذیر LNG ایالات متحده سود برده است. در یازده ماه اول سال ۲۰۲۴، ایالات متحده منبع ۴۶ درصد از واردات LNG اروپا بود که بیشترین سهم را در بین هر تامین کننده واحدی داشت.

با این حال، محدودیت هایی نیز برای انعطاف پذیری این عرضه وجود دارد. اولین محدودیت، مدت زمان رسیدن محموله های LNG است، حتی زمانی که مقصد تحویل در زمان بارگیری محموله تأیید شده باشد. به عنوان مثال، در نوامبر-دسامبر ۲۰۲۴، سریع ترین سفر یک کشتی LNG از ایالات متحده به اروپا ۱۱ روز طول کشید، اما بیشتر تحویل ها در این مسیر ۱۲ تا ۱۶ روز زمان برد. دومین محدودیت، دسترسی به تک محموله ها در زمان افزایش تقاضا و زمان مورد نیاز برای رسیدن این محموله ها

1. liquid

2. trading terms

3. Grain

در روز) است. این عرضه روزانه نه تنها حدود ۲/۵ برابر بیشتر از عرضه روزانه تمام پایانه‌های گازی سازی مجدد LNG در اتحادیه اروپا است، بلکه می‌تواند برای دوره‌های طولانی‌تری نیز حفظ شود و بنابراین مکمل «سریع» عرضه از پایانه‌های گازی سازی مجدد LNG (که مخازن ذخیره‌سازی آن‌ها به‌طور مداوم پر می‌شوند) در زمان‌های افزایش تقاضا است.

همچنین شایان ذکر است که ظرفیت گازی سازی مجدد LNG و ظرفیت ذخیره‌سازی زیرزمینی به‌طور نابرابر در بازار اروپا توزیع شده‌اند. به‌عنوان مثال، از ۷,۷۴۰ گیگاوات‌ساعت در روز ظرفیت تحویل LNG در اتحادیه اروپا، اسپانیا (۲۷/۵ درصد) و فرانسه (۱۹/۱ درصد) مجموعاً ۴۶/۶ درصد از کل را تشکیل می‌دهند. بلژیک، آلمان، ایتالیا و هلند نیز ۳۷/۵ درصد دیگر را به خود اختصاص داده‌اند، به این معنی که ۸۴ درصد از ظرفیت تحویل LNG در اتحادیه اروپا در شش کشور عضو متمرکز شده است. به‌طور مشابه، از ۲۰,۰۰۰ گیگاوات‌ساعت در روز ظرفیت ذخیره‌سازی زیرزمینی گاز، آلمان (۳۴ درصد)، فرانسه (۱۲/۵ درصد)، ایتالیا (۱۴/۶ درصد) و هلند (۱۳/۸ درصد) مجموعاً ۷۵ درصد از ظرفیت برداشت روزانه ذخیره‌سازی در اتحادیه اروپا را تشکیل می‌دهند.

در حالی که برخی از بازارهای اروپا به ظرفیت قابل توجهی برای تحویل LNG و برداشت از ذخیره‌سازی دسترسی دارند (آلمان، فرانسه، هلند و ایتالیا)، برخی دیگر از بازارهای اروپا تعادل به سمت تحویل LNG متمایل است (بلژیک، یونان، لیتوانی و بریتانیا) و در برخی دیگر ذخیره‌سازی منبع اصلی انعطاف‌پذیری است (اتریش، مجارستان، جمهوری چک، اسلواکی و لتونی). بنابراین، ذخیره‌سازی و تحویل LNG هم از نظر مشخصات عملیاتی و هم از نظر گستردگی جغرافیایی در کل بازار اروپا مکمل یکدیگر هستند.

ارزش انعطاف‌پذیری سمت عرضه از طریق تحویل LNG و برداشت از ذخیره‌سازی در ژانویه و نوامبر ۲۰۲۴ نشان داده شد، همان‌طور که در شکل‌های ۴ و ۵ مشاهده می‌شود. در ژانویه ۲۰۲۴، برداشت خالص روزانه از ذخیره‌سازی از میانگین ۳۸۰ میلیون مترمکعب در روز در ۴ تا ۶ ژانویه به میانگین ۸۹۵ میلیون مترمکعب در روز در

(حدود ۱۷۰,۰۰۰ تا ۱۷۴,۰۰۰ مترمکعب) هستند. بنابراین، FSRUها ظرفیت ذخیره‌سازی و عرضه کمتری و در نتیجه انعطاف‌پذیری کمتری نسبت به پایانه‌های بزرگ خشکی دارند.

بر اساس گزارش Gas Infrastructure Europe، اتحادیه اروپا ظرفیت ارسال کمی کمتر از ۷۰۰ میلیون مترمکعب در روز را از طریق ۲۸ پایانه گازی سازی مجدد LNG خود دارد که این میزان بیشتر از مجموع ظرفیت نیروژ، الجزایر و لیبی برای عرضه گاز از طریق خط لوله به همان بازار است. این ۷۰۰ میلیون مترمکعب در روز معادل ۸ روز عرضه از ذخایر کامل در ظرفیت ذخیره‌سازی گاز طبیعی ۵/۶ میلیارد مترمکعبی پایانه‌های گازی سازی مجدد LNG است. با این حال، کل موجودی در هر روز خاص در ۱۲ ماه گذشته در محدوده ۲/۴ تا ۳/۶ میلیارد مترمکعب بوده است، که معادل ۴ روز حداکثر تحویل است.

علاوه بر این، بریتانیا حدود ۱/۲۵ میلیارد مترمکعب ظرفیت ذخیره‌سازی گاز طبیعی در Milford Haven (محل پایانه‌های South Hook و Dragon) و جزیره گرین دارد که ظرفیت ذخیره‌سازی LNG اروپا را به نزدیکی ۷ میلیارد مترمکعب می‌رساند. این موضوع به‌ویژه برای بریتانیا اهمیت دارد، زیرا ظرفیت ذخیره‌سازی زیرزمینی گاز این کشور محدود است (حدود ۱/۵ میلیارد مترمکعب در Rough و ۱/۵ میلیارد مترمکعب دیگر در تعدادی تأسیسات کوچک و با نرخ تزریق و برداشت بالا) و این مقدار نسبت به اندازه بازار بریتانیا (۶۴ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۲۳) کم است.

در نهایت، ذخیره‌سازی زیرزمینی گاز نقش بسیار مهمی در متعادل کردن تغییرات فصلی قابل توجه در تقاضای گاز اروپا ایفا می‌کند و امکان ذخیره‌سازی گاز وارداتی در تابستان برای مصرف در زمستان را فراهم می‌کند. اتحادیه اروپا و بریتانیا دارای ظرفیت ذخیره‌سازی زیرزمینی حدود ۱۰۸ میلیارد مترمکعب است.

با این حال، برای هدف تحلیل حاضر، توانایی افزایش و کاهش برداشت‌ها در سطح روزانه است که برای حفظ تعادل بازار گاز اروپا بسیار حیاتی است. ظرفیت برداشت روزانه ذخیره‌سازی در اتحادیه اروپا حدود ۲۰,۰۰۰ گیگاوات‌ساعت در روز (۱,۸۴۶ میلیون مترمکعب

می شود (اگرچه ممکن است تصویر در سطح ملی متفاوت باشد). این موضوع به نوبه خود باعث ایجاد اوج هایی در تقاضای گاز می شود که اندازه و مدت آن ها پیش بینی پذیر نیست.

در حالی که بخش برق قبلاً منبع انعطاف پذیری کوتاه مدت تقاضای گاز بود (عمدتاً از طریق سوئیچینگ از زغال سنگ به گاز و بالعکس)، اکنون این وضعیت تغییر کرده است. به عبارت دیگر، مصرف گاز در بخش نیروگاهی نوسان بیشتری پیدا کرده، تا حدی کمتر قابل پیش بینی شده و از همه مهم تر، در مقایسه با چند سال پیش، مقاومت بیشتری در برابر اوج گیری قیمت گاز نشان می دهد.

علاوه بر این، دونکلفلوت معمولاً در دمای سردتر اروپا رخ می دهد، زمانی که نیاز به گرمایش فضا افزایش می یابد. این عامل به عنوان دومین محرک همزمان تقاضای گاز عمل کرده و باعث تشدید اوج تقاضای گاز می شود.

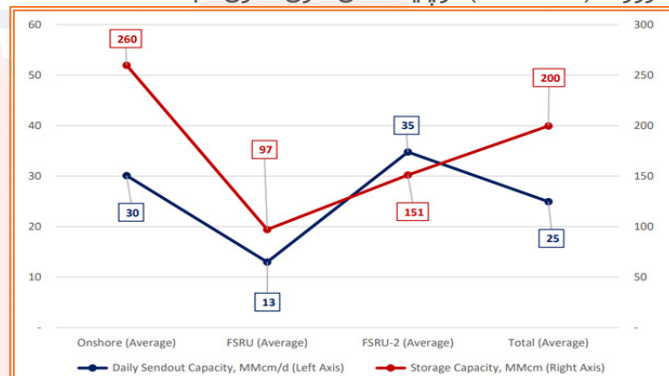
با کاهش انعطاف پذیری در سمت تقاضا (به ویژه در بخش برق)، بازار اروپا نیاز به افزایش انعطاف پذیری در سمت عرضه دارد.

در سمت عرضه، کاهش مداوم تولید گاز در اروپا و از دست دادن نوسانات فصلی در میدان گروینگن به طور خاص، انعطاف پذیری عرضه اروپا را کاهش داده است. این وضعیت با کاهش عرضه گاز روسیه از طریق خط لوله به اروپا از سال ۲۰۲۲ تشدید شده است. این کاهش تا حدی با کاهش کلی تقاضای گاز در اروپا و افزایش عرضه LNG و به ویژه انعطاف پذیری عرضه LNG از نظر تحویل روزانه متغیر، جبران شده است.

همان طور که تجربه ژانویه و نوامبر ۲۰۲۴ نشان داده است، اروپا با استفاده از انعطاف پذیری در عرضه گاز که فراتر از تغییرات فصلی تقاضا باشد توانست با نوسانات روزانه تقاضا مقابله کند. این انعطاف پذیری توسط ظرفیت واردات و گازی سازی مجدد LNG و ظرفیت ذخیره سازی زیرزمینی گاز که به طور هماهنگ کار می کنند، تأمین می شود و در پاسخ به سیگنال های قیمتی که افزایش تقاضا را منعکس می کنند، عمل می کند.

۹ تا ۱۱ ژانویه افزایش یافت. هنگامی که تحویل LNG به برداشت از ذخیره سازی اضافه می شود، عرضه سه روزه از این دو منبع روی هم از ۷۲۰ میلیون مترمکعب در روز در ۴ تا ۶ ژانویه به ۱,۴۲۰ میلیون مترمکعب در روز در ۹ تا ۱۱ ژانویه افزایش یافت. در نوامبر ۲۰۲۴، تحویل LNG از قبل با نوسانات تقاضای روزهای کاری و آخر هفته هماهنگ بود، در حالی که برداشت از ذخیره سازی نیز الگوی مشابهی را دنبال می کرد و همزمان از برداشت خالص ۲۸ میلیون مترمکعب در ۳ نوامبر به ۵۹۰ تا ۶۰۰ میلیون مترمکعب در روز در ۲۱ تا ۲۲ نوامبر افزایش یافت. این توانایی برداشت از ذخیره سازی برای افزایش قابل توجه و پایدار در عرضه، به ویژه در زمستان، به راحتی مکمل تغییرات تقریباً فوری و واکنشی در تحویل روزانه LNG است.

شکل ۶: میانگین ظرفیت ذخیره سازی (MMcm) و ظرفیت ارسال روزانه (MMcm/d) در پایانه های گازی سازی مجدد EU-LNG ۲۷

Source : J. Sharples (OIES). Raw data from Gas Infrastructure Europe Aggregated LNG Storage Inventory (ALSI).

۳. نتیجه گیری

بسیاری از مردم در نوامبر ۲۰۲۴ متوجه معنای دونکلفلوت شدند، زمانی که کاهش تولید برق بادی و خورشیدی برای چندین روز در آلمان ادامه داشت. این پدیده به طور همزمان در چندین کشور اروپایی رخ داد که بیشتر آن ها نیز هوای نسبتاً سردی را تجربه کردند.

با توجه به اینکه تولید برق از گاز همچنان منبع اصلی انعطاف پذیری سیستم برق اروپا است، کاهش تولید برق بادی برای بیش از چند ساعت معمولاً باعث افزایش تقاضا برای نیروگاه های گازسوز در سطح منطقه ای

نظام تجارت و تعرفه جهانی و تأثیرات و پیامدهای جنگ تجاری

سروش پشگلادی

۲. نظام تجارت و تعرفه جهانی پیش از جنگ تعرفه

تجارت بین‌المللی هزاران سال است که بخشی از تمدن بشری بوده و مسیرهای اولیه‌ای چون جاده ابریشم، نقشی حیاتی در پیوند دادن فرهنگ‌ها و اقتصادهای گوناگون ایفا کرده‌اند. با این حال، شکل‌گیری نظام نوین تجارت جهانی، به‌ویژه در حوزه تعرفه‌ها، به دوران پس از جنگ جهانی دوم بازمی‌گردد. ویرانی‌های گسترده جنگ، نیاز به ایجاد نظامی نوین اقتصادی برای تحکیم صلح و رفاه را آشکار ساخت. در چنین بستری، موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت (GATT) در سال ۱۹۴۷ به رهبری ایالات متحده و بریتانیا با هدف ترویج همکاری چندجانبه و آزادسازی تجارت بنیان نهاده شد. تحت نظارت گات و سپس سازمان تجارت جهانی (WTO) (که در سال ۱۹۹۵ تأسیس شد) میانگین تعرفه‌های جهانی شاهد کاهشی چشمگیر بود و از بیش از ۲۰٪ در سال ۱۹۴۷ به کمتر از ۵٪ پس از سال ۱۹۹۴ رسید. این کاهش به افزایش همبستگی اقتصادی جهانی یاری رساند. طبق قوانین سازمان تجارت جهانی، تعرفه‌ها عموماً باید در چارچوب «نرخ‌های تثبیت‌شده» (bound rates) مورد توافق اعضا باقی بمانند و برای اعمال استثنائاتی چون عوارض ضد دامپینگ، پیروی از رویه‌های مشخصی الزامی است. همگام با تلاش‌های چندجانبه، تعداد موافقت‌نامه‌های تجاری ترجیحی (PTA) دوجانبه و منطقه‌ای نیز افزایش یافت و از حدود ۵۰ مورد در اوایل دهه ۱۹۹۰ به نزدیک ۳۰۰ مورد تا سال ۲۰۱۹ رسید؛ هدف از این موافقت‌نامه‌ها، دستیابی به یکپارچگی عمیق‌تر میان گروه‌های مشخصی از کشورها بود. (موافقت‌نامه‌های تجارت ترجیحی (PTA) توافقاتی بین دو یا چند کشور است که در آنها تعرفه‌های وضع شده بر کالاهای تولید شده در کشورهای عضو، کمتر از تعرفه‌های وضع شده

۱. مقدمه

یکی از اولین اقدامات دولت جدید ایالات متحده، اعمال تعرفه بر واردات از شرکای تجاری در ماه‌های ابتدایی سال ۲۰۲۵ است. این اقدام پیامدهای بسیار گسترده‌ای برای اقتصاد و سیاست در سطح جهانی خواهد گذاشت. جنگ تعرفه به وضعیتی از درگیری اقتصادی اشاره دارد که طی آن، دو یا چند کشور به‌طور متقابل بر کالاهای وارداتی یکدیگر مالیات (تعرفه) وضع می‌کنند. این تشدید سیاست‌های حمایت‌گرایانه معمولاً ریشه در اختلافات بر سر رویه‌های تجاری یا تنش‌های ژئوپلیتیکی گسترده‌تر دارد و به چرخه‌ای از اقدامات تلافی‌جویانه می‌انجامد که می‌تواند تجارت بین‌المللی را به‌طور جدی تحت تأثیر قرار دهد. جنگ تعرفه اخیر، حاکی از آغاز افزایش اصطکاک تجاری عمدتاً میان اقتصادهای بزرگ جهانی نظیر ایالات متحده و چین است که طی آن، تعرفه‌های گوناگونی بر بخش‌های متعدد اعمال شده است. ابعاد و گستردگی این تعرفه‌ها، که طبق گزارش‌ها نرخ آن‌ها تا آوریل ۲۰۲۵ برای ایالات متحده بر کالاهای چینی به ۱۴۵٪ و برای چین بر کالاهای آمریکایی به ۱۲۵٪ رسیده است که از تغییری بنیادین در چشم‌انداز تجارت بین‌المللی حکایت دارد؛ تغییری که روابط تثبیت‌شده و زنجیره‌های تأمین را تحت تأثیر قرار خواهد داد. گزارش حاضر در پی ارائه درکی همه‌جانبه از پیامدهای چندوجهی جنگ تعرفه کنونی می‌باشد. ساختار گزارش با مروری بر نظام تجارت و تعرفه جهانی پیش از تنش‌های اخیر آغاز شده و سپس به بررسی دقیق تعرفه‌های جدید و نحوه اجرای آن‌ها می‌پردازد. تحلیل تأثیر این وضعیت بر الگوهای تجارت جهانی، بازارهای انرژی، ژئوپلیتیک انرژی و بازارهای مالی جهانی در این گزارش مورد توجه قرار گرفته است.

و ۱۰٪ بر واردات آلومینیوم آغاز شد. این اقدام، سرآغاز افزایش تنش‌های تجاری و اقدامات تلافی‌جویانه بود. با روی کار آمدن حزب دموکرات در انتخابات ۲۰۲۰ ایالات متحده برنامه اعمال تعرفه‌ها متوقف شد و جنگ تجاری فروکش نمود اما با پیروزی مجدد جمهوری خواهان در سال ۲۰۲۴ جنگ تجاری بار دیگر قوت گرفت. بازیگران اصلی این کارزار، ایالات متحده و چین بوده‌اند که وارد چرخه‌ای از اقدامات متقابل شده‌اند. گزارش‌ها حاکی از آن است که تا آوریل ۲۰۲۵، تعرفه‌های ایالات متحده بر بسیاری از کالاهای چینی به ۱۴۵٪ افزایش یافته و چین نیز در مقابل، تعرفه‌های ۱۲۵٪ بر کالاهای آمریکایی وضع کرده است. طبق گزارش‌ها، میانگین تعرفه ایالات متحده بر صادرات چین تا سال ۲۰۲۵ به ۴۲ رسیده که نشان‌دهنده افزایش چشمگیر نسبت به دوران پیش از ۲۰۱۸ است. شرکای دیگری چون کانادا، مکزیک و اتحادیه

بر کالاهای تولید شده در کشورهای غیر عضو می‌باشد. تأسیس سازمان تجارت جهانی، بیانگر تعهد به یک نظام چندجانبه قانون‌مند برای ایجاد ثبات و پیش‌بینی‌پذیری بود. با این وجود، حتی پیش از جنگ تعرفه اخیر نیز چالش‌هایی نظیر نابرابری در سطوح تعرفه و گسترش منطقه‌گرایی وجود داشت که از وجود تنش‌های پنهان حکایت می‌کرد. جنگ تعرفه اخیر، چالشی جدی برای این نظام تثبیت‌شده و اصول آن، به شمار می‌آید؛ موضوعی که هم در استدلال‌های منتقدان و هم در پرونده‌های حل اختلاف سازمان تجارت جهانی بازتاب یافته است.

۳. تعرفه‌های جدید و نحوه اجرای آن‌ها

دور اخیر تشدید تعرفه‌ها، مشخصاً با اقدام ایالات متحده در مارس ۲۰۱۸ مبنی بر وضع تعرفه ۲۵٪ بر فولاد

جدول ۱: تعرفه‌های متقابل میان دوبازیگر اصلی تنش تجاری

کشور	نرخ تعرفه	تاریخ اجرا	توضیحات
آمریکا	۱۴۵٪	آوریل ۲۰۲۵	۱۲۵٪ متقابل + ۲۰٪ مرتبط با فنتانیل
چین	۱۲۵٪	۱۲ آوریل ۲۰۲۵	یکسان برای تمام کالاهای آمریکایی

جدول ۲: نرخ‌های تعرفه

کشور	تعرفه آمریکا بر واردات از کشور	تعرفه کشور بر واردات از آمریکا
چین	۱۴۵٪	۱۲۵٪
اتحادیه اروپا	۲۰٪	۳۹٪
تایوان	۳۲٪	۶۴٪
هند	۲۶٪	۵۲٪
کره جنوبی	۳۶٪	۵۰٪
اندونزی	۳۲٪	۶۴٪
بنگلادش	۳۷٪	۷۴٪

چین بخش قابل توجهی از سفارش‌های گوشت خوک خود را لغو کرد.

« انرژی:

اگرچه تعرفه‌های مستقیم بر نفت خام و گاز طبیعی گاهی اعمال نمی‌شد، اما این بخش به‌طور غیرمستقیم؛ از طریق تعرفه بر مواد اولیه (فولاد، آلومینیوم)، تعرفه‌های تلافی‌جویانه بر زغال‌سنگ، LNG و نفت خام صادراتی ایالات متحده، و همچنین افزایش هزینه اجزای مورد نیاز برای انرژی‌های تجدیدپذیر تحت تأثیر قرار گرفت. اجرای این تعرفه‌ها طی یک روند زمانی پیچیده صورت گرفت که از سال ۲۰۱۸ آغاز شد، در طول سال ۲۰۱۹ شدت گرفت و با روی کار آمدن دولت جدید ایالات متحده در حدود سال ۲۰۲۵، شاهد اقدامات بیشتری بود. دولت جدید ایالات متحده در سال ۲۰۲۵ نظام «تعرفه متقابل» را معرفی کرد که هدفش اعمال تعرفه‌های مشابه با تعرفه‌های وضع‌شده توسط شرکای تجاری بود. این نظام شامل تعرفه پایه ۱۰٪ بر اکثر واردات (لازم‌الاجرا از ۵ آوریل ۲۰۲۵) و نرخ‌های بالاتر برای کشورهای خاصی مانند چین می‌شد. کالاهای معینی مانند انرژی، داروها و خودروهای منطبق با توافق USMCA^۱ از این قاعده مستثنی بودند. این رویکرد، که دولت آن را راهکاری برای مقابله با کسری تجاری و رویه‌های ناعادلانه توصیف می‌کرد، به دلیل نقض بالقوه اصل MFN^۲ سازمان تجارت جهانی و تشدید تنش‌ها، با انتقاداتی مواجه شد. طبق این اصل، اگر کشوری امتیاز بازرگانی یا تعرفه‌ای را در مورد یکی از کشورهای عضو اعمال نماید، این امتیاز یا تعرفه می‌بایست در مورد تمام شرکای تجاری عضو سازمان تجارت جهانی تعمیم یابد.

اروپا نیز، اغلب از طریق اقدامات تلافی‌جویانه، درگیر این مناقشه شده‌اند. جدول ۱ تعرفه‌های متقابل میان دو بازیگر اصلی این تنش تجاری را نشان می‌دهد. استدلال اصلی ایالات متحده برای اعمال تعرفه نابرابری نرخ‌های تعرفه متقابل میان ایالات متحده و شرکای تجاری‌اش بود. جدول ۲ نرخ‌های تعرفه را نشان می‌دهد.

چندین بخش به‌طور خاص تحت تأثیر قرار گرفته‌اند:

« فولاد و آلومینیوم:

این بخش‌ها با تعرفه‌های اولیه ایالات متحده (۲۵٪ و ۱۰٪، که مدتی بعد برای کانادا به طور موقت دو برابر و سپس لغو شد و به محصولات مشتقه نیز گسترش یافت) و اقدامات تلافی‌جویانه مواجه شدند. گزارش‌ها نشان می‌دهد این تعرفه‌ها هزینه تهیه تجهیزات لوله‌کشی در صنعت نفت و گاز را افزایش داده است.

« خودرو:

تعرفه‌های وضع‌شده بر خودروها و قطعات باعث افزایش هزینه‌ها شد. کالاهای تولیدی در کانادا و مکزیک که با توافق‌نامه USMCA^۱ سازگار بودند، از این تعرفه‌ها معاف شدند.

« کالاهای مصرفی:

کالاهایی نظیر لوازم الکترونیکی و پوشاک، به‌ویژه کالاهای وارداتی از چین، با تعرفه‌های سنگینی روبرو شدند. البته برخی اقلام الکترونیکی مانند لپ‌تاپ و گوشی‌های هوشمند از این تعرفه‌ها معاف گردیدند.

« کشاورزی:

محصولاتی چون سویا، گوشت خوک، گوشت گاو و الوار با تعرفه‌ها و اقدامات تلافی‌جویانه شدیدی مواجه گشتند.

1. United States–Mexico–Canada Agreement

2. Most Favored Nation

۴. تأثیر بر تجارت جهانی و تعرفه‌ها

امری رایج تبدیل شد که به تضعیف همکاری‌های تجاری و تشویق احتمالی سیاست‌های حمایت‌گرایانه انجامید. در پی اعمال تعرفه‌های متقابل سازمان تجارت جهانی با چالش‌های مهمی روبرو شد. در حالی که کشورهای مانند چین علیه تعرفه‌های ایالات متحده پرونده‌های حل اختلاف تشکیل داده و آن‌ها را ناقض قوانین WTO (مانند اصل MFN و تعهدات مربوط به نرخ‌های تعرفه تثبیت‌شده) دانستند، اما توانایی اجرایی WTO به دلیل اقدامات یک‌جانبه و فلج شدن نظام حل اختلاف (ناشی از عدم فعالیت نهاد استیناف) به شدت تضعیف شد. نظام تعرفه متقابل دولت ایالات متحده نیز از سوی منتقدان، چالشی مستقیم علیه اصل MFN تلقی گردید.

۵. تأثیر بر بخش و بازارهای انرژی

بخش انرژی و بازارهای مرتبط با آن، در پی جنگ تعرفه جاری، تأثیرات قابل توجه و پیچیده‌ای را متحمل شده‌اند. اعلام تعرفه‌ها و تشدید تنش‌های تجاری، مستقیماً به نوسانات شدید قیمت در این بازارها دامن زده است. نگرانی از کاهش رشد اقتصادی یا رکود جهانی ناشی از مناقشات تجاری، اغلب باعث افت فوری قیمت نفت خام شد، چرا که پیش‌بینی‌ها از کاهش تقاضا حکایت داشت. برای مثال، گزارش‌ها نشان‌دهنده کاهش شدید قیمت در حدود ۱۰ آوریل ۲۰۲۵ بود، به طوری که قیمت نفت خام WTI پس از اوج‌گیری جنگ تجاری آمریکا و چین به حدود ۶۰ دلار در هر بشکه سقوط کرد. جدول ۳ واکنش بازارهای نفت و گاز را در اثر اعمال تعرفه‌ها

اعمال تعرفه‌های جدید، تأثیر مشهودی بر حجم تجارت بین‌المللی گذاشته است. گزارش‌ها از کاهش‌هایی حکایت دارند که مستقیماً به تعرفه‌ها و عدم قطعیتی که ایجاد می‌کنند، مربوط می‌شود. به عنوان نمونه، پس از اعلام تعرفه‌ها، کاهش قابل توجهی در رزرو کانتینرهای باری از آسیا به ایالات متحده مشاهده شد و طبق گزارش‌ها، تردد کشتی‌ها از چین به ایالات متحده در آوریل ۲۰۲۵ افت شدیدی داشته است. این امر نشان می‌دهد که کسب‌وکارها به دلیل افزایش هزینه‌ها، حجم محموله‌های خود را کاهش داده یا آن‌ها را لغو کرده‌اند. تعرفه‌ها همچنین موجب «انحراف تجاری» (trade diversion) شده‌اند؛ به این معنی که مسیرهای تجاری تغییر کرده و کشورها برای فرار از عوارض بالاتر، به دنبال تأمین‌کنندگان یا بازارهای جایگزین رفته‌اند. هرچند برخی مناطق در ابتدا از این وضعیت سود بردند (مثلاً کشورهای آسیای جنوب شرقی از تعرفه‌های اولیه میان آمریکا و چین منتفع شدند)، اما گسترش دامنه تعرفه‌ها این الگوها را پیچیده‌تر نموده است. کسب‌وکارها همچنان به متنوع‌سازی زنجیره‌های تأمین خود و کاهش وابستگی به چین ادامه دادند تا ریسک‌ها را مدیریت کنند؛ روندی که به نفع کشورهای چون ویتنام، مکزیک و هند تمام شد. با این حال، این تجدید ساختار اغلب پرهزینه و دشوار است و می‌تواند به چندپارگی نظام تجارت جهانی منجر شود. جنگ تعرفه، ناگزیر روابط بین‌المللی را تیره ساخت. اقدامات تلافی‌جویانه به

جدول ۳: واکنش بازارهای نفت و گاز را در اثر اعمال تعرفه‌ها

تغییر	پس از تعرفه (۹ آوریل)	قبل از تعرفه (۸ آوریل)	شاخص
-۵.۴٪	۵۹.۵۸	۶۲.۸۲	نفت برنت (دلار/بشکه)
-۳.۸٪	۵۹.۵۸	۶۱.۸۴	نفت WTI (دلار/بشکه)
+۱۴.۰٪	۴.۹۰	۴.۳۰	گاز طبیعی هنری هاب (دلار/میلیون BTU)
-۲۱.۰٪	۹.۸	۱۲.۴	صادرات گاز طبیعی آمریکا (میلیارد فوت مکعب در روز)

نشان می‌دهد. این نوسانات نشان‌دهنده ترس از کاهش تقاضا (نفت) و اختلال در زنجیره تأمین (گاز طبیعی) است. کاهش ۲۱٪ صادرات گاز طبیعی آمریکا ناشی از تعرفه ۱۲۵٪ چین است که ۶.۲ میلیارد فوت مکعب در روز از گاز آمریکا را به سمت بازارهای اروپایی هدایت کرده است. در مقابل، انتشار اخباری مبنی بر احتمال توقف موقت تعرفه‌ها، گاه به افزایش‌های کوتاه‌مدت قیمت منجر می‌شد. این نوسانات، فضایی از عدم قطعیت را برای تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان ایجاد نموده است. چین بر نفت خام و LNG وارداتی از آمریکا تعرفه وضع نموده که موجب کاهش چشمگیر صادرات انرژی ایالات متحده به این بازار بزرگ شد. طبق گزارش‌ها، صادرات نفت خام آمریکا به چین تا مارس ۲۰۲۵ نسبت به سال قبل کاهش قابل ملاحظه‌ای داشت. علاوه بر این، تعرفه بر موادی چون فولاد و آلومینیوم (که در ساخت خطوط لوله، دکل‌های حفاری و تأسیسات LNG کاربرد دارند) هزینه‌های تولید و احداث زیرساخت‌ها را برای شرکت‌های نفت و گاز افزایش داد. نظرسنجی‌ها در میان فعالان این صنعت، حاکی از شکایت نسبت به افزایش هزینه تجهیزات ضروری لوله‌کشی به دلیل عوارض فولاد بود. عدم قطعیت کلی اقتصادی بر سرمایه‌گذاری‌ها سایه افکنده و برنامه‌ریزی برای پروژه‌های بلندمدت را در مواجهه با سیاست‌های تجاری غیرقابل‌پیش‌بینی، برای فعالان این حوزه دشوار تر شده است. برخی تحلیلگران بر این باورند که کاهش قیمت نفت، که حاصل جنگ تجاری بوده، به‌ویژه برای تولیدکنندگان نفت شیل آمریکا که هزینه تولید بالاتری دارند، چالش‌برانگیز می‌باشد و می‌تواند نقطه سر به سر تولید آن‌ها را به چالش بکشد. افزایش ذخایر نفت خام در آمریکا نیز فشار بیشتری بر قیمت‌ها وارد می‌کرد.

تجدیدپذیر و سرمایه‌گذاری در این حوزه را کند سازد. صنعت باتری‌سازی ایالات متحده که وابستگی زیادی به باتری‌های LFP چینی دارد، با مشکلات جدی مواجه شده، زیرا یافتن جایگزین برای آن‌ها به آسانی ممکن نیست. از طرفی وضعیت تعرفه‌های پنل خورشیدی نیز پیچیدگی‌های خاصی داشت و شامل عوارض پیشین و مسائل مربوط به دور زدن قوانین می‌شد. هرچند تولید ماژول‌های خورشیدی در آمریکا رشد کرده، اما وابستگی به سلول‌ها و مواد اولیه وارداتی همچنان پابرجا مانده است. هزینه اجزای شبکه برق مانند ترانسفورماتورها، که پیش از این نیز با کمبود عرضه مواجه بودند، به دلیل تعرفه بر مواد اولیه‌ای مانند فولادهای ویژه، در معرض افزایش قرار گرفت.

این تحولات تأثیرات قابل توجهی بر قیمت انرژی برای مصرف‌کنندگان و صنایع داشته است. افزایش هزینه مواد اولیه‌ای چون فولاد و آلومینیوم در زیرساخت‌های انرژی، در کنار تعرفه بر سوخت‌های خاص (مانند زغال‌سنگ یا LNG آمریکا که مشمول تعرفه تلافی‌جویانه شدند) و برخی ادوات و تجهیزات، می‌تواند به افزایش هزینه‌های انرژی منجر شود که در نهایت به مصرف‌کنندگان منتقل می‌گردد. این افزایش هزینه می‌تواند خود را به شکل بالا رفتن قبوض گرمایشی، افزایش قیمت بنزین و افزایش هزینه برق برای خانوارها و کسب‌وکارها نشان دهد. جنگ تعرفه، که برآورد می‌شود تأثیری معادل یک افزایش مالیات قابل توجه بر خانوارها داشته باشد، به فشارهای تورمی گسترده‌تری دامن می‌زند که قدرت خرید انرژی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

۶. پیامدهای ژئوپلیتیک انرژی

جنگ تعرفه‌ها زنجیره‌ای از واکنش‌ها و پیامدها را در پی خواهد داشت که از مرزهای اقتصاد فراتر رفته و ژئوپلیتیک انرژی را نیز به‌طور قابل ملاحظه‌ای تحت تأثیر قرار داده و خواهد داد. وضع تعرفه‌ها و اقدامات تلافی‌جویانه، کشورها را وادار به بازنگری در روابط تجاری انرژی خود خواهد نمود. کشورهایی که هدف اعمال تعرفه‌ها قرار می‌گیرند، ممکن است به دنبال تأمین‌کنندگان یا

از طرفی انرژی‌های تجدیدپذیر به دلیل وابستگی شدید به زنجیره‌های تأمین جهانی، به‌ویژه از مبدأ چین، به‌شدت تحت تأثیر قرار گرفته است به طوری که تعرفه‌ها، هزینه واردات اجزایی مانند پنل‌های خورشیدی، توربین‌های بادی، باتری‌ها، پلی‌سیلیکون را افزایش داده و این آسیب‌پذیری می‌تواند روند اجرای پروژه‌های

به‌شدت تحت تأثیر قرار گرفته است به طوری که تعرفه‌ها، هزینه واردات اجزایی مانند پنل‌های خورشیدی، توربین‌های بادی، باتری‌ها، پلی‌سیلیکون را افزایش داده و این آسیب‌پذیری می‌تواند روند اجرای پروژه‌های

به ابزارهایی در رقابت استراتژیک گسترده‌تر تبدیل می‌شوند. این وضعیت می‌تواند وابستگی‌های انرژی را به یک سلاح تبدیل کرده و بر سرعت و هزینه گذار جهانی به انرژی‌های پاک تأثیر بگذارد.

همچنین بنظر می‌رسد که افزایش عدم قطعیت ژئوپلیتیکی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. جنگ تعرفه، لایه دیگری از پیچیدگی و غیرقابل‌پیش‌بینی بودن را به چشم‌انداز ژئوپلیتیکی جهان می‌افزاید. هرچند این جنگ همیشه عامل مستقیم تنش‌ها نیست، اما اختلافات بنیادین میان قدرت‌های بزرگی چون ایالات متحده و چین می‌تواند به افزایش «ضریب ریسک» در بازارهای انرژی منجر شود، به‌ویژه اگر این اختلافات به مناطقی که برای تولید یا ترانزیت انرژی اهمیت اساسی دارند، سرایت یابد.

۷. تأثیر بر بازارهای مالی جهانی

شاخص‌های بازارهای مالی یکی از بهترین نشانگرهای افکار عمومی و انتظارات اقتصادی می‌باشد و می‌توان با اطمینان گفت که جنگ تعرفه جاری، تأثیرات محسوسی بر بازارهای مالی جهانی داشته و خواهد داشت. بازارهای سهام به اعلام تعرفه‌ها و تشدید تنش‌های تجاری در سال ۲۰۲۵ واکنش شدیدی نشان دادند و دوره‌هایی از نوسانات قابل توجه و افت‌های چشمگیر را تجربه نمودند. این رکودها اغلب بازتاب نگرانی سرمایه‌گذاران از کند شدن رشد اقتصادی و کاهش سودآوری شرکت‌ها در نتیجه مناقشات تجاری است. البته در مواردی نیز امید به کاهش تنش‌ها یا انتشار اخبار مثبت از مذاکرات تجاری، به رونق موقت بازار منجر شده است. اما در مجموع می‌توان گفت که فضای عدم قطعیت، تمایل به سرمایه‌گذاری‌های کلان را کاهش داد. نرخ‌های برابری ارزها نیز از جنگ تعرفه و تنش‌های تجاری مرتبط با آن تأثیر پذیرفته‌اند. دلار آمریکا، که غالباً به عنوان یک ارز امن تلقی می‌شود، دچار نوساناتی شده است؛ گاهی به دلیل انتظار کاهش واردات تقویت شده و گاهی در بحبوحه نگرانی‌ها از تأثیر گسترده‌تر اقتصادی

بازارهای جایگزین بروند که این امر پتانسیل تغییر در جریان‌های تثبیت‌شده انرژی را دارد. به عنوان مثال، تعرفه‌های تلافی‌جویانه چین بر LNG و نفت خام آمریکا، پکن را به جستجوی منابع دیگر سوق داده، در حالی که صادرکنندگان آمریکایی ناچار به یافتن بازارهای جایگزین شده‌اند؛ وضعیتی که می‌تواند بر مسیرهای حمل‌ونقل جهانی و قیمت‌گذاری تأثیر بگذارد. این روند می‌تواند به شکل‌گیری یک بازار انرژی جهانی چندپاره‌تر بینجامد. برخی تحلیل‌ها از احتمال تغییر رویکرد به سمت قراردادهای انرژی دوجانبه یا منطقه‌ای، و کنار گذاشتن چارچوب‌های چندجانبه حکایت دارند. کشورها ممکن است تلاش برای تعمیق روابط با کشورهایی که کمتر درگیر مناقشات تعرفه‌ای هستند را تسریع کنند.

همچنین این روند ها را می‌توان به عنوان چالشی جدی برای اهداف چیرگی انرژی^۱ ایالات متحده تفسیر نمود. دولت‌های آمریکا گاه سیاست «سلطه انرژی» را با هدف بهره‌گیری از تولید فزاینده نفت و گاز کشور دنبال کرده‌اند. اما جنگ تعرفه، موانعی جدی بر سر راه این هدف ایجاد می‌کند. تعرفه‌های تلافی‌جویانه، دسترسی صادرکنندگان انرژی آمریکا به بازارهای مهمی چون چین را محدود می‌سازد و افزایش هزینه مواد ضروری مانند فولاد، مانع تولید داخلی و توسعه زیرساخت‌ها می‌شود. عدم قطعیت عمومی اقتصادی ناشی از اختلافات تجاری نیز می‌تواند سرمایه‌گذاری در بخش انرژی آمریکا را کاهش دهد. برخی فعالان صنعت، این سیاست را عامل ایجاد «هرج‌ومرج» و در تضاد با اهداف حوزه انرژی توصیف کرده‌اند.

یکی دیگر از پیامدهای ژئوپلیتیکی را می‌توان افزایش آسیب‌پذیری زنجیره تأمین و افزایش شدت رقابت استراتژیک در نظر گرفت. جنگ تجاری، آسیب‌پذیری زنجیره‌های تأمین انرژی را آشکار می‌سازد؛ این آسیب‌پذیری نه تنها در مورد سوخت‌های فسیلی، بلکه به‌طور جدی در مورد اجزای انرژی‌های تجدیدپذیر (پنل‌های خورشیدی، باتری‌ها، مواد معدنی حیاتی) نیز صدق می‌کند، حوزه‌ای که چین اغلب در آن موقعیت مسلطی دارد. تعرفه‌ها و کنترل‌های صادراتی

1. Energy dominance

جدول ۴: پیش‌بینی‌های اصلاح‌شده صندوق بین‌المللی پول از تأثیرات کلان اقتصادی این مناقشه

شاخص	برآورد ۲۰۲۴	پیش‌بینی ۲۰۲۵	تغییر	علت اصلی
رشد تولید ناخالص جهانی	۳.۳٪	۲.۸٪	-۰.۵٪	کاهش حجم تجارت
رشد تولید ناخالص آمریکا	۲.۸٪	۱.۸٪	-۱.۰٪	افت تقاضای صادراتی
رشد تولید ناخالص چین	۵.۲٪	۴.۱٪	-۱.۱٪	کاهش سرعت تولید صنعتی
حجم تجارت جهانی	۳.۱٪	-۱.۹٪	-۵.۰٪	افزایش هزینه‌های ناشی از تعرفه‌ها

جهانی آسیب می‌بینند. هرچند برخی صادرکنندگان ممکن است در ابتدا با تصاحب سهم بازاری که کشورهای هدف تعرفه‌ها از دست داده‌اند، منتفع شوند اما روند کلی به سمت حمایت‌گرایی و کندی بالقوه رشد جهانی، برای همه صادرکنندگان ریسک ایجاد می‌کند. مسیرهای تجاری ممکن است تغییر کرده و چالش‌های لجستیکی جدیدی پدید آورند که به‌طور بالقوه به نفع تأمین‌کنندگانی است که از مزیت جغرافیایی برخوردارند. یکی دیگر از فاکتورهای پر اهمیت برای اقتصادهای مبتنی بر انرژی تصمیم‌ها در خصوص سرمایه‌گذاری می‌باشد. عدم قطعیت عمومی می‌تواند سرمایه‌گذاری جهانی در پروژه‌های انرژی را کاهش داده، بر رشد عرضه در آینده تأثیر گذاشته و به‌طور بالقوه چشم‌انداز بلندمدت کشورهای صادرکننده را تحت تأثیر قرار دهد. کشورهای صادرکننده ممکن است ناگزیر به جهت‌یابی در میان اتحادهای ژئوپلیتیکی در حال تغییری شوند که جنگ تجاری پدید آورده است و نیاز به ایجاد توازن در روابط خود با مصرف‌کنندگان عمده‌ای چون ایالات متحده و چین پیدا کنند.

۹. نتیجه‌گیری

در جمع‌بندی می‌توان گفت با فرض تداوم جنگ تعرفه، اختلالی جدی در نظام تثبیت‌شده تجارت بین‌المللی ایجاد خواهد شد و روند آزادسازی تجاری پس از جنگ جهانی دوم را در چندین بخش اساسی معکوس خواهد نمود. البته برخی از کارشناسان معتقدند که پس از

تعرفه‌ها و تغییرات احتمالی در رویکرد سرمایه‌گذاران، تضعیف شده است. سایر ارزها نیز در واکنش به اعلام تعرفه‌ها و تغییر در روابط تجاری، شاهد نوسان بوده‌اند. همچنین قیمت انواع کالاها در بخش‌های انرژی، فلزات و کشاورزی نوسان داشته است. گاهی قیمت‌ها به دلیل نگرانی از کاهش تقاضای جهانی ناشی از مناقشات تجاری و احتمال رکود اقتصادی، کاهش یافته‌اند. در مقابل، تعرفه بر نهاده‌های کلیدی مانند فولاد و آلومینیوم، هزینه تولید را برای صنایع وابسته به این مواد افزایش داده و به‌طور بالقوه قیمت کالاها را در برخی بخش‌ها بالا برده است. جدول ۴ پیش‌بینی‌های اصلاح‌شده صندوق بین‌المللی پول از تأثیرات کلان اقتصادی این مناقشه را نشان می‌دهد.

۸. تأثیر بر کشورهای صادرکننده انرژی

برای کشورهای صادرکننده نفت و گاز که عمدتاً درآمدهای ناشی از تجارت انرژی را بنیان اقتصاد خود قرار داده، پیامدها می‌تواند پیچیده و گوناگون باشد. صادرکنندگان به دلیل نوسان قیمت‌ها ناشی از تنش‌های تجاری و تأثیر آن‌ها بر پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی جهان، با عدم قطعیت مواجه هستند. کاهش قیمت‌ها به دلیل ترس از رکود، به درآمدهای آن‌ها آسیب زده، به‌ویژه برای تولیدکنندگانی که هزینه تولید بالاتری دارند. همچنین کاهش فعالیت اقتصادی جهانی مستقیماً بر تقاضای نفت و گاز تأثیر می‌گذارد. کشورهایی که وابستگی شدیدی به صادرات انرژی دارند، با کاهش تقاضای

به‌طور بالقوه منجر به کاهش دستمزدهای واقعی شده و به‌طور نامناسبی بر خانوارهای کم‌درآمد تأثیر می‌گذارد. از طرفی انتظار می‌رود جنگ تعرفه بر دینامیک قدرت در سطح جهان نیز تأثیرگذار باشد. برخی کارشناسان معتقدند این وضعیت می‌تواند به بازآرایی اتحادها و احتمالاً شکل‌گیری یک نظم اقتصادی جهانی چندپاره‌تر منجر شود که با کاهش احتمالی نفوذ سازمان تجارت جهانی و تغییر در توازن قدرت میان اقتصادهای بزرگ همراه خواهد بود. کشورهای آسیب‌پذیر تلاش‌ها برای متنوع‌سازی تجارت و کاهش وابستگی به بازار آمریکا را شتاب بخشیده‌اند. همچنین پیش‌بینی شده که برخی از صنایع پیامدهای بلندمدتی را تجربه کنند. بخش تولید ممکن است شاهد بازگشت بخشی از تولیدات به داخل کشور باشد و همزمان با افزایش هزینه‌ها به دلیل تعرفه بر کالاهای واسطه‌ای نیز روبرو خواهد شد. صنعت فناوری ممکن است با اختلال در زنجیره‌های تأمین جهانی پیچیده خود و تأثیرات بالقوه بر نوآوری مواجه گردد. بخش کشاورزی احتمالاً شاهد تغییرات بلندمدت در بازارهای صادراتی خواهد بود و بخش انرژی نیز ممکن است تأثیر پایداری بر روند استقرار فناوری‌های انرژی تجدیدپذیر و تقاضا برای سوخت‌های فسیلی را تجربه کند. بسیاری از تحلیل‌های اقتصادی نشان می‌دهند که تأثیر بلندمدت تعرفه‌ها بر رشد تولید ناخالص داخلی اکثر کشورها احتمالاً منفی است و منافع بالقوه برای صنایع داخلی تحت حمایت، کمتر از هزینه‌های اقتصادی کلان ناشی از کاهش تجارت و سرمایه‌گذاری خواهد بود. افزایش پیش‌بینی‌شده تورم ناشی از تعرفه‌ها، نگرانی‌هایی را درباره فرسایش بلندمدت دستمزدهای واقعی و احتمال کاهش سطح رفاه، به‌ویژه برای خانوارهای کم‌درآمد که بخش بیشتری از درآمد خود را صرف کالاهای ضروری می‌کنند، برانگیخته است. همچنین این نگرانی وجود دارد که زنجیره‌های تأمین جهانی دچار چندپارگی شوند، چرا که کسب‌وکارها برای اجتناب از تعرفه‌ها در جهت متنوع‌سازی منابع تأمین خود تلاش خواهند کرد؛ روندی که می‌تواند به کاهش کارایی نظام تجارت جهانی منجر شود. علاوه بر این، اگر اقتصادهای بزرگ به اقدامات تعرفه‌ای یک‌جانبه خارج از چارچوب سازمان تجارت

مذاکرات دو جانبه ایالات متحده و و شرکای کلیدی تجارت اش کشورهای طرف مذاکره حاضر به پذیرش شروط ایالات متحده برای رفع ناترازی تجارتی از طریق واردات بیشتر از مبدا ایالات متحده خواهند شد اما با فرض تداوم جنگ تعرفه‌ای دو جانبه و وضع تعرفه‌های جدید و غالباً سنگین، اقدامات تلافی‌جویانه (به‌ویژه میان ایالات متحده و چین) و تغییرات سیاستی که به‌طور بالقوه با هنجارهای سازمان تجارت جهانی در تضاد هستند، به کاهش حجم تجارت جهانی، تغییر مسیرهای تجارتی، تیرگی روابط بین‌الملل و نوسانات شدید بازار منجر شده است.

بخش انرژی با تأثیرات چندگانه‌ای از جمله تشدید نوسانات قیمت نفت خام و گاز طبیعی ناشی از نگرانی درباره تقاضا و تعرفه‌های تلافی‌جویانه، افزایش هزینه‌های استقرار انرژی‌های تجدیدپذیر به دلیل تعرفه بر قطعات، و اختلالات بالقوه در زنجیره‌های تأمین سوخت‌های فسیلی و انرژی پاک روبرو شده است. این مناقشه همچنین اصطکاک ژئوپلیتیکی قابل توجهی در حوزه انرژی ایجاد کرده که می‌تواند منجر به بازنگری‌های اساسی در سیاست‌های انرژی کشورها شده به طوری که اتحادهای تجارتی را تغییر داده، استراتژی‌های ملی انرژی را به چالش کشیده و آسیب‌پذیری زنجیره‌های تأمین را برجسته سازد.

نظرات کارشناسان و صاحب نظران اقتصادی، از چندین پیامد بلندمدت بالقوه برای جنگ تعرفه جاری حکایت دارند. پیش‌بینی‌ها برای رشد اقتصادی جهان تحلیل‌های عموماً کاهشی بوده و بسیاری از تحلیلگران، در صورت تداوم یا تشدید مناقشات تجارتی، کندی رشد و افزایش خطر رکود اقتصادی را پیش‌بینی می‌کنند. اغلب تحلیل‌ها نشان می‌دهند که تأثیر بلندمدت تعرفه‌ها بر رشد تولید ناخالص داخلی منفی خواهد بود؛ این بدان معناست که منافع احتمالی برای صنایع داخلی حمایت‌شده، احتمالاً کمتر از هزینه‌های اقتصادی گسترده‌تری است که از طریق کاهش تجارت و سرمایه‌گذاری تحمیل می‌شود. همچنین تأثیر بر تورم و قیمت‌ها برای مصرف‌کنندگان نیز نگرانی عمده‌ای می‌باشد. پیش‌بینی می‌شود هزینه کالاها و خدمات به‌طور پایداری افزایش یابد که این امر

19- Reuters. (2025, April 22). Woodside weighs Trump tariff impact on \$1.2 billion Louisiana LNG project. Reuters. <https://www.reuters.com/business/energy/woodside-energy-posts-13-rise-first-quarter-revenue-2025-04-22/>

20- U.S. Energy Information Administration. (2025, April 9). EIA expects less oil demand and lower oil and gasoline prices in an updated 2025 outlook. <https://www.eia.gov/pressroom/releases/press578.php>

21- ECCO. (2025). Gas and the Green Deal: The geopolitics of tariffs between Trump and the EU. ECCO. <https://eccoclimate.org/gas-and-the-green-deal-the-geopolitics-of-tariffs-between-trump-and-the-eu/>

22- U.S. Energy Information Administration. (2025, April 15). Annual Energy Outlook 2025. <https://www.eia.gov/outlooks/aeo>

23- UPS. (2025). 2025 tariffs and their impact on global trade. UPS. <https://www.ups.com/us/en/supplychain/solutions/insights/2025-tariffs-and-their-impact-on-global-trade.page>

24- Trading Economics. (2025, April). Brent crude oil - Price - Chart - Historical Data. Trading Economics. <https://tradingeconomics.com/commodity/brent-crude-oil>

25- Florence School of Regulation. (2025). Tariff war – What impact on gas trade? Florence School of Regulation. <https://fsr.eui.eu/tariff-war-what-impact-on-gas-trade/>

26- U.S. Energy Information Administration. (2025, April). April 2025 - Monthly Energy Review. <https://www.eia.gov/totalenergy/data/monthly/pdf/mer.pdf>

جهانی ادامه دهند، نفوذ بلندمدت این سازمان به عنوان نهاد تنظیم‌گر تجارت جهانی ممکن است کاهش یابد. کنترل‌های صادراتی احتمالی چین بر مواد حیاتی مانند خاک‌های کمیاب نیز لایه دیگری از ریسک را به این معادلات افزوده است.

|| منابع و مأخذ:

10- Flaaen, A., & Pierce, J. (2019). Disentangling the Effects of the 2018-2019 Tariffs on a Globally Connected U.S. Manufacturing Sector (Finance and Economics Discussion Series 2019-086). Board of Governors of the Federal Reserve System. <https://doi.org/10.17016/FEDS.2019.086>

11- Lashkaripour, A. (2020). The Cost of a Global Tariff War: A Sufficient Statistics Approach (Working Paper). Indiana University. https://alashkar.pages.iu.edu/Tariff_War_Lashkaripour.pdf

12- Wood Mackenzie. (2025, April 8). Tariff shockwaves shake the energy industry. Wood Mackenzie. <https://www.woodmac.com/blogs/energy-pulse/tariff-shockwaves-shake-energy-industry/>

13- Kiel Institute for the World Economy. (2024, June 12). Tariffs and Trade Wars - Analyses, Simulations and Commentaries. <https://www.ifw-kiel.de/topics/kiel-trade-and-tariffs-monitor/>

14- Petras, J. (2024). Understanding the U.S.-China Trade War. Journal of World-Systems Research, 30(1). <https://jwsr.pitt.edu/ojs/jwsr/article/view/1192>

15- Cao, Y., & Zhang, J. (2024). The US-China trade war: Interrogating globalisation of technology. Cogent Social Sciences, 10(1), Article 2365509. <https://doi.org/10.1080/23311886.2024.2365509>

16- If you need any additional bibliographic details or formatting, let me know.

17- CNBC. (2025, April 11). China strikes back with 125% tariffs on U.S. goods as trade war escalates. CNBC. <https://www.cnbc.com/2025/04/11/china-strikes-back-with-125percent-tariffs-on-us-goods-as-trade-war-escalates.html>

18- Long Forecast. (2025). Oil price forecast 2025, 2026, 2027 and 2028. Long Forecast. <https://longforecast.com/oil-price-today-2025-2026-2027-2028>

نقش گاز طبیعی در سناریوهای جاه طلبانه کاهش کربن

فرینا ولاحی
اعظم محسنی پائیزی

«مقدمه»

سناریوهای جاه طلبانه ۵ تفکیک می‌شوند. سناریوهای تکاملی، سناریوهایی هستند که عمدتاً سناریوهای مبتنی بر سیاستگذاری در حوزه های اقتصادی یا کاربرد فناوری هستند. سناریوهای مرجع، سناریوهای روندهای موجود و به طور کلی ادامه وضعیت معمول کسب و کار ۶ است. سناریوهای زیست محیطی و کاهش انتشار تا سطوح قابل ملاحظه و یا حفظ میزان افزایش دمای جهانی در محدوده ای خاص (نظیر ۱/۵ یا ۲ درجه سانتیگراد) هستند.

«تقاضای آینده گاز طبیعی جهان در سناریوهای مختلف به تفکیک نوع سناریو»

به منظور بررسی روندهای محتمل تقاضای آتی انرژی، با توجه به اطلاعات موجود مصرف گاز طبیعی (۷۰ مورد) سناریوی منتشر شده پس از ۲۰۱۸ (۲۱ سناریوی تکاملی، ۲۰ سناریوی مرجع و ۲۹ سناریوی جاه طلبانه)، نتایج در جدول ۱ ارائه شده است. در بازه زمانی ۲۰۲۰-۲۰۵۰، روند مصرف گاز طبیعی در هر دو دسته سناریوی تکاملی و مرجع رو به افزایش است. در صورتی که، میانگین مصرف در این بازه زمانی برای سناریوهای جاه طلبانه روند کاهشی دارد. جدول ۱، تقاضای گاز طبیعی بر اساس نوع سناریوهای مورد بررسی را نشان می دهد.

سناریوها بر غیر قابل پیش بینی بودن و پیچیدگی رخدادهای آتی دلالت دارند. آنها با تصویر نمودن مجموعه ای از مسیرهای چندگانه و جایگزین آتی و تبیین چگونگی و چرایی وقوع تحولات آتی، به بازیگران ۱ در ارزیابی عملکرد سیاست ها یا راهبردهای شناسایی شده کمک می کنند [۱]. به منظور درک چگونگی تغییر سیستم های آتی انرژی، بررسی سناریوهای بازیگران حوزه انرژی شامل دولت ها، شرکت های خصوصی و مشاوره ای فعال در حوزه انرژی و آژانس های بین المللی، دورنماها و سناریوهایی را ارائه می کنند که می تواند طیف وسیعی از آینده را بسته به دیدگاه های متفاوت در مورد سیاست ها، فناوری ها، قیمت ها و ژئوپلیتیک را مشخص کند.

از آنجاکه این دورنماها و سناریوها با اهداف متفاوتی طراحی شده اند و به شدت به مفروضات و رویکردهای روش شناسانه بستگی دارند، مقایسه آنها بسیار دشوار است. لیکن، تلاش بر آن است که با بررسی سناریوهای آتی انرژی که توسط بسیاری از سازمان ها و شرکت های معتبر منتشر شده است، دورنماها و سناریوهای محتمل از منظر ترجیحات بازیگران مهم حوزه انرژی اعم از دولت ها، نهادها و بخش خصوصی فعال در حوزه انرژی به تصویر کشیده شود. شایان ذکر است که بر اساس تقسیم بندی مجمع بین المللی انرژی ۲ سناریوها به سه دسته سناریوهای تکاملی ۳، سناریوهای مرجع ۴ و

1. Actors
2. International Energy Forum (IEF)
3. Evolving Scenarios
4. Reference Scenarios
5. Ambitious Scenarios
6. Business As Usual (BAU)

جدول ۱: تقاضای گاز طبیعی بر اساس سناریوهای مورد بررسی

سناریوهای تکاملی گاز طبیعی	2050	2040	2030	2020	2010	2000
Average (QBTU) n=21	151.64	157.24	148.81	132.66	115.79	81.729
سناریوهای مرجع گاز طبیعی	2050	2040	2030	2020	2010	2000
Average (QBTU) n=20	176.06	168.23	152.62	131.52	110.73	85.18
سناریوهای جاه طلبانه گاز طبیعی	2050	2040	2030	2020	2010	2000
Average (QBTU) n=29	77.04	105.92	129.16	130.27	106.92	80.66

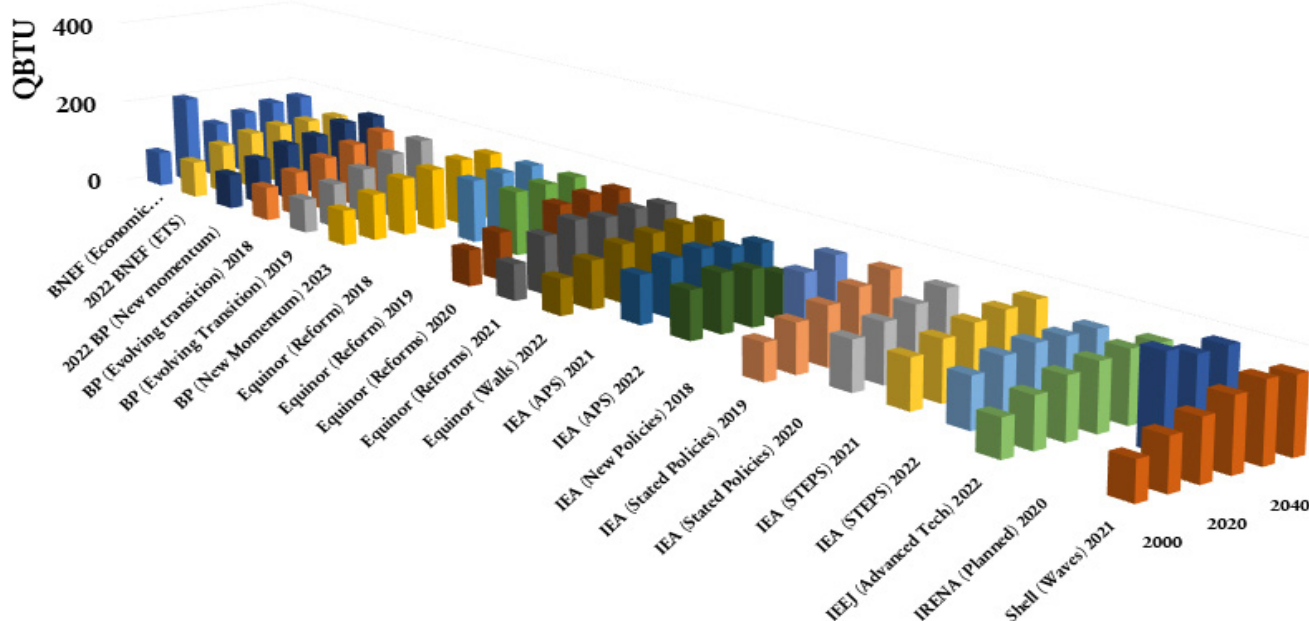
جهانی گاز طبیعی در بازه زمانی نزدیک به ۲۰۳۰ افزایش می‌یابد. لیکن متوسط مصرف گاز طبیعی در سناریوهای جاه طلبانه تا ۲۰۲۰ روندی صعودی در راستای کربن‌زدایی دارد. اما، از ۲۰۲۰ تا ۲۰۵۰، میانگین مصرف گاز روندی نزولی دارد که در ۲۰۵۰ به حداقل خود می‌رسد. از نظر جغرافیایی نیز این روند حسب منطقه، تغییرپذیری معناداری را نشان می‌دهد. به طور نمونه، انتظار می‌رود

« بحث و نتیجه‌گیری

گاز طبیعی سوخت گذار است که می‌تواند پلی میان سوخت‌های فسیلی و سوخت‌های کم‌کربن تجدیدپذیر باشد. گاز طبیعی در کوتاه و میان مدت نسبت به زغال‌سنگ و نفت خام برتری دارد. پیش‌بینی می‌شود در بیشتر سناریوهای فناوری محور و مرجع، که تقاضای

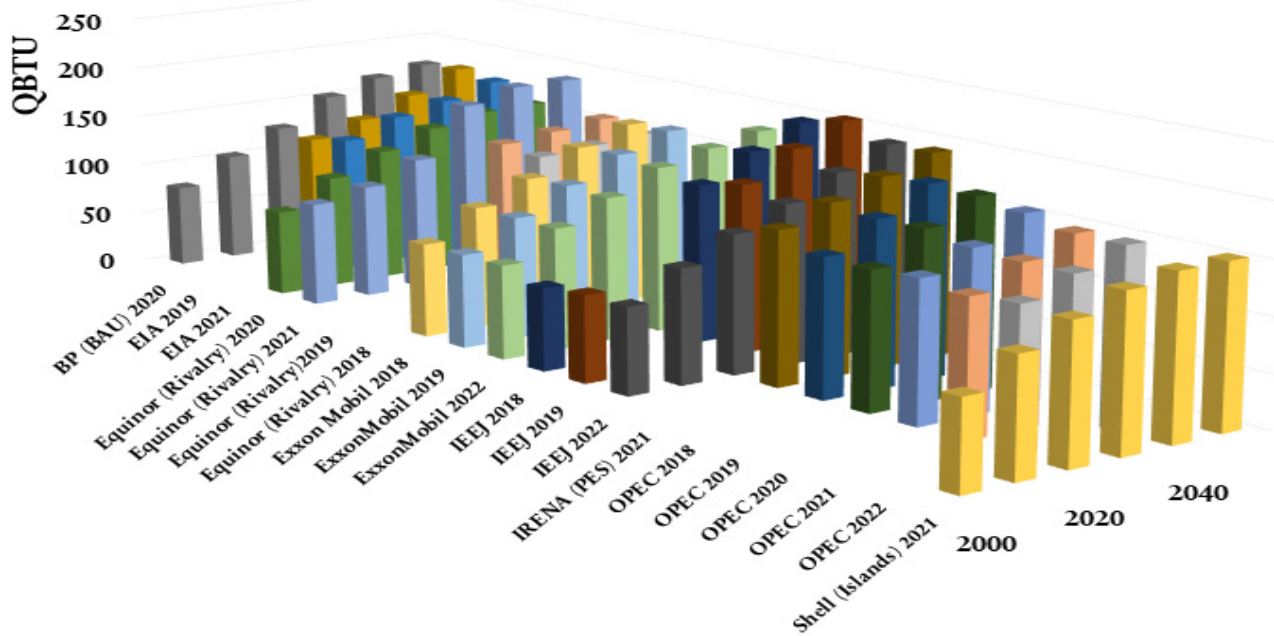
نمودار ۱: روند کل مصرف گاز طبیعی بر اساس سناریوهای تکاملی [۲]

روند مصرف گاز طبیعی بر اساس سناریوهای تکاملی

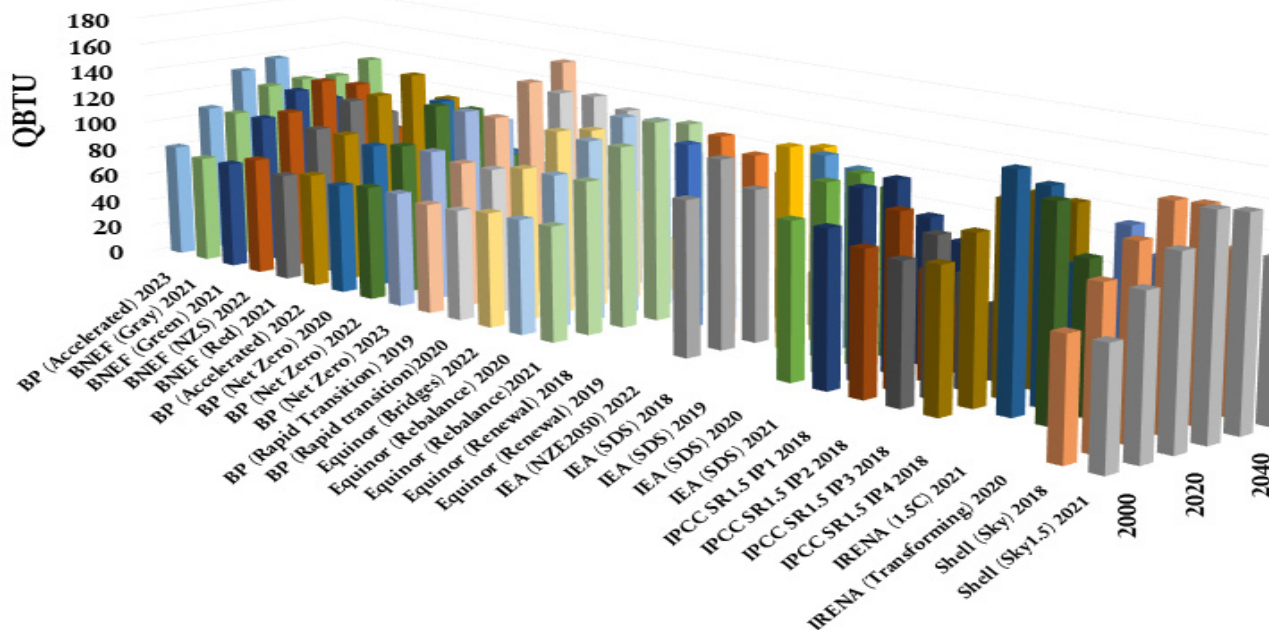
نمودار ۲: روند کل مصرف گاز طبیعی بر اساس سناریوهای مرجع [۲]

روند مصرف گاز طبیعی بر اساس سناریوهای مرجع

نمودار ۲: روند کل مصرف گاز طبیعی بر اساس سناریوهای جاه طلبانه [۲]

روند مصرف گاز طبیعی بر اساس سناریوهای جاه طلبانه

در کشورهای اتحادیه اروپا کاهش تقاضا بسیار سریع‌تر از سایر مناطق به دلیل گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر صورت پذیرد. اما در خاورمیانه و بخش‌هایی از آسیا، کاهش تقاضا تا ۲۰۵۰ تدریجی خواهد بود.

|| مراجع:

- 1- World Energy Council (WEC) 2019, World Energy Insights Brief, Technical Annex, Global Energy Scenarios Comparison Review.
- 2- <https://www.rff.org/publications/data-tools/global-energy-outlook/>

گزارش رصد اندیشکده های معتبر بین المللی در ارتباط با صنعت نفت و گاز (فروردین ماه ۱۴۰۴)

شبکه خبری

قزاقستان با سرمایه‌گذاری‌های گسترده در توسعه ظرفیت‌های تولیدی خود، قصد دارد تولید نفت خود را از ۸۷.۶ میلیون تن در سال ۲۰۲۴ به بیش از ۱۰۰ میلیون تن در سال ۲۰۲۶ افزایش دهد. این توسعه می‌تواند نقش قزاقستان را به‌عنوان یک صادرکننده مهم نفت در منطقه تقویت کند و نفوذ روسیه را در بازارهای انرژی کاهش دهد.

علاوه بر این، گزارش به مسائل تاریخی مرتبط با صادرات نفت از منطقه خزر اشاره می‌کند، جایی که نفت قزاقستان اغلب به‌عنوان نفت روسیه به بازار عرضه می‌شد. با تغییر مسیر صادراتی و افزایش شفافیت در زنجیره تأمین، قزاقستان می‌تواند نقش مستقل‌تری در بازار انرژی ایفا کند و به‌عنوان یک شریک قابل اعتماد برای کشورهای واردکننده انرژی، به‌ویژه در اروپا، مطرح شود.

«بررسی مزایای بلندمدت ادغام پالایش نفت و پتروشیمی برای اقتصاد عربستان سعودی»

LINK: Does Integrating Oil Refining With Petrochemicals Provide Long-Term Benefits for Saudi Arabia?

SOURCE: www.kapsarc.org

DATE: 25 March 2025

گزارش «آیا ادغام پالایش نفت با پتروشیمی منافع بلندمدتی برای عربستان سعودی دارد؟» که در مارس ۲۰۲۵ توسط مرکز مطالعات و تحقیقات نفتی ملک عبدالله (KAPSARC) منتشر شده است، به بررسی مزایا و چالش‌های ادغام فعالیت‌های پالایش نفت و تولید پتروشیمی در عربستان می‌پردازد. این مطالعه با استفاده از مدل‌سازی سیستم انرژی، دو سناریو را تحلیل می‌کند: یکی با ادغام پالایشگاه‌ها و واحدهای پتروشیمی، و

موسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، به‌صورت ماهیانه به رصد گزارش‌های انتشاریافته از سوی اندیشکده‌های برتر حوزه انرژی و گزارش سازمان‌هایی نظیر آژانس بین‌المللی انرژی، اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده و ... می‌پردازد که هدف از آن، اطلاع از جدیدترین یافته‌ها و پژوهش‌ها در ارتباط با صنعت نفت و گاز و بهره‌مندی از محتوای این مطالعات است. در این راستا، این نوشتار به ارائه خلاصه‌ای از مهم‌ترین گزارش‌های منتشرشده در بازه زمانی فروردین ماه ۱۴۰۴ می‌پردازد:

۱. بخش نفت:

«تلاش قزاقستان برای استقلال مسیرهای صادراتی در حوضه خزر بدون اتکا به روسیه»

LINK: Kazakhstan bypassing Russia in the Caspian Basin

SOURCE: www.gisreportsonline.com

DATE: March 20 ,2025

گزارش «Kazakhstan bypassing Russia in the Caspian Basin» منتشرشده در GIS Reports، به بررسی تصمیم استراتژیک قزاقستان برای تغییر مسیر صادرات نفت خود از طریق روسیه، به مسیرهای جایگزین از طریق آذربایجان می‌پردازد. در ژانویه ۲۰۲۵، شرکت ملی نفت و گاز قزاقستان، KazMunaiGas، اعلام کرد که نفت استخراج‌شده از میدان کاشاگان را به بندر باکو در آذربایجان ارسال کرده است. این اقدام نشان‌دهنده تمایل قزاقستان به کاهش وابستگی به زیرساخت‌های روسیه و افزایش استقلال در صادرات انرژی است. این تغییر مسیر صادراتی در زمانی صورت می‌گیرد که تولید نفت روسیه به دلیل تحریم‌های غرب و مشکلات ناشی از جنگ در اوکراین کاهش یافته است. در مقابل،

سودآوری بیشتری داشته باشند. تنوع بخشی به منابع درآمدی از طریق پتروشیمی، تابآوری عربستان را در برابر شوک های نفتی بالا می برد. در حال حاضر، دو مجتمع بزرگ در عربستان کاملاً ادغام شده هستند: ساتورپ (SATORP) و یاسرف (YASREF) نتایج این پروژه ها نشان می دهد که ادغام می تواند در مقیاس صنعتی هم عملی و هم سودآور باشد.

این رویکرد در راستای اهداف کلان «چشم انداز ۲۰۳۰» است که بر تنوع اقتصادی و کاهش وابستگی به صادرات نفت خام تأکید دارد. توسعه صنایع پتروشیمی ارزش افزوده بالاتری نسبت به صادرات نفت خام ایجاد می کند. با توجه به رقابت جهانی در بازار انرژی، روند رو به رشد مصرف محصولات پتروشیمی، و نیاز به تنوع بخشی اقتصادی، ادغام پالایشگاه ها و پتروشیمی ها یک استراتژی منطقی و با توجیه اقتصادی بلندمدت برای عربستان است اما موفقیت آن نیازمند سرمایه گذاری اولیه بالا، مدیریت دقیق، و سیاست گذاری حمایتی قوی از سوی دولت است.

«تولیدکنندگان نفت، برای کاهش سود در پی تغییرات سیاست های جهانی، با فشار روبه رو هستند»

LINK: Oil producers face profit squeeze amid shifting policy landscape

SOURCE: www.ieefa.org

DATE: April 03, 2025

گزارش «Oil producers face profit squeeze amid shifting policy landscape» منتشر شده توسط مؤسسه IEFA در آوریل ۲۰۲۵، به بررسی فشارهای چندجانبه ای می پردازد که سودآوری شرکت های نفتی را در سال های اخیر کاهش داده اند. این فشارها شامل کاهش تقاضای جهانی، افزایش هزینه های حفاری، نوسانات سیاست های تجاری و ساختاری بودن چالش های صنعت نفت است. بر اساس نظرسنجی بانک فدرال دالاس از فعالان صنعت نفت، بسیاری از مدیران اجرایی احساس بی سابقه ای

دیگری بدون این ادغام. نتایج مدل سازی نشان می دهد که ادغام این دو بخش می تواند تا سال ۲۰۶۰ حدود ۱۰ میلیارد دلار صرفه جویی برای اقتصاد عربستان به همراه داشته باشد. این صرفه جویی ناشی از بهره وری بالاتر، کاهش هزینه های عملیاتی و بهبود زنجیره تأمین است. در حال حاضر، دو پالایشگاه در عربستان به طور کامل با واحدهای پتروشیمی ادغام شده اند، که نشان دهنده موفقیت آمیز بودن این رویکرد در عمل است.

علاوه بر مزایای اقتصادی، ادغام پالایشگاه ها با واحدهای پتروشیمی به عربستان امکان می دهد تا در بازارهای جهانی رقابتی تر عمل کند و وابستگی خود را به صادرات نفت خام کاهش دهد. این استراتژی با اهداف چشم انداز ۲۰۳۰ عربستان در جهت تنوع بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به نفت خام همسو است. با توجه به افزایش تقاضا برای محصولات پتروشیمی و نوسانات بازار نفت، ادغام پالایشگاه ها با واحدهای پتروشیمی می تواند به عنوان یک راهبرد پایدار برای رشد اقتصادی و توسعه صنعتی عربستان در نظر گرفته شود. نکات ذیل در این گزارش قابل تامل است:

دو سناریو بررسی شده: در یک سناریو پالایشگاه ها و پتروشیمی ها به صورت یکپارچه و ادغام شده فعالیت می کنند (Integrated)، و در دیگری این دو به شکل مستقل و مجزا هستند (Non-integrated).

تحلیل بر اساس مدل جامع سیستم انرژی KAPSARC انجام شده که تأثیرات اقتصادی، زیست محیطی و عملیاتی را در افق بلندمدت (تا ۲۰۶۰) ارزیابی می کند. برآورد شده که ادغام پالایشگاه و پتروشیمی تا سال ۲۰۶۰ حدود ۱۰ میلیارد دلار صرفه جویی برای اقتصاد عربستان ایجاد کند. صرفه جویی ها به دلیل بهینه سازی فرایندها، کاهش ضایعات، استفاده حداکثری از محصولات میانی (مانند نفتا) و کاهش هزینه های کلی زنجیره تأمین است. یکپارچگی موجب می شود واحدها به جای فروش خوراک میانی، آن را برای تولید محصولات با ارزش افزوده بالاتر در داخل کشور استفاده کنند.

پاسخ به نوسانات بازار نفت: در دوره هایی که قیمت نفت کاهش می یابد، صنایع پتروشیمی می توانند

به‌ویژه از طریق تقویت تحریم‌ها و بستن راه‌های دور زدن آن‌ها.

این گزارش تأکید می‌کند که اگرچه تحریم‌های اعمال‌شده بر صادرات انرژی روسیه گامی مهم بوده‌اند، اما هنوز شکاف‌هایی وجود دارد که به مسکو اجازه می‌دهد درآمدهای قابل‌توجهی از فروش نفت و گاز به دست آورد. برای مثال، استفاده از ناوگان «سایه» و مسیرهای غیررسمی به روسیه کمک کرده تا بخشی از تحریم‌ها را دور بزند. نویسندگان پیشنهاد می‌کنند که کشورهای GV و اتحادیه اروپا باید این شکاف‌ها را شناسایی و مسدود کنند تا جریان درآمدی کرملین قطع شود.

علاوه بر این، بیش از ۲۹۰ سازمان جامعه مدنی از سراسر جهان در فوریه ۲۰۲۴، هم‌زمان با دومین سالگرد تهاجم روسیه به اوکراین، از رهبران GV و اتحادیه اروپا خواستند تا اقدامات قوی‌تری برای محدود کردن صادرات انرژی روسیه انجام دهند. این درخواست‌ها نشان‌دهنده اجماع جهانی بر لزوم کاهش منابع مالی روسیه برای پایان دادن به جنگ است.

در نهایت، گزارش نتیجه‌گیری می‌کند که تشدید تحریم‌ها بر صادرات نفت و گاز روسیه نه تنها به تضعیف توان مالی کرملین کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای صلح‌سازی و پایان دادن به درگیری در اوکراین عمل کند.

«ترامپ تعرفه‌هایی بر کشورهای خریدار نفت از ونزوئلا اعمال می‌کند، اجرایی از ۲ آوریل»

LINK: Trump Puts Tariffs on Countries that Buy Oil from Venezuela, Effective April 2

SOURCE: www.instituteforenergyresearch.org

DATE: March 28 ,2025

گزارش «ترامپ تعرفه‌هایی بر کشورهای خریدار نفت از ونزوئلا اعمال می‌کند» که توسط مؤسسه تحقیقات انرژی منتشر شده، به تصمیم رئیس‌جمهور ایالات متحده، دونالد ترامپ، برای وضع تعرفه‌های ۲۵ درصدی بر کالاهای وارداتی از کشورهایی می‌پردازد که نفت

از عدم اطمینان نسبت به آینده کسب‌وکار خود دارند. یکی از دلایل اصلی این نگرانی‌ها، سیاست‌های تعرفه‌ای و تجاری غیرقابل پیش‌بینی است که زنجیره تأمین را تحت تأثیر قرار داده است. علاوه بر این، کاهش تقاضای جهانی برای نفت، افزایش رقابت از سوی انرژی‌های تجدیدپذیر و خودروهای الکتریکی، و افزایش هزینه‌های تولید باعث شده‌اند که حاشیه سود شرکت‌های نفتی کاهش یابد.

در دهه ۲۰۱۰، بسیاری از شرکت‌های نفتی بیش از درآمد خود هزینه کردند و برای حفظ جریان نقدی و پرداخت سود سهام، به استقراض روی آوردند. اگرچه افزایش قیمت نفت پس از تهاجم روسیه به اوکراین در سال ۲۰۲۲ باعث سودآوری موقتی شد، اما این وضعیت پایدار نبود. با کاهش مجدد قیمت‌ها، شرکت‌ها با چالش‌های مالی مواجه شدند و بازدهی ضعیفی در بازار سهام داشتند. افزایش قیمت‌های سر به سر برای پروژه‌های جدید نیز فشار بیشتری بر سودآوری وارد کرده است. به‌طور کلی، این گزارش نشان می‌دهد که صنعت نفت با چالش‌های ساختاری عمیقی مواجه است که نیاز به بازنگری در مدل‌های کسب‌وکار و تطبیق با تغییرات بازار انرژی دارد.

« مذاکرات صلح از طریق کاهش صادرات نفت و گاز روسیه »

LINK: Peacemaking through curbing Russian oil and gas exports

SOURCE: www.atlanticcouncil.org

DATE: March 20 ,2024

گزارش «Peacemaking through curbing Russian oil and gas exports» منتشرشده توسط شورای آتلانتیک در مارس ۲۰۲۴، به بررسی نقش حیاتی صادرات نفت و گاز روسیه در تأمین مالی جنگ این کشور در اوکراین می‌پردازد. نویسندگان، سوتلانا رومَنکو و اولِه ساویتسکی، استدلال می‌کنند که کشورهای غربی ابزارهای مؤثری برای تضعیف ماشین جنگی کرملین در اختیار دارند،

شوند، به ویژه اگر کشورهای مختلف سعی کنند از این تعرفه‌ها عبور کنند و مسیرهای جدیدی برای خرید نفت ونزوئلا بیابند.

۲. بخش گاز:

« در همکاری میان روسیه و ایران، تجارت بر دفاع پیشی گرفته است »

LINK: Trade trumps defense in Russo-Iranian partnership

SOURCE: GIS Reports Online (GIS)

DATE: March 13 ,2025

این پایگاه تحلیلی به انتشار گزارشی پیرامون موضوع همکاری میان ایران و روسیه در حوزه‌های گوناگون تجاری و دفاعی پرداخته است. سوخت‌های فسیلی در کانون توجه این مذاکرات قرار داشته و با توجه به این موضوع، طبیعی بود که مهم‌ترین خبری که از توافق روسیه-ایران به دست آمد این بود که روسیه قصد دارد شروع به صادرات گاز طبیعی به ایران کند تا بازارهای از دست رفته خود در اروپا را جبران کند. در یک کنفرانس خبری مشترک پس از ملاقات دو رئیس جمهور (در ژانویه ۲۰۲۵)، پوتین اعلام کرد که برنامه این است که ابتدا با مقدار نسبتاً کمی معادل ۲ میلیارد مترمکعب در سال آغاز شود و هدف نهایی رسیدن به ۵۵ میلیارد مترمکعب در ظرفیت کامل باشد. این معادل حدود نیمی از ظرفیت چهار خط لوله نورد استریم است که برای انتقال گاز از روسیه به آلمان طراحی شده بود و سه خط از آن در سپتامبر ۲۰۲۲ تخریب شدند.

با غیرفعال شدن نورد استریم و با بسته شدن تمامی مسیرهای ترانزیت گاز روسی از طریق اوکراین، گازپروم به شدت به بازارهای جدید نیاز دارد. سوال این است که ایران چگونه در این تصویر قرار می‌گیرد. ایران دومین ذخایر بزرگ گاز جهان را پس از روسیه در اختیار دارد و مانند روسیه، می‌تواند یک صادرکننده عمده باشد. این گزارش به بررسی سناریوهای احتمالی برای همکاری‌های گازی میان روسیه و ایران پرداخته است که به صورت

ونزوئلا را خریداری می‌کنند. این سیاست که از ۲ آوریل ۲۰۲۵ اجرایی خواهد شد، به عنوان بخشی از استراتژی ایالات متحده برای اعمال فشار اقتصادی بیشتر بر رژیم نیکولاس مادورو و مقابله با تهدیدات امنیت ملی ایالات متحده تلقی می‌شود. ترامپ این اقدام را به عنوان یک بخش از سیاست «فشار حداکثری» خود علیه دولت ونزوئلا اعلام کرده است. یکی از اهداف کلیدی این سیاست، متوقف کردن منابع مالی که به رژیم مادورو کمک می‌کنند و کاهش ظرفیت این رژیم برای تامین مالی پروژه‌های اقتصادی و نظامی است.

در این گزارش، تأکید زیادی بر چین به عنوان بزرگ‌ترین خریدار نفت ونزوئلا وجود دارد. چین سال‌هاست که بخش عمده‌ای از صادرات نفت ونزوئلا را خریداری می‌کند و به نظر می‌رسد که این کشور مجبور خواهد شد با این تعرفه‌ها روبرو شود. اگرچه چین ممکن است برای اجتناب از این تعرفه‌ها به خرید نفت از روسیه روی آورد، اما این موضوع می‌تواند روابط تجاری چین با ایالات متحده را پیچیده‌تر کند و چالش‌های جدیدی برای تأمین نفت در بازار جهانی به وجود آورد.

علاوه بر تعرفه‌های جدید، گزارش به لغو مجوز فعالیت شرکت شورون در ونزوئلا نیز اشاره دارد. به موجب این تصمیم، شرکت شورون باید از ۲۷ مه ۲۰۲۵ تمامی عملیات خود را در ونزوئلا متوقف کند. این اقدام بخشی از تلاش‌های ایالات متحده برای تشدید فشارهای اقتصادی و دیپلماتیک بر ونزوئلا است. لغو مجوز فعالیت شرکت‌های آمریکایی در ونزوئلا نه تنها ضربه‌ای به بخش انرژی این کشور می‌زند، بلکه موجب محدود شدن توانایی ونزوئلا برای بازسازی و بهبود زیرساخت‌های صنعت نفت و گاز خود می‌شود.

این اقدامات و سیاست‌ها تأثیرات گسترده‌ای بر بازار جهانی نفت، روابط تجاری ایالات متحده با کشورهای خریدار نفت ونزوئلا، به ویژه چین و هند، و همچنین وضعیت اقتصادی ونزوئلا خواهند داشت. از یک سو، تحریم‌ها و تعرفه‌ها می‌توانند قیمت‌های نفت جهانی را تحت تأثیر قرار دهند و از سوی دیگر، به تشدید بحران اقتصادی در ونزوئلا دامن بزنند. این اقدامات همچنین می‌توانند باعث تغییرات در الگوهای تجارت جهانی نفت

آنجا که آذربایجان و ترکیه خوشحال خواهند شد که در تقویت جریان های تجاری شرق-غرب مشارکت کنند، از دست دادن گرجستان به این معنا خواهد بود که روسیه باید از طرح های خود برای تحقق کریدور شمال-جنوب صرف نظر کند و ایران نیز به حال خود رها خواهد شد.

« بررسی سناریوهای پیش روی بازار گاز طبیعی جهان تا سال ۲۰۵۰ »

LINK: Scenarios for Global Natural Gas Markets to 2050

SOURCE: Baker Institute for Public Policy

DATE: March 20 ,2025

این گزارش چندین سناریو را بررسی می کند تا به سوالات زیر پاسخ دهد:

- پیامدهای سطوح مختلف صادرات LNG آمریکا برای بازارهای داخلی و بین المللی چیست؟
- فعالیتهای بازار نفت برای تعادل بازار گاز آمریکا چقدر اهمیت دارند و این مساله چه تاثیری بر آینده صادرات LNG آمریکا خواهد داشت؟
- پیامدهای تقاضای بیشتر یا کمتر گاز طبیعی – به عنوان مثال، گسترش قابل توجه تقاضا برای تولید برق یا تغییر سبد انرژی توسط فناوری های جدید – برای بازارهای گاز آمریکا و جهان چیست؟

پاسخ به این سوالات بر صادرات LNG آمریکا تأثیر دارد. از جمله یافته های کلیدی این گزارش عبارتند از: قیمت ها در بازار گاز اروپا و آسیا به یکدیگر نزدیک می شوند که نشان می دهد نقدشوندگی بازار جهانی LNG به طور فزاینده ای رشد می کند، و باعث حذف فرصت های آربیتراژ بلندمدت بین اروپا و آسیا می شود؛ تغییر سرعت و مقیاس صادرات LNG آمریکا سودآوری پروژه های رقابتی را تغییر می دهد. در بازارهای گاز جهان، مزیت پیشگام بودن بسیار مهم است، بنابراین اگر یک پروژه در بخشی از دنیا به تأخیر بیافتد، پروژه ای رقابتی در مکان دیگری ممکن است جذاب تر به نظر برسد. این وضعیت در سناریوهای مختلف، به ویژه بین روسیه و

مختصر به این شرح است:

سناریوی نامحتمل: دریافت سالانه ۱۱۰ میلیارد متر مکعب گاز توسط ایران از طریق دریای خزر که در کوتاه مدت غیرممکن است و مسیر زمینی از طریق آذربایجان، با ظرفیتی بسیار محدودتر، گزینه محتمل تری است. همچنین، تحقق صادرات گسترده گاز از روسیه به ایران نیازمند سرمایه گذاری کلان در زیرساخت های داخلی ایران است؛ امری که با توجه به تحریم ها بسیار بعید به نظر می رسد.

سناریوی محتمل: گزینه بهتر برای تجارت و چشم انداز صادراتی روسیه-ایران، کریدور حمل و نقل شمال-جنوب به مثابه یک تعهد بلندمدت از سوی روسیه و ایران است. از این منظر، این پروژه برای شرکت کنندگان خود مزایای ملموسی به همراه دارد.

سناریوی محتمل دوم: پروژه شمال-جنوب در صورت کنترل گرجستان توسط روسیه شکل می گیرد. چالش اصلی برای تمام شرکت کنندگان در این پروژه این است که فرصت های بلندمدت به شدت تحت تأثیر تحولات کوتاه مدت در سیاست های ناپایدار قفقاز جنوبی قرار دارند. سناریویی که در آن کریدور شمال-جنوب به واقعیت بپیوندد، به شدت به توانایی روسیه برای بازپس گیری وضعیت از دست رفته اش به عنوان هژمون منطقه ای بستگی دارد.

اگر روسیه موفق شود، ممکن است نه تنها آذربایجان را به مشارکت در این پروژه متقاعد کند، بلکه بتواند ارتباطات خشکی از ایران از طریق ارمنستان و گرجستان را ارتقا دهد و هند را به دسترسی به دریای سیاه ترغیب کند. اگرچه این امر بستر را برای تعهدات بلندمدت به پروژه کریدور شمال-جنوب فراهم می کند، اما موفقیت آن به حفظ کنترل روسیه بر گرجستان بستگی دارد.

سناریوی کمتر محتمل: گرجستان از نفوذ روسیه رها می شود و تجارت شرق-غرب را تقویت می کند. سناریوی جایگزین به این بستگی دارد که مخالفان گرجستان، رژیم طرفدار مسکو در تفلیس را سرنگون کنند و نفوذ روسیه را پایان دهند. اگر این اتفاق بیفتد، اتحاد نزدیک تری بین گرجستان و ارمنستان شکل خواهد گرفت و توانمندی منطقه ای غرب تقویت می شود. از

« آخرین تلاش برای حذف تدریجی گاز روسیه از اتحادیه اروپا »

LINK: The final push for EU Russian gas phase-out

SOURCE: Sandbag Climate Campaign CIC (EMBER)

DATE: 27 Mar 2025

در حالی که اتحادیه اروپا در انتظار اجرایی شدن یک نقشه راه برای کاهش وابستگی به انرژی روسیه است، گزارش این پایگاه تحلیلی نشان می دهد که واردات گاز روسیه به اتحادیه اروپا در واقع در حال افزایش است و به تأمین مالی جنگ روسیه در اوکراین کمک می کند. این در حالی است که گزینه های جایگزین برای تأمین گاز، حتی برای کشورهایی که با حذف گاز روسیه مخالف هستند (مانند مجارستان و اسلواکی)، به راحتی در دسترس هستند. در عین حال، کشورهای عضو اتحادیه اروپا به شدت در زمینه زیرساخت های گازی سرمایه گذاری می کنند، هرچند تقاضا برای گاز ثابت مانده است. تا سال ۲۰۳۰، بخش قابل توجهی از این ظرفیت ممکن است مورد استفاده قرار نگیرد که این امر سبب می شود تا منابع مالی را از سرمایه گذاری های بلندمدت مانند انرژی های تجدیدپذیر و اقدامات بهره روری منحرف کند. اتحادیه اروپا باید از گاز گران و ناپایدار فاصله بگیرد تا بتواند اهداف امنیتی، اقتصادی و زیست محیطی خود را برآورده کند و با شروع از یک مسیر روشن برای حذف گاز روسیه، این تغییر را آغاز کند.

پیشنهادات این گزارش برای پایان دادن اروپا به وابستگی به گاز روسیه تا سال ۲۰۲۷، به طور خلاصه به شرح زیر است:

۱. اتحادیه اروپا باید از طریق یک هدف الزام آور برای حذف گاز تا سال ۲۰۲۷، در تعهد خود قاطع باشد تا اطمینان حاصل کند که گاز روسیه وارد این بلوک نشده و جنگ پوتین را تأمین مالی نکند؛
۲. اجتناب از وابسته کردن اتحادیه اروپا به منابع دیگر تأمین گاز و LNG وارداتی؛
۳. مؤثرترین روش برای حذف گاز روسیه، کاهش تقاضای

ایالات متحده، بروز می کند؛ صادرات LNG آمریکا نسبت به تغییرات واقعیت های بازار حساس است. مجوزهای صادراتی مهم هستند، اما نتایج را تعیین نمی کنند؛ قابلیت تجاری و مالی پروژه صادراتی تعیین کننده است؛ صادرات LNG آمریکا بر تعادل بازارهای بین المللی تأثیر دارد، بنابراین بر امنیت اقتصادی و انرژی نیز تأثیرگذار است. کشوری که در بسیاری از سناریوها بیشتر تحت تأثیر قرار می گیرد روسیه است، که تأثیرات ژئوپولیتیکی و امنیت انرژی قابل توجهی دارد؛ افزایش صادرات LNG آمریکا باعث افزایش واردات LNG در هر دو قاره آسیا و اروپا می شود. بنابراین، صادرات LNG آمریکا پیامدهای زیست محیطی دارد، به ویژه برای اقتصادهای آسیایی که منابع غنی زغال سنگ دارند؛ کانادا نقش حیاتی در تعادل بازار گاز آمریکا ایفا می کند. ارتباط عمیق این دو همسایه آمریکای شمالی اجازه می دهد که منابع مهم گاز طبیعی کانادا به عنوان پشتیبان برای تأمین گاز آمریکا عمل کنند. این نکته اغلب در تحلیل های تأثیر صادرات LNG آمریکا بر بازارهای داخلی گاز نادیده گرفته می شود؛ تمام سناریوها اهمیت سرمایه گذاری بدون مانع در زنجیره های تأمین را نشان می دهند؛ فناوری های جدیدی که می توانند جایگزین گاز طبیعی شوند، تقاضا را کاهش خواهند داد، اما هزینه مهم است؛ در نهایت، تحلیل سناریو به فرد این امکان را می دهد که ساده ترین تغییرات را ارزیابی کند تا حاشیه های مختلف پاسخ بازار را شناسایی کند. تحلیل سناریوهای انجام شده در این گزارش، ارزش گزینه ای صادرات LNG آمریکا برای اقتصاد کلان، ژئوپولیتیک و محیط زیست را برجسته می کند.

به دلیل تحریم‌ها از مسیر لهستان مسدود شده است. ترانزیت از طریق اوکراین در ۳۱ دسامبر ۲۰۲۴ متوقف شد و در صورت عدم وجود یک توافق سیاسی پایدار برای پایان دادن به حمله روسیه به اوکراین، از سرگیری فعالیت آن غیرممکن است. در حال حاضر فقط خط لوله "ترک استریم" تقریباً با ظرفیت کامل خود به فعالیت ادامه می‌دهد.

۲. تجارت نقدی: گازپروم در اکتبر ۲۰۲۱، فروش از طریق پلتفرم فروش الکترونیکی را متوقف کرد و در آوریل ۲۰۲۲، از شرکت‌های تابعه‌اش در بخش پایین‌دستی تجارت در اروپا خارج شد. ممکن است باز تأسیس این شرکت‌های تابعه امکان‌پذیر نباشد، اگر رأی‌های داوری همچنان حل نشده و به حالت معلق باقی بمانند و دارایی‌های گازپروم در اروپا همچنان در معرض توقیف برای اجرای این رأی‌ها باشند.

۳. قراردادهای بلندمدت: از آوریل ۲۰۲۲ تاکنون، چندین قرارداد بلندمدت گازپروم به پایان رسیده‌اند بدون آن‌که تمدید شوند، و برخی دیگر یا پس از صدور رأی داوری یا به صورت یک‌جانبه لغو شده‌اند. همچنین شماری از قراردادهای به دلیل امتناع طرف‌های مقابل گازپروم از پذیرش درخواست پرداخت با روبل و یا به دلیل بسته شدن مسیرهای انتقال خط لوله به حالت تعلیق درآمده‌اند. هر دو مسئله پرداخت با روبل و کمبود عرضه، منجر به طرح دعاوی داوری شده‌اند. در حال حاضر، رویکرد گازپروم این است که به جای پرداخت غرامت به طرف‌های اروپایی طبق آرای صادرشده در دادگاه‌های داوری اروپا، اقدام به ارائه درخواست برای صدور دستورهای قضایی بازدارنده در دادگاه‌های داوری روسیه کند. این مسئله نشان می‌دهد که پس از پایان یا لغو قراردادهای گازی گازپروم با اروپا، بعید است خریداران اروپایی حاضر به امضای قراردادهای جدید با این شرکت شوند.

در نهایت، به دلیل تحولات مورد تجزیه و تحلیل در این مقاله، گازپروم تنها یک مسیر تحویل به بازار اروپا دارد (خط لوله ترکیب استریم و ارتباطات آن از مرز ترکیه-مجارستان تا شمال مجارستان و اسلواکی)، و تقریباً

گاز است. در حالی که برنامه‌های بهره‌وری انرژی ملی که تحت برنامه REPowerEU اتخاذ شده بودند، توانستند در مدت زمان کوتاهی تقاضای گاز خانوارهای اتحادیه اروپا را کاهش دهند، در این بخش و همچنین در صنعت هنوز کارهای بیشتری در بلندمدت و میان‌مدت باید انجام شود؛ ۴. استفاده کارآمدتر از زیرساخت‌های گاز موجود؛ ۵. تمرینات مدل‌سازی استراتژیک مانند برنامه‌های ملی انرژی و اقلیم، برنامه‌های توسعه شبکه‌های ملی یا برنامه توسعه شبکه ده‌ساله ENTSO-E، باید با آینده‌ای بر مبنای استفاده از انرژی برق سازگار شوند و منابع را در بخش‌های برق، گاز، هیدروژن، گرمایش و حمل‌ونقل بهینه‌سازی کنند؛ ۶. داده‌های اولیه در مورد موضوعات کلیدی مانند واردات LNG بین تأمین‌کنندگان مختلف متفاوت است که این امکان را می‌دهد که LNG روسی بدون اینکه شناسایی شود وارد بازار اتحادیه اروپا شود. بنابراین بهبود دسترسی به داده‌ها برای پشتیبانی و نظارت و برنامه‌ریزی باید مورد نظر قرار گیرد.

«هیچ راه بازگشتی وجود ندارد؟ چالش‌ها برای گاز خط لوله روسی در اروپا، احتمال بازگشت کوتاه‌مدت را غیرممکن می‌سازد»

LINK: No Way Back? Challenges to Russian Pipeline Gas in Europe Make Near-Term Rebound Unlikely

SOURCE: www.oxfordenergy.org

DATE: March 2025

پتانسیل "بازگشت" یا "بازگشت مجدد" تأمین گاز اروپا از طریق خطوط لوله روسیه به بازار اروپا در دو ماه گذشته توجه رسانه‌ها را جلب کرده است. این مقاله دلایل دقیق کاهش تأمین گاز از طریق خطوط لوله روسی به اروپا را توضیح می‌دهد و در این راستا چالش‌های پیش رو برای غلبه بر این موانع را ارزیابی می‌کند. به طور خلاصه، چالش‌هایی که باید بر آنها غلبه شود عبارتند از:

۱. ظرفیت حمل و نقل: هر دو خط لوله نورد استریم ۱ آسیب دیده‌اند، نورد استریم ۲ بدون تأیید مقامات آلمانی نمی‌تواند راه‌اندازی شود و خط لوله یامال-اروپا

غیراقتصادی شده است. در نتیجه، شرکت های چینی مانند Sinopec و CNOOC محموله های LNG آمریکایی را به بازارهای دیگر مانند اروپا و آسیا مجدداً می فروشند.

چشم انداز آینده بازار LNG چین:

رشد تقاضا: پیش بینی می شود که بازار LNG چین با نرخ رشد سالانه بیش از ۷٪ در دوره ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰ رشد کند. این رشد به دلیل افزایش تقاضا برای گاز طبیعی در تولید برق و صنایع است، زیرا چین به دنبال کاهش سهم زغال سنگ و کاهش انتشار کربن است.

سرمایه گذاری در زیرساخت ها: برای پاسخگویی به تقاضای رو به رشد، چین در حال سرمایه گذاری در زیرساخت های LNG از جمله تأسیسات مایع سازی، بازگازسازی و حمل و نقل است. این سرمایه گذاری ها به بهبود ظرفیت واردات و توزیع LNG کمک می کند.

رقابت در بازار: با افزایش تعداد تأمین کنندگان و رقابت فزاینده، شرکت های فعال در بازار LNG چین باید استراتژی های خود را برای حفظ سهم بازار و سودآوری بازنگری کنند.

بازار LNG چین در حال گذار از مرحله ای است که در آن رشد سریع تقاضا با چالش های متعددی مانند نوسانات قیمت، تنش های تجاری و رقابت شدید مواجه است. برای موفقیت در این بازار، شرکت ها باید به طور مداوم استراتژی های خود را با شرایط متغیر بازار تطبیق دهند و در زیرساخت ها و فناوری های جدید سرمایه گذاری کنند.

۱۵ میلیارد مترمکعب در سال از قراردادهای بلندمدت از پورتفوی ۱۵۰ میلیارد مترمکعب در سال که پیش از ۲۰۲۲ داشت، باقی مانده است.

نتیجه گیری: بعید به نظر می رسد که چالش های مربوط به مسیرهای تحویل، تجارت/معاملات نقدی و قراردادهای بلندمدت به سرعت برطرف شوند تا امکان بازگشت حجم تأمین گاز روسی به اروپا فراهم شود، به ویژه اگر این اتفاق قبل از موج جدید تأمین LNG که باعث می شود بازار اروپا رقابتی تر از زمانی شود که گازپروم عمدتاً از آن خارج شد در ۲۰۲۲-۲۰۲۴ رخ دهد.

«درک چشم انداز رقابتی بازار گاز طبیعی مایع (LNG) چین»

LINK: Understanding the competitive landscape for China's LNG market

SOURCE: www.ieefa.org

DATE: April 10, 2025

گزارش «درک چشم انداز رقابتی بازار LNG چین» به بررسی وضعیت فعلی و آینده بازار گاز طبیعی مایع (LNG) در چین می پردازد. با توجه به رشد اقتصادی سریع و اهداف زیست محیطی این کشور، تقاضا برای LNG در چین به طور قابل توجهی افزایش یافته است. با این حال، چالش هایی مانند نوسانات قیمت جهانی، تنش های تجاری، و رقابت فزاینده در بازار وجود دارد که بر پویایی های بازار تأثیر می گذارد.

وضعیت فعلی بازار LNG چین:

کاهش واردات: در آوریل ۲۰۲۵، واردات LNG چین به ۴.۷۷ میلیون تن رسید که نسبت به ۶.۵ میلیون تن در آوریل ۲۰۲۴ کاهش یافته است. این کاهش عمدتاً به دلیل قیمت های بالای LNG در بازار لحظه ای و تنش های تجاری با ایالات متحده است.

تأثیر تعرفه ها: پس از اعمال تعرفه های ۱۵٪ بر LNG آمریکایی توسط چین در فوریه ۲۰۲۵ و تعرفه های متقابل از سوی ایالات متحده، واردات LNG از آمریکا برای چین

Monthly Oil & Gas Markets Analysis
Institute For International Energy Studies
<https://www.iies.org>

